

10507
DS 531
D 474

CHO
LỄ
QUỐC

ĐÔI

ĐỜI

105

ĐẶC BIỆT : « CHỢ LỚN QUỐC »

- THAM NHƯNG HỐI LỘ TẠI CHỢ LỚN : phước lộc.
- ĂN CHƠI... TRONG CHỢ LỚN : minh hoai.
- NHỮNG VỤ ẨM SÁT KHÔNG THỦ PHẠM . vi hương chủ.
- CÁC KHUYNH HƯỚNG CHÍNH TRỊ TẠI CHỢ LỚN : liêu quốc, lão tôn.
- CÁC CƠ SỞ HOA KIỀU TRONG CHỢ LỚN : nhinga.
- CUỘC XÂM LĂNG ĐÀM MÁU CỦA PHIM TÀU : kiều phong.

2

CHÁNH TRỊ

- ĐẠO QUÂN THỨ 5 CỦA TRUNG CỘNG TẠI ĐNÁ : lý đại nguyên.
- PHẢN ĐỐI THÁI ĐỘ THỦ NGHỊCH BẢO CHÍ CỦA NHÀ CẦM QUYỀN : đời.
- ỒI ! GIÁ NHƯ NHÂN LOẠI KHÔNG CÓ CÁI DẠ DÀY : cạc sĩ.

3

VĂN NGHỆ

- CÁNH HOA CHÙM GỬI : quỳnh hạo.
- BẾN MƯA NGÁU cung tích biên.
- NHỮNG KHUÔN MẶT CỦA THOẠI KỊCH (BÀI 2) LA THOẠI TÂN.
- MỸ TÍN, LÊ TUẤN : phạm nga.
- LĂNG ĐĂNG : tề đê.

4

CÁC MỤC THƯỜNG XUYỀN

- NÓI VỚI ĐẦU GỐI • THƠ ĐỜI • SINH TỬ PHỦ • TRANG THƠ
- DÒNG ĐỜI • ĐỜI MUÒN MẶT • SINH HOẠT NHÓM HTN • CƯỜI
- QUÊN ĐỜI ĐỜI • MỘT VÒNG THẾ GIỚI • SÁNG KIẾN MỚI
- SẢN PHẨM MỚI

ĐỜI • NĂM THỨ BA • SỐ 105 • TUẦN LỄ TỪ 21-10-1971 ĐẾN 28-10-1971

Tòa soạn
143-145 Cống Quỳnh
Saigon
Đ.T. 22.323

▼
Chủ nhiệm
Bà Trần thị Anh Minh

Chủ trương biên tập

CHU TỬ
và nhóm Sống

GIÁ 50đ

Giao dịch quảng cáo
Hồi ông Linh
143-145 Cống Quỳnh
SAIGON

đầu tranh cho đôi

PHẢN ĐỐI THÁI ĐỘ THÙ NGHỊCH BẢO CHÍ CỦA NHÀ CẦM QUYỀN !

Không phải chỉ vì tuần báo Đời số 104 bị tịch thu cùng mấy số báo Sóng Thần liên tiếp bị tịch thu mà chúng tôi đặt vấn đề thái độ của chánh quyền đối với báo chí thêm một lần nữa.

Trên tuần báo Đời này chúng tôi đã lên tiếng rất nhiều dịp để phản kháng đường lối đối phó với báo chí của nhà cầm quyền.

Đó là một đường lối thù nghịch, nếu không nói là phá hoại.

Chúng tôi luôn luôn được đọc những biên bản tịch thu với các hàng chữ : «gây hoang mang dư luận — xâm phạm an ninh quốc gia — luận điệu xuyên tạc v.v và v.v...» chiếu theo một điều khoản nào đó của luật qui chế báo chí, và căn cứ vào một bài báo, một dòng chữ nào đó trên một trang báo của một số báo bị tịch thu.

Điều mà chúng tôi muốn nêu lên ở đây là tác dụng của một tờ báo không phải chỉ ở một dòng chữ, bài báo.

Trong một số báo Đời 104, một bài Nói Chuyện Với Đầu Gối trên trang 5 không thể nói là reo rắc hoang mang hay là xâm phạm an ninh được. Nhất là bài báo đó nằm trong một số báo với ý kiến của biết bao ký giả, nhân sĩ và khách, trong đó toàn là các ý kiến xây dựng, thành thật và thiết tha xây dựng cho đất nước, kể cả những lời chỉ trích cũng có mục tiêu xây dựng rõ rệt.

Chúng tôi có nêu một thí dụ, về một trường hợp tịch thu, của một số báo Đời.

Còn rất nhiều trường hợp vô lý khác.

Vì vậy, một lần nữa, chúng tôi gửi lời phản kháng của chúng tôi tới nhà cầm quyền, và yêu cầu quý vị hãy lắng nghe.

Một chế độ dân chủ phải chấp nhận những ý kiến đối lập. Người nắm quyền bính phải lắng nghe lời chỉ trích. Cố Tổng thống Mỹ John F. Kennedy viết rằng : «Quyền lực quan trọng nhưng sự phê bình quyền lực còn cần thiết hơn nữa !».

Thái độ coi những ý kiến khác mình đều là thù nghịch, đó là thái độ của kẻ độc tài.

Hơn nữa, trong lúc chúng ta cùng cố gắng xây dựng chế độ dân chủ, một chế độ dân chủ thực sự mới có lý do để ta chống lại kẻ thù chung là Cộng Sản, thì thái độ thù nghịch đối với báo chí đối lập chính là một thái độ phá hoại.

Nền dân chủ không thể được hình thành bằng những ý kiến một chiều.

Nền dân chủ không thể xây dựng được bằng những bọn gia nô, bồi bút.

Phản bội lại tinh thần dân chủ đó là tự đào hố chôn mình !

ĐỜI

Lẽ là đi tiêu, hội là vén xiêm

Đời tuần trước bị tịch thu vì bài Nói Chuyện với Đầu Gối bị kết tội là xuyên tạc, gây hoang mang dư luận (!) lần này, để báo không bị tịch thu, Đầu Gối tự nhủ sẽ không thêm đá động tới ông Thiệu, tôi đọc cứ 3-10, tôi bắt cứ cái gì thuộc lãnh vực chính trị. Chỉ còn lãnh vực nghệ thuật, văn chương. Vậy thì viết về thơ. Mà viết về thơ, cũng có thể bị tịch thu ! nếu là thơ tình, thơ không điển như thơ đệ nhất thiên tài Bùi Giáng. Vậy thì viết về thơ điển của Bùi Giáng. Người ta bảo Bùi Giáng điển, thì Đầu Gối cũng bảo Bùi Giáng điển, nhưng sự thực không hiểu Bùi Giáng điển, hay tình, hay mọi người điển, cũng như Đầu Gối thấy mọi người khen Bùi Giáng là thiên tài trác tuyệt thì Đầu Gối cũng gọi Bùi Giáng là thiên tài.

Theo Bùi Giáng, thì chính Brigitte Bardot đã đẻ ra Bùi Giáng. Bùi Giáng gọi Brigitte Bardot là «mẫu thân Brigitte Bardot. Nhưng có lúc khác, Bùi Giáng gọi nghệ sĩ Kim Cương là mẫu thân. Ước mơ vẫn ám ảnh Bùi Giáng là sau khi Bùi Giáng chết Kim Cương sẽ tới đại lên mồ của trung niên thi sĩ Bùi Giáng :

«Mỗi ngày tôi càng mỗi trẻ lại thêm ra. Mai sau, xuống suối vàng ắt là tôi sẽ trở nên một hải nhi mở mắt chào đời lần thứ nhất.

«Ngày đó, những người con gái trần gian nhớ thương tôi, sẽ rủ cô Kim Cương đi tiêu lên nậu mồ tôi, bạn cấy cho tôi những mừi mọc xum xuê như sương rơi lòa xòa thành thót.

«Nhờ đó, cổ trên năm mồ tôi sẽ mọc thật xanh...»

Ngày đó, người ta sẽ nhớ lại lời rằng :

«Mồ hai hàng cỏ tháng ba,

«Lẽ là «Đi Tiêu» hội là «Vén Xiêm».

«Hỡi cô Kim Cương ! Mỗi phen đi tiêu, cô hãy nghĩ mình phải chan rưới hồng ân mưa móc xuống nậu mồ trung niên thi sĩ, đó là nguyện vọng duy nhất của con chuồn chuồn».

Tổng thống Thiệu chỉ mới đưa ra chủ nghĩa «Bốn Không», chưa thấm thía gì với Bùi Giáng cha đẻ của chủ nghĩa «không không». Không tin xin mời các bạn đọc đoạn dưới đây, nhất là các nhà

KHA TRẦN AO

viên có trách nhiệm tịch thu báo, cần đọc kỹ đoạn dưới đây, nguy hiểm lắm :

Thầy giáo, — Thi thi sao ?

Trò A. — Thi trong nội không chẳng thấy ngoại không, trong ngoại không chẳng thấy nội không, trong ngoại không chẳng thấy ngoại không trong nội ngoại không chẳng thấy không không, trong không không chẳng thấy nội ngoại không, trong đại không chẳng thấy không không, trong đại không chẳng thấy đệ nhất nghĩa không, trong đệ nhất nghĩa không chẳng thấy hữu vi không, trong hữu vi không chẳng thấy vô vi không, trong vô vi không chẳng thấy tất cánh không, trong tất cánh không chẳng thấy vô thi không, trong vô thi không chẳng thấy tán không, trong tán không chẳng thấy tánh không, v.v..

Thầy giáo : làm vài câu thơ thể hiện vi mật diệu ngữ.

Trò A. :

«Dưới kia con gái ngủ rồi
Bỏ tôi ở lại ngọn đồi đa mang
Chân trời bốn ngả dóm sang
Mà tôi riêng bước con đường riêng đi

Bữa qua tôi định nói gì
Với ai ngộ trước lộn vì công sau
Bữa nay từ biệt lý đào

Đêm mờ tăm gọi Diệu Chảo Cỏ Sơ

Vườn xanh trái chín tôi sờ
Trái kia là mận tôi ngờ chưa
đành

Đôi đường đôi đóa co quanh
Ngắm ra nghĩ lại đã thành quanh co

Cong cong đôi mép cổ bờ

Ria cong cong chẳng có ngờ chút chi

Dưới kia con gái ngủ khi

Trên này tôi mộng mỵ vì vì sao ?

Đọc đoạn luận về «không không» các bạn có nhức đầu không ? Nếu nhức đầu là còn khá, Đầu Gối chỉ sợ các bạn phát điên ! Nếu phát điên là còn khá, Đầu Gối chỉ sợ các bạn đau khổ, tự vẫn mà chết. Nếu các bạn đau khổ, mời các bạn đọc đoạn dưới đây luận về sự đau khổ của Việt Nam. Chỉ tiếc một điều là đoạn này «lĩnh» quá, không có vẻ «điên» chút nào.

— Theo ý này, V.N có đau khổ không ?

— Làm sao tao có thể biết được điều đó ?

— Nhưng mà mày là người VN kia mà !

— Thi chính bởi vì tao là người V.N, tao nằm ở giữa lòng V.N. nên tao không thể nào nhận ra được tấm lòng ấy.

— Mày nói sao tao không hiểu.

— Có gì mà không hiểu. Ông Tô Đông Pha đã nói sự tình đó từ lâu rồi : «Bất thức Lưu Sơn chân diện mục, chỉ duyên thân tại thử sơn trung».

— Thú thật, tao hiểu Tô Đông Pha, nhưng chẳng thể hiểu mày.

— Có gì lạ đâu. Ông Tô Đông Pha là người Tàu, nên mày hiểu ông ấy. Còn tao là người VN. mày cũng là người VN, nên mày không hiểu tao, tao không thể hiểu mày.

— Thế tại sao người Tàu hiểu ông Tô Pha Tàu ?

— Ấy bởi vì người Tàu không phải là người Tàu. Hoặc cũng có thể là...

— Là sao ?

— Là rằng : người Tàu thật đúng là người Tàu, còn ông Tô Pha thì đích thị là người VN.

— Nếu như ông Tô Pha là người Việt Nam, thì tại sao người Việt Nam lại hiểu ông Tô Pha ?

— Ấy là bởi : người Việt Nam cứ một mực tưởng rằng ông Tô Pha là người Tàu.

— Thế bây giờ muốn hiểu được thơ văn của mày, phải làm sao ?

— Mày phải tưởng tượng rằng mày là người Tàu, rằng mày là người Ấn Độ, rằng mày là người Xiêm La.

— Nói thì dễ, nhưng làm sao tưởng tượng ra cho được.

— Đơn sơ hơn, mày hãy thử tưởng tượng rằng mày là đứa con mệnh mông của cô Kim Cương.

.....

Khi nào bạn tưởng tượng nổi bạn là đứa con (mệnh mông) của cô Kim Cương, thì bạn sẽ là người đạt, sẽ hết đau khổ. Nhưng làm sao tưởng tượng được mình là đứa con mệnh mông của cô Kim Cương ? Cái

khó là ở chỗ đó. Ráng mà tưởng tượng.

Nếu các đồng chí phụ trách việc tịch thu, tìm được, bởi được trong bài này, câu nào xuyên tạc có thể gây hoang mang dư luận, thì vị đó quả là có tài tưởng tượng đáng được là đưa con mèn mông của cô Kim Cương.

Hạ sách.

Một nhân vật tự nhận là «người của ông Thiệu» tiết lộ với Đầu Gối rằng về việc thành lập nội các

mới sau khi ông Thiệu nhân chức Tổng thống nhiệm kỳ 71 - 75, bộ tham mưu đầu não của ông Thiệu đưa ra ba kế hoạch, một thượng sách một trung sách một hạ sách. Thượng sách là mời ông Vũ văn Mẫu của Ấn Quang làm Thủ Tướng, thành lập nội các mới. Kế hoạch này cũng giống như kế hoạch mời ông Hương ra làm Thủ Tướng để thay thế ông Lộc hồi nào. Mục đích là để làm cho Ấn Quang im lặng, đồng thời làm cho ông Mẫu bị đốt cháy, vì bất lực. Sau đó, sẽ cho ông Mẫu

«ra», thay thế bằng người thân tín của ông Thiệu.

Trung sách là mời ông Nguyễn văn Bổng hoặc giáo sư Huy. ra lập nội các. Ông Bổng là «đôi lập thân chính quyền» Mời ông Bổng lập nội các là nhất cử lưỡng tiện.

Hạ sách là Đại Tướng Trần Thiện Khiêm tiếp tục làm Thủ Tướng.

Đầu Gối nói với người bạn: «đúng hạ sách là tốt nhất. Đỡ mặt»

...

GỢI CHÚ HỀ LÙN

— Ê chú Lùn, dạo này khá quá
Nghề «gia nô» vất vả gì không?
May nhờ lượng thánh đối trọng
Chú mày mới được lông bông tới ngày!

Ta thấy chú hăng say phục vụ,
Quyết tâm thờ lãnh tụ anh mình
Khuyến khích nghĩa chí tình
Vừa thương vừa giận, vừa khinh vừa buồn

Tư cách chú luôn luôn hạ thấp
Tại ta nghe tràn ngập lời chê
Quả nhiên đáng mặt Thằng Hề
Không còn gì nữa: vẫn đề lương tâm!

Ta biết chú lồi lõm hút sách
Vì nhu cầu muốn «sạch» để chi
Thế nhưng đừng quá trơ lì
Đổi thay thời thế nhiều khi tên tờ
Chú phải biết xa lo, một chút
Nay được thời mùa bút chửi vung
Về sau cơ hội cáo chung.
Cả làng khinh chú, ai dùng chú đây?
Hay chú lại thay thầy, đổi chủ.
Lại mang người chủ cũ ra phang?
Mồm kia lại vẫn huênh hoang
Lại tìm thể lực sẵn sàng nâng b?...
Ta chửi chú cũng vì thương chú
Bị chúng «hành» lấp lú ruột gan!...
Nào ngờ chú mắt khôn ngoan
Trong cơn thiếu thuốc cần cần cả ta!

Cuộc đời chú đang đà tuột dốc
Đề thân mình cơn lốc cuốn xô,
Suốt đời nặng nghiệp gia nô
Nay tôn người nọ, mai thờ kẻ kia.

TÚ KẾ

CHOLON MUỐN MẶT - CHOLON MUỐN MẶT - CHOLON

(BÀI 1)

Tham nhũng hối lộ tại Chợ Lớn

● Bài của PHƯỚC LỘC

Một người bạn sau mấy năm trời quần quật ở chiến trường Tây Nguyên một hôm nhận được sự vụ lịch thuyền chuyển về Đặc Khu V vùng Cholon. Thân hữu kéo đến chúc mừng, rượu, đồ nhắm được bày ra, sau giây phút ăn nhậu đã đời, một thằng trong bọn vội kéo anh ta tới gần hỏi nhỏ:

— Người nhà mày chịu chi hết bao nhiêu mày mới được về vùng béo bở này vậy?

Nói đến Cholon là người ta nghĩ ngay đến một vùng đất lành của tham nhũng, một nơi hái ra tiền một cách dễ dàng có thể làm giàu trong nháy mắt. Nhưng đôi lại kẻ nào được về khu này là lại bị người nhìn với đôi mắt nghi ngờ «Nếu không có thể lực hay Đức Thánh Trần thì sức mấy mà nó về đây được?»

Tuy ở cận kề Saigon, nhưng Cholon đối với những kẻ sống bên lề nó lúc nào cũng bao trùm một cái gì hết sức bí mật. Ngoài những cửa hàng san sát, những nhà máy nổ máy ầm ầm, những đường phố người qua lại tấp nập, nó vẫn còn chứa chấp một cái gì mờ ám.

Với số dân trên hai phần ba là Việt gốc Hoa, Cholon như cách biệt với Saigon, từ nếp sống với phương thức hưởng thụ. Ở đây, quý vị công bộc và bạn dân hình như bị lây bệnh. Họ sống cô vẻ thoải mái và phê phỡn hơn, dù với số lương chết đói không kém. Tại sao? có một cái gì bí ẩn trong đó!

Hai chữ «Xính xái» «Dầm xà» «Dầm Café» hay «thông cảm» hình như rất quen thuộc với quý vị chức việc ở Cholon. Chỉ cần bịt hai tai nhắm hai mắt lại là mỗi tháng có đồng ra đồng vào lĩnh kinh, với nguồn tài nguyên bất tận. Thế những nguồn tài nguyên đó là gì?

Ở Cholon thành phần trốn quân dịch rất nhiều. Một số những thanh niên thuộc thành phần khá giả thì đã có Đức Thánh Trần chạy chọt cho, những vai lính cậu không lương, là những ông lính cũng mặc quân phục mũ nón đầy đủ, nhưng mỗi tháng chỉ cần trình diện ở đơn vị một lần trong ngày phát lương để ký tên vào sổ nhưng không lãnh gì cả hay trình diện những khi có thanh tra đến xét mà thôi. Trại lại những thanh niên nghèo, nhân công cho các cơ xưởng không có Đức Thánh Trần để chạy chọt thì đành cam trốn tránh, hoặc ở nhà

lò nấu cơm coi con cho vợ, hoặc nếu là thợ giỏi sẽ được các chủ xưởng che chở. Ở đây vai trò các khu trưởng, chi trưởng, phường trưởng... rất quan trọng. Nếu họ chịu «thông cảm» chủ xưởng sẽ đóng cho họ mỗi tháng bao nhiêu, đôi lại họ sẽ cố gắng làm lơ để mặc như không biết trong xưởng kia có người trốn quân dịch.

Tại sao các chủ hãng lại chịu chi như vậy? Sự thật ra người Huê Kiều là những người tính toán rất kỹ, họ thà chịu tốn kém thêm một ít nhưng giữ lại được người thợ giỏi công việc sẽ chạy đều hơn là mướn một cậu thợ bé mới học nghề, vừa mất công dạy dỗ năng xuất lại kém, và lại biết đâu công việc vừa rảnh thì cậu bé lại đến tuổi quân dịch nữa thì sao? Riêng các ông Trưởng Chi. Trưởng Khu chẳng hạn, với số lương công bộc chết đói, bây giờ chịu làm lơ tí xíu mà có thêm một số tiền to phụ chi cho gia đình thì còn gì hơn mà không chịu? Lại đỡ tốn công rắc rối nữa là khác!

Với các ông lớn thì như thế, còn quý vị «bạn dân» cấp bé thì sao? Việc kiểm soát ngoài công lộ để bắt quân dịch và đào binh hình như trở thành chuyện công khai ai cũng biết. Một thằng em trai của tôi, một hôm bạn chuyện gặp đã cỡi xe gắn máy đi mua hàng, bỏ quên cần cước ở nhà, đã được hỏi thăm sức khỏe. Khi biết cậu bé lơ quên giấy tờ, ông bạn dân mở máy tấn công ngay:

— Có năm trăm trong túi không, đưa đây tao cho đi ngay.

Tội nghiệp, thằng bé không mang tiền theo, nó lắc đầu. Ông bạn ngấm nghĩ một lúc rồi hạ giọng: «Hai trăm cũng được».

Việc bắt tay «thông cảm» hàng ngày xảy ra trong Cholon, những quãng đường, như là Không Tử, Nguyễn Trãi, Phùng Hưng... Thường xảy ra nhất. Kết quả là những việc kiểm soát an ninh đã trở thành những việc rất có...lời!

Ngoài ra các người «bạn» có óc tham nhũng ở Cholon còn có những phương thức làm tiền khác ngoạn mục hơn. Họ có cả một danh sách những anh chàng trốn quân dịch ở khu vực mình kiểm soát. Một buổi nào nần lỡ thiếu tiền, một buổi sáng

tung hực v.v... là họ sẽ có ngay những màn kịch hấp dẫn. Một chiếc xe đạp chạy thẳng gặp trước căn nhà có anh trốn tránh nghĩa vụ quân sự ở. Các ông «bạn» chạy nhanh xuống bao vây căn nhà. Xong, một ông «bạn» (phải lạ mặt với gia chủ) bước vô bảo là có người điếm chỉ ở đây có người trốn quân dịch nên được lệnh hỏi thăm. Một cuộc thương lượng mới diễn ra. Sau khi ngã giá và thu tiền xong, anh chàng bước ra, làm bộ la lớn «Đ.M. không có gì hết!» rồi nhảy lên xe rồi chạy mất. Cứ thế màn kịch lâu lâu lại diễn một lần.

Đó là nói về mấy ông bạn dân kiểm soát an ninh dân sự. Còn đối với những ông cảnh sát kiểm soát kinh tế nếu có máu tham những thì còn có vẻ lớn hơn và mập hơn.

Các ông kiểm soát kinh tế có bốn phận thanh tra giá cả, kiểm soát kho hàng của các thương gia. Sự tham nhũng có thể diễn ra ở hình thức khác. Nghề buôn như ta biết, ai đã bước vào thì nhất định ai cũng phải có máu gian thương không ít thì nhiều. Các kho hàng thương khi có số hàng hóa bao giờ cũng trội hơn sổ khai một ít, Các ông kiểm soát bước vào, và nếu các ông có máu tham, màn «đầm sà» hay «uống Càfê» sẽ diễn ra và chánh phủ sẽ chịu thiệt thòi thêm một khoản thuế. Có nhiều ông kiểm soát kinh tế ma giảo hơn, họ bước vào các gian hàng ở Cholon, làm bộ kiểm soát giá cả, Quý vị cũng biết là với một cửa tiệm lớn có hàng ngàn loại hàng, thì làm sao tránh khỏi thiếu sót trong việc kê khai giá cả. Đây chính là cơ hội cho quý vị được dịp nhận tí tiền cơm, hay lấy một vài món hàng đem về cho con nhỏ nó chơi mà không cần phải chi lấy một cắc bạc.

Nãy giờ chúng tôi đã tố khổ bạn dân quá nhiều bây giờ xin phép bước sang lãnh vực thuế vụ.

Tham nhũng trên lãnh vực thuế vụ tại Cholon

Phần lớn ngân sách quốc gia, Ngoài viện trợ Mỹ ra là tùy thuộc vào thuế vụ, số thuế hy vọng thu được nhiều nhất trong Cholon là số thuế đánh trên dịch vụ thương mại và sản xuất.

Làm người ai cũng có túi tham, muốn thu vào nhiều mà chi ra ít, vì vậy những vụ trốn thuế có thể xem như xảy ra thường xuyên ở Cholon. Nhưng ít khi nào chúng ta đọc báo thấy sự khám phá lậu thuế xảy ra vì đã có sự ăn chia giữa những người trốn thuế và người có bốn phận thu thuế ở khu vực này.

Một người bạn có môn bài xuất nhập cảng tôle sắt ở Cholon đã thành thật thú nhận:

«Nếu tao không trốn thuế, nếu cứ thật thà không khai gian, thì sức mấy mà tao có thể kiếm được chiếc Mazda de luxe này trong vòng hai năm được.

Việc trốn thuế với sự trợ lực của các viên chức thẩm quyền ở Cholon đã xảy ra như một hành động thần nhiên. Hàng hóa xuất kho chỉ được kiểm soát một cách lơ là của nhân viên quan thuế. Những người này hành như không còn là người của giới

chức chính quyền mà đã trở thành nhân viên của các hãng xuất nhập cảng. Bất cứ một sắc thuế nào, dù chưa được quốc hội chấp thuận, dù dân chúng chưa được biết thì giới thương gia ở Cholon đã được thông báo để chuẩn bị, đề lo lắng. Một dụ điển hình là sắc thuế phân suất phân bình đã được tỉnh báo Cholon biết trước hai tháng, dù đã mang hàng ra khỏi kho trước khi bị niêm phong đánh thuế mới. Việc bộ Kinh tế cho phép các thương gia được phép đối ngoại tự do cũng được họ biết trước trên mười ngày, kết quả đồng Mỹ kim giá chợ đen đã hạ hơn giá chính thức của nhà nước trên hai chục bạc. Đó là lỗi tại ai? Hẳn quý vị đã biết! Nhiều khi giữa gian thương và tham nhũng không biết kẻ nào là chính phạm.

Một thương gia bắt đầu bản khoản khi nhận được giấy bắt khai các thương vụ và chi phí trong năm để đóng thuế, thì chỉ trong vòng một hai ngày sau, sẽ có người ăn mặc chỉnh tề đến tự xưng là người trong sở thuế đến hỏi thăm tình hình buôn bán. Được dịp, ông Thương gia mang hết những nỗi khổ tâm của mình ra tỏ oán, nào là buôn bán ế ẩm, chi phí gia tăng, thuế nặng... «Ông thuế vụ» gọi ra về thông cảm, nhưng lại thông thêm một câu dọa: «Thuế không phải chỉ bấy nhiêu đâu, sang năm sẽ còn tăng lên gấp đôi nữa!» Thế là ông chủ tiệm buôn cuống lên, hỏi han xem có cách thức nào để được giảm nhẹ thuế không? Nếu có chỉ giúp ông sẽ mang ơn lắm. Người nhà nước hứa sẽ giúp đỡ và hẹn mai sẽ trở lại. Ngày hôm sau, ông ta đến, sau một lúc vòng vo câu chuyện là nhập đề, ra giá, chỉ bảo người chủ tiệm cách thức khai man dịch vụ thương mại và giá cả, nhưng với điều kiện sẽ được hưởng một nửa tiền lời trên số thặng dư. Thủ tục đúng ra số thuế phải đóng cho chánh phủ là 200.000\$ Sau khi khai man, người thương gia chỉ phải đóng có 100.000\$, Còn lợi được 100.000\$. Thì ông có vào sẽ được hưởng 50.000\$.

Như vậy, chắc hẳn quý vị cũng biết là ông thương gia kia sẽ OK ngay, vì dù sao đi nữa mình cũng được bớt thuế đến 50.000\$. Và lại như thế, số thuế sang năm dù có tăng cũng sẽ không đến đôi ba nhiều! Rốt cuộc lại là chỉ có nhà nước bị thiệt thòi mà thôi.

Chuyện tham nhũng của quý vị «Cố Vấn thuế vụ» nói hoài không hết được. Năm ngoái, trụ sở Ty thuế vụ tri đường Phùng Hưng bị đặt chốt và phá hoại, tiêu hủy hết tất cả hồ sơ nợ thuế đã khiến cho nhiều người nghi ngờ đặt dấu hỏi to phải chăng đã có bàn tay lòng lá nhúng tay vào để thủ thiêu tất cả những bằng cứ cần thiết để buộc tội bao nhiêu nhà tài phiệt?

Chuyện tham nhũng ở Cholon, không chỉ nằm ở các ông bạn dân và thuế vụ không dấu mà còn mọc nhánh mọc rễ lan qua những ngành khác, từ huyện nhỏ như Nhân dân tự vệ (vị vào Cholon thử xem có bao nhiêu cậu ba phải canh gác hay biết đến vụ coi khẩu súng carbine gì, đến những việc quan trọng hơn liên hệ đến chánh trị như lập hội tương tế, lập sở cứu tế, v.v.

Một giai thoại

Cách đây chẳng bao lâu đã có một giai thoại truyền khẩu liên quan đến một ông đầu quận ở vùng này. Ông X, một sĩ quan cảnh sát trẻ tốt nghiệp khóa I Biên tập Viên, nhờ chạy chọt giỏi lại được mấy ông lớn thương nên đã cho về ngồi tại nơi đây. Tuổi trẻ háo hăng, X choá mắt với cảnh giàu có của Cholon, nên đã ôm đồm vợ vét mà không để ý rằng mình đã giết lấy mạch máu của cả bọn đàn em, kết quả lũ đàn em đã đâm đơn lên cấp trên và dân cảnh cho thanh tra trung ương xuống bắt ngay tại trận. Vụ án được xử kín và chỉ 24g sau

ông đầu quận kia đã bị đẩy ngay về Tỉnh, nuốt đi nắm sữa béo bở!

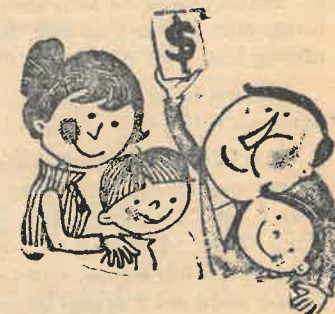
Hệ thống tham nhũng trong Cholon như một mạng nhện đã ăn chịu với khắp các cơ quan công quyền khác, vì vậy dầu cho đã có bao nhiêu tờ báo lên tiếng gào thét, bươi móc, nó vẫn bình chân như vại.

Phải chăng tham nhũng ở xứ này là một thứ bệnh trầm kha truyền nhiễm? Là một thứ phạm Nhan trăm đầu, chặt đầu này mọc tiếp đầu khác, như cụ thủ tướng Hương đã lác đầu: «Tham nhũng ở Việt Nam là một thứ bệnh bất trị».

(BÀI 2)

Ăn chơi... trong Chợ Lớn

● Bài của VINH OAI

Nói về mục ăn chơi, thì hẳn quý vị đã biết, món ăn của người Tàu đã nổi tiếng từ Âu sang Á, người ta đã từng đề cao những tiếng «Ăn cơm Tàu, ở nhà Tây, cưới vợ Nhật» là gì?

Thuở xưa, thời Mãn Thanh bên Tàu, Từ Hi Thái Hậu đã làm lé mắt các đại diện của Liệt Cường Âu Châu với những món cầu kỳ và tốn kém như ốc khỉ, chuột hầm sâm Cao Ly, cũng như hiện nay các nhà hàng Tàu tại Âu Mỹ châu đã trở thành những vị trí lác nhàu cũng dập dìu khách đa trắng.

Người Tàu, có một lối sống bên ngoài thật ồn ào từ việc kinh doanh đến chỗ ăn uống, vào Cholon là ta sẽ thấy ngay cảnh dập dìu đó.

Về phương diện ăn uống, họ đã sáng chế ra nhiều loại thức ăn thật lạ miệng, thật tân kỳ, khiến cho khách hàng tránh được sự nhàm chán.

Sau đây, chúng tôi xin mạn phép giới thiệu quý vị một số địa điểm ăn chơi mà chúng tôi biết được từ khu vực ăn uống bình dân đến những chỗ De Luxe. Bắt đầu, chúng ta đi từ những nơi hợp túi tiền của giới ba cọc ba đồng.

Khu bình dân

Khu ăn uống tiếp cận Saigon nhứt của vùng Cholon là «La Kay» một khu phố nằm hai bên đường Nguyễn Tri Phương khoảng giữa đường Hồng Bàng và Đồng Khánh. Thức ăn nổi tiếng nhất của khu này là mì đùi vịt và bánh cuốn. Dân Saigon, như là những người có nghề nghiệp phải sống về đêm như quý vị ca sĩ, các cô bán bar... Thường rất khoái vào đây ăn tối.

Sinh hoạt chỉ bắt đầu từ sáu giờ chiều và kéo dài đến giữa khuya. La Kay ngoại trừ những món nổi tiếng trên, quý bạn còn có thể tìm thấy những món ăn khác như sò nướng (những đĩa sò với những con sò thật tươi há hốc miệng chờ đợi) của rang hoặc những món ăn VN như Chạo Tôm, chả giò bánh đập... ngon không thua Saigon tí nào cả.

Nếu quý vị không thích những món ăn trên, quý vị có thể đến vùng Tân Đà, nằm giữa Đồng Khánh và bến Hàm Tử, nơi đây còn có tên khác là Thám-sực-cái (Con đường tham ăn) với thức ăn nổi tiếng của nó là «Saté», «Saté» có người hiểu lầm cho là món Saté của Pháp đọc trại ra, nhưng sự thật theo dân Cholon Saté là tiếng người Tiều, đây là món Cà ri đặc biệt của người Singapour với những lát thịt bò thái mỏng. Thay vì những trong nước lèo như các tiệm phở của chúng ta, họ lại nhúng trong một loại soupe làm bằng tương và các loại đậu. Đây là món ăn lạ miệng nhưng không kém phần thơm ngon.

Một lúc nào đó, túi tiền của bạn rỗng, mà em bé cứ đòi dẫn đi ăn trong Cholon, thì cũng có biện pháp giải quyết tạm được, quý vị chỉ cần thủ một ông Trần Hưng Đạo là cũng có thể no nê. Đó là ăn nghèo ở Ngã Sáu Cholon.

Chắc có lẽ quý bạn Thổ công Saigon ai cũng biết chợ nghèo này, vì nó nằm đầu khoảng đường Nguyễn tri Phương chặn bởi hai đường Trần Quốc Toản và Minh Mạng, nơi đây quả đúng là một cái chợ, vì dọc theo hai bên đường những lều quán lụp xụp với những chiếc bàn nhỏ lúc nào cũng đông nghẹt khách hàng, với ba mươi

"Tôi quý vị sẽ có một thau ngêu mà chắc chắn quý vị chỉ cần ăn tối đa là ba thau đã thấy đầy bụng."

Ngoại trừ những khu có tiếng tăm trên, cholon còn có những khu ăn uống bình dân khác như vùng Cây Mai với món bún thịt nướng, khu Minh Phụng với cháo lòng heo.... Hay cháo cá vùng Cholon mới bảo đảm quý vị là ăn ngon tuyệt cú mèo. Trước cửa rạp chớp bóng Hoàng Cung đường Triệu quang Phục, có đủ món thập cẩm như khu Viễn Đông ở Sài Gòn.

Khu ăn chơi sang trọng

Chúng ta đã đi qua vùng ăn uống bình dân ít tốn kém, bây giờ nếu một ngày đẹp trời nào đó quý vị vừa lãnh lương hay mới trúng một áp phe lớn chẳng hạn, mà muốn chứng tỏ bản tính hào hoa vùng tiền như nước của mình cho em thấy, thì Cholon vẫn có những khu vực để quý vị đốt tiền như thường.

Chúng ta sẽ tuần tự đi từ những nơi tương đối ngon mà ít tốn kém lên dần tới những nơi sang trọng.

Chỉ cần ba xấp là quý vị có thể yên tâm cùng bạn bè hay em út ngồi vào bàn tại một nhà hàng trung bình cỡ ĐV và T.K. Một tiệm ở đường Tổng Đốc Phương ở đây có món Chả giò tàu hủ khá nổi tiếng, còn tiệm kia thì ở đường Tân Đà có món bò câu đứt lò cũng khá. Tuy cách bài trí phòng ăn không có gì là sang trọng nhưng bù lại thức ăn ngon lại rõ. Có tiệm còn có một lợi điểm khác cho những cặp nhân tình đôi e thẹn đó là những bàn ăn tuy được sắp xếp gần nhau nhưng đều ngăn cách nhau bằng những tấm vách gỗ. Người ngồi từ bàn bên này sẽ không nhìn thấy cũng như nghe được những lời tâm sự vụn vặt của bàn bên kia. Nơi đây cũng là chỗ hẹn hò của những tay áp phe Cholon, người Trung Hoa khác với những dân tộc khác, lúc nào họ cũng coi bàn ăn là nơi để giải quyết những vấn đề quan trọng một áp phe lớn. Một rắc rối nhân sự cần giải quyết? một sự hiểu lầm tất cả đều được giải quyết quanh chiếc bàn ăn chờ không phải ở phòng khách sang trọng nghiêm trang. Một tục ngữ của người Tàu do Lâm Ngữ Đường viết lại là: «Đường gần nhất tới trái tim là đường đi qua bao tử».

Nếu túi bạn dày hơn, tài chánh dồi dào bạn có thể đến những nơi sang sủa hơn một tí. Quý vị có quyền ghé vào nhà hàng T.T ở cuối đường Nguyễn Trãi để ăn cơm tay cầm (cơm tay cầm Tàu chứ không phải cơm tay cầm Tây đâu nhé bạn!) Đây chẳng qua chỉ là món cơm hấp chung với thịt nạm... trong một chiếc siêu (loại nồi có tay cầm). Cơm sẽ ngọt nhờ nước thịt và các đồ gia vị thấm vào cơm, ăn món này thường khi người ta cần phải kèm thêm món gà ác tiềm thuốc bắc thì mới đủ bộ, hoặc quý vị ghé vào Kinh Đô. Một nhà hàng nằm trong hẻm cạnh rạp hát Palace, nơi đây không khí mát mẻ nhờ lộ thiên và món ăn đặc ý nhất của nơi này phải kể đến món gà hấp muối và củ lao thập cẩm.

Buổi chiều thứ ba, ngồi đó giấy số số từ máy truyền thanh mà quý vị chợt nhảy nhồm lên vì thấy

vài chục xấp hay vài trăm xấp bỗng đầu từ trên trời rơi vào tay quý vị, là yên trí ngay bạn bè sẽ được hưởng một bữa no nê trong những gian phòng rộng rãi của các nhà hàng sang trọng.

Mấy ông chủ nhà hàng này là những người có đầu óc tính toán rất kỹ lưỡng, họ bắt tâm lý khách hàng rất giỏi, «khi bỏ tiền ra ai cũng muốn hưởng thụ cho xứng đáng đồng tiền của mình» như lời của Tần Đà tiên sinh đã từng nói «Ăn thức ăn ngon mà chén bát không ngon thì không ngon chén bát thức ăn ngon mà khung cảnh không ngon thì cũng không ngon». Vì vậy, các ông chủ nhà ăn này đã rất chịu tốn kém, trang trí cho các gian phòng ăn của tiệm mình thật lộng lẫy, đẹp như cung điện Trung Hoa thời xưa thì có nhà hàng bỏ bảy món Thanh Đình ở đường Hồng Bàng, không khí Âu Châu với máy lạnh đặc biệt của Đồng Khảm. Riêng nhà hàng Á Đông thì lại chia ra nhiều phòng nhỏ với những tên gọi khác nhau, từ Hồng Kông, Tokyo, Paris.... Và tùy theo mỗi phòng họ sẽ bài trí theo một phương cách khác nhau. Và lẽ dĩ nhiên là tiền chi phí này sẽ được tính một phần vào tiền kết toán mà quý vị phải trả.

Ở những nơi này, quý vị muốn dùng chi cũng có đủ cả, từ món bảo ngư vi cá đến yến sào, bả quả... Điều quan trọng nhất không phải là sự tiếp đãi có ân cần hay không mà là túi tiền của quý vị có đủ chi cho bữa tiệc lay không mà thôi.

Ngoài những dịch vụ nhằm cung ứng cho bao tử quý vị, một số những nhà hàng lớn khác còn có thể thỏa mãn một số những đòi hỏi khác của quý vị. Con người ta có tư khoái thì ở đây họ có thể cung ứng cho quý vị đủ cả tư khoái đó.

Có một số nhà hàng, bày ra những trò lôi cuốn khách hàng khá hấp dẫn, như nhà hàng Đồng Khảm với trò xổ số. Nếu quý vị may mắn trúng số thì hôm ấy sẽ được dịp ăn uống không mất tiền mà lại còn được quà tặng. Nhà hàng Đệ Nhất bên Gia Định của chủ Tàu cách đây không bao lâu đã cho tổ chức những màn gọi là «Quần Vương một đêm». Nếu may mắn quý vị được chọn làm vua, thì trong đêm đó quý vị có quyền hưởng tất cả những cái gì mà ông vua phải được hưởng...

Cholon, thành phố của những áp phe thương mại, của tham nhũng lộng hành, nhưng cũng là một nơi ăn chơi ra rít. Trong đó, chỉ cần quý vị có tiền là quý vị có thể hưởng thụ, bất cứ một đòi hỏi nào cũng được thỏa mãn. Tuy nói vậy, nhưng với quý vị tôi về khu vực này hay chỉ biết qua loa thì có lẽ chỉ có những phần nổi của khu ăn chơi là quý vị hiểu được, còn những phần chìm của nó, chắc chắn quý vị chưa hề ghé qua. Từ những quán cơm nước He ở khu chợ Thiếc trong hẻm đường Nguyễn Văn Thoại ở đó họ tiếp khách hoàn toàn bằng Hoa ngữ.

Lại còn những vị tri chiếu phim Cô Sơn, những động mãi dâm trá hình mà nếu không người dẫn dắt là đành chịu.

Để kết thúc bài này, chúng tôi xin kể hẳn quý vị một chuyện vui của khu Chợ Lớn.

Một anh chàng Việt Nam chính hiệu, không biết lấy một tiếng Quảng Đông, rất thích được vào khu vực Chợ Lớn ăn chơi một bữa cho biết. Một hôm, không biết ở đâu anh học được hai chữ «Hàm vĩ» nhưng không hiểu đó là gì cả chỉ biết đó là tên một thức ăn. Anh ta vội thàng một bộ cánh thật đẹp bỗng đứng đi vào một nhà hàng Tàu trong Chợ Lớn, gọi anh bồi ra rồi nói lớn tiếng:

— Hàm vĩ!

Một lúc sau, anh bồi lững lờ mang ra một con cá mập thật to, anh chàng há hốc mồm, nhưng vẫn rưng rưng. Nhìn sang bàn bên cạnh, một ông lão đang dùng món gà rô ti ngon lành mà muốn khóc.

(Bài 3)

Những vụ ám sát không thủ phạm

● Bài của VI HƯƠNG CHỦ

Chợ Lớn Quốc! Một đô thị có ánh sáng và bóng tối! Một quốc gia ma! Một đời sống nổi và một đời sống chìm, người ngoài làm sao biết được hết những bí ẩn trong đó!

Trong vô số các bộ mặt bí ẩn của Chợ Lớn, những vụ ám sát phải kể vào loại bí ẩn nhất.

Trong bài này chúng tôi trình bày những vụ ám sát giữa thành phố, tất cả đều không có thủ phạm, mà tất cả nạn nhân đều hoạt động chánh trị, và đều sống thanh bạch. Những vụ ám sát này sẽ giả thích được phần nào thái độ chánh trị của người Việt gốc Hoa và Hoa Kiều tại Cholon.

Khoảng trọng Vinh

Ngoài 60 tuổi, cụ Khoáng trọng Vinh là nhân vật được đa số đồng bào tại «Chợ lớn quốc» kính nể. Nguyên là bang trưởng Quảng Đông. Nếu tình thế biến đổi được Chợ Lớn biến thành một Tân Gia Ba thứ hai, ông Vinh ra tranh cử TT tại quốc gia này chắc chắn ông thắng cử bất chấp gian lận.

Trong cuộc bầu cử Bán phần thượng nghị viện VNCH vào ngày 31-8-1970, ông Vinh đã được Luật sư Nguyễn Văn Huyền thụ ủy liên danh Bông Huệ mới gia nhập liên danh, để hốt phiếu đồng bào Việt gốc Hoa (chứ không phải để chi địa (!) như dự luận thường đàm tiếu). Tuy rất kính trọng cụ Huyền nhưng ông Vinh vẫn từ chối mà chỉ xin đứng dự khuyết cho Liên Danh này. Ấy vậy mà LD vẫn thu

Một lúc sau khi dùng xong, ông lão lại gọi chú bồi ra nói lớn hai tiếng;

— Thiêm xực!

Anh bồi lại mang ra thêm một con gà rô ti khác vàng bóng. Anh chàng trông thấy mừng quýnh, vội nhớ nằm lòng ngay hai chữ Thiêm Xực, vì tưởng đây chính là tên món gà rô ti, cổ nuốt cho trôi con cá mập trời đánh. Khi đã thanh toán xong, anh vội gọi ngay chú bồi lại, nói to một cách đồng đặc.

— Thiêm xực!

Và kính thưa quý vị, một lúc sau anh bồi lại mang ra thêm một chú cá mập khác, vì hai chữ Thiêm Xực chẳng qua chỉ có nghĩa là «ăn thêm» mà thôi!

được sở phiếu tối đa tại Chợ Lớn và đã thắng cử một cách vẻ vang.

Sau khi liên danh này thắng cử và được hợp thức hóa đảng hoàng tức là vào cuối tháng 9-70, thì ông Vinh bị ám sát.

Lúc đó vào khoảng 10 giờ. Ông Vinh đang ngồi làm việc trong văn phòng hiệu trưởng trường Quang Minh của ông. Ngồi trường yên tĩnh, bình thường như mọi ngôi trường Tàu rất sạch sẽ và rất có kỷ luật khác.

Bỗng có một thanh niên từ cổng trường đi vào, đi tới ngang văn phòng hiệu trưởng. Người lạ không gõ cửa, đẩy mạnh cửa bước vô. Cụ Khoáng Trọng Vinh vừa kịp ngẩng lên thì «đoàng! đoàng đoàng!» ba phát. Nạn nhân gục xuống ngay trên ghế ngồi.

Trong khi cả trường học vẫn chưa nhận ra có tiếng súng thì thủ phạm đã lẹ lẹ đi ra cửa, rồi lên xe đi luôn.

Hung thủ trốn thoát một cách mau lẹ êm ái. Cái chết của chánh khách Khoáng trọng Vinh là một sự thiệt thòi lớn cho đồng bào Việt gốc Hoa. Trọn một đời ông hy sinh cho những công tác xã hội và cách mạng. Dự luận tại Chợ Lớn vẫn ca ngợi ông là thân hữu của những kẻ khốn cùng tại «Chợ Lớn Quốc».

Ái đã giết Khoáng trọng Vinh? Trên giấy tờ thì truy tố kẻ vô danh, nhưng về ân oán giang hồ thì

đồng bào Việt gốc Hoa cũng thừa biết ai là thủ phạm! Ông Vinh một Đảng viên nòng cốt của Quốc Dân Đảng Trung Hoa, phân bộ Hải ngoại, có uy tín và thực lực. Ngoài 60 tuổi còn quyết định nhập cuộc, dĩ nhiên ông Vinh phải trả một giá rất đắt cho các môn đồ của Mao Trạch Đông hoạt động bí mật tại «Chợ Lớn Quốc».

Dưới vòm trời nào cũng vậy! những người có tâm hồn có khí tiết thường sống rất thanh bạch. Cụ Vinh cũng vậy! Mặc dầu là Cựu Bang Trưởng, Hiệu Trưởng một tư thực lớn nhưng khi ra đi ông Vinh chỉ để lại một tấm lòng và sự luyến tiếc của mọi người trên mảnh đất quê hương thứ hai của ông! Cái chết của ông là một điều thiệt thòi lớn cho những người cùng một lý tưởng chống cộng. Dự luận «Chợ Lớn Quốc» cho rằng dù Cộng Sản có ghét cũng không dám giết ông vì uy tín ông khá lớn — Nhưng nghĩ vậy là điều lầm to. Điều hiển nhiên là ông đã bị ám sát chết, các lãnh tụ chống Cộng tại «Chợ Lớn Quốc» phải cạo rút lại tất cả mọi hoạt động.

Vương trung Các

Một buổi sáng năm 1968 trên đường Đồng Khánh Chợ Lớn, trước cửa tòa soạn nhật báo Á Châu, gần khách sạn Bát Đạt.

Ký giả Vương Trung Các đang đi bộ trên lề đường. Ông từ nhà riêng tới tòa soạn làm việc.

Ông không biết có một chiếc xe gắn máy đang đậu bên đường, một thanh niên lái xe, một thanh niên đứng bên cạnh. Hình như họ đã biết trước giờ này ông Các tới tòa soạn, và họ mới đậu lại cách đó mấy phút trước đó.

Ông Các vẫn lững thững đi tới. Có lẽ ông đang nghĩ tới những ý tưởng trong bài phiếm luận rất hài hước và rất chua cay, lối viết sở trường của ông.

Một thanh niên rời chiếc xe, tiến tới trước mặt ông Các.

Súng nổ 6 phát liên.

Hai viên đạn trúng đầu, từ phía trước mặt.

Bốn viên đạn trúng ngực.

Lại một vị Tổng thư Ký tòa soạn ngã xuống.

Vương Trung Các là vị Tổng thư Ký một nhật báo bị ám sát chết trong khi còn tại chức sau ký giả Từ Chung TTK nhật báo Chính Luận. Chỉ khác là 1 người thì từ nhà đến Tòa Soạn còn một người thì từ Tòa Soạn về tới nhà. Dự luận tại Chợ Lớn cho rằng Vương Trung Các cũng là một đảng viên của Quốc Dân Đảng đang thời kỳ hoạt động tích cực cho đảng Ông từ Đài Loan sang Chợ Lớn sinh sống. Phải chăng ông có một nhiệm vụ bí mật của Đảng?

Trên nhật báo Á Châu, Vương Trung Các viết những bài xã luận nảy lửa và châm biếm sâu cay lên án Cộng sản đồng thời vạch mặt chỉ tên những cán bộ Cộng Sản nằm vùng. Với tư tưởng dứt khoát chống Cộng Vương Trung Các thường trực nhận được những lời hăm dọa dưới đủ mọi hình thức, như điện thoại, gởi thư đến tòa báo, đến nhà hăm dọa làm áp lực với gia đình. Nhưng với tinh thần

của một chiến sĩ, một nhà báo can đảm ông Các vẫn giữ vững lập trường.

Lần chót vào khoảng cuối tháng 7-1968, Các nhận được thư hăm dọa, Các không thèm đọc xé bỏ vào sọt rác... không thêm trình cơ với ai... sự việc tưởng qua đi. Một tháng sau khi đi trên đường Đồng Khánh lúc từ nhà đến Tòa Soạn để làm việc, ông Các đã bị ám sát bằng trọn một băng đạn súng lục. Hai viên trúng đầu 4 viên trúng ngực, làm sao sống được! Thế là Vương Trung Các ra đi đang lúc bước những bước đi chững chạc trong làng báo Hoa ngữ từ đó mất đi một cây viết sống động nảy lửa, châm biếm, đến mãi hôm nay vẫn chưa có người thay thế...

Diệp Văn

Hiệu trưởng Trường tiểu học Tam Dân nay đổi là Văn Trang tại gần góc đường Tân Đà và Đồng Khánh Chợ Lớn. Ngoài chức vụ hiệu trưởng Diệp Văn còn là một chiến hữu của Vương trung Các.

Nội tên trường «Tam Dân» cũng đủ nói lên lập trường và lý tưởng của Văn. Cũng vào năm 1968, cũng trên quãng đường mà Vương trung Các đã nằm xuống, người đảng viên Quốc Dân Đảng Trung Hoa Diệp Văn cũng lãnh đủ sáu viên đạn của quân khủng bố. Và thủ phạm cũng biến mất san đó.

Phan văn Viễn

Nguyên dân biểu Quốc Hội Việt Nam Cộng Hòa (khóa 2) thời đệ nhất Cộng Hòa, chủ nhiệm nhật báo VN mới bị ám sát chết ngay khi đang đứng trước cửa Tòa soạn đường Đồng Khánh giữa thanh thiên bạch nhật.

Lúc đó là sáng sớm. Chợ Lớn thức dậy trẻ hơn Saigon một chút, nhất là ở khu vực thương mại như Đồng Khánh, không có công sở mà cũng không có trường học.

Ông Viễn ở ngay nơi đang làm tòa soạn báo của ông.

Sáng đó ông xuống nhà, mở cửa, bước ra đường như mọi buổi sáng khác.

Không ai biết hung thủ đã đi từ phía nào tới. Hay là hung thủ vẫn chờ đợi ông tại đó từ lâu?

Tiếng súng nổ vang lên giữa con đường chính của đô thị Cholon.

Chủ nhân ngã xuống ngay trước cửa nhà mình. Hung thủ biến mất không dấu vết.

Thành phố lại sinh hoạt bình thường và dòng xe cộ mỗi lúc một đông thêm, ồn ào thêm.

Riêng cái chết của Viễn có nhiều nguồn dự luận khác nhau chứ không có xác định hẳn cho là Cộng Sản, có thể ông bị các phần tử cực đoan «Chợ Lớn Quốc» ám sát. Lý do là ông quan niệm rộng rãi về tinh thần hợp tác thành thật giữa chánh quyền và đồng bào Việt gốc Hoa thời Ngô đình Diệm.

Nội tên tờ báo «Việt Nam Mới» cũng nói lên hoài bão của ông, ông có quan niệm khá thiết thực là ăn cây nào rào cây đó, anh em xa đâu bằng lâu gần gũi gần... vậy mà ông bị ám sát chết.

Thủ phạm vẫn là kẻ vô danh dĩ nhiên phải là ở trong một tổ chức quy mô. Nhưng biết xác định là ai?

Vân diên Quang

Là nghị viện Hội Đồng Đô Thành bị ám sát chết tại góc đường Phùng Hưng và Nguyễn Trãi vào năm 1969.

Ông là nhân vật khá uy tín đối với đồng bào tại «Chợ Lớn Quốc», hoạt động rất âm thầm. Đột nhiên ông ra tranh cử Hội Đồng Đô Thành và đắc cử rồi bị ám sát chết trong lúc đi đường, thủ phạm cũng cao bay xa chạy.

Dự luận chính giới về cái chết của ông Vân diên Quang lúc ấy khá sôi nổi. Không biết bao nhiêu lời bàn tán thêu dệt qua cái chết của ông. Có người nói ông bị tổng tiền, có người nói ông sắp đi Đài Loan làm chi đó.

Sau đây là những dự luận có giá trị và đồng bào lưu ý nhiều nhứt.

— Bị Cộng Sản thanh toán vì tích cực hoạt động phá vỡ những cơ sở kinh tài của Tàu Cộng tại Chợ Lớn.

— Vì quá hăng say hoạt động nên va chạm với những đồng chí trong phân bộ Quốc dân Đảng Trung Hoa và bị thanh toán.

Nhưng dù sao cũng chỉ toàn là nghi vấn và dự luận... Bí mật nước người làm sao hiểu nổi.

Cam Dũ

Ông Trần văn Chiêu ứng cử viên Phó T Thống trong liên danh Trương Đình Du, là chủ tịch Quỹ Bù trừ Saigon. Còn Ông Cam Dũ là Chủ tịch Quỹ Bù trừ Chợ Lớn một cơ quan có khá nhiều lưng vốn do các tổ chức nghiệp đoàn và xí nghiệp đóng góp. Có thể ví như sở hữu bổng tư hoặc sở tiết kiệm trong tổ chức hành chánh của chánh phủ.

Một buổi chiều, ông Cam Dũ đang ngồi trong nhà ông.

Có người lạ mặt tới cửa, bấm chuông. Thay vì để người làm trong nhà ra mở cửa, ông Cam Dũ thân hành bước ra.

Cửa vừa mở thì súng bắn.

Ông Cam Dũ cũng chết ngay trước cửa nhà mình, như ông Phan văn Viễn.

Và thủ phạm cũng biến mất.

Giang tú Sương và Phương Hoàng

Nếu học sinh Saigon ai cũng biết các giáo sư Phú, Nghiễn, Đại, Hưng... nổi tiếng dạy môn toán lý hóa, làm cái môn học khó nhai nhất cũng có thể tiêu hóa nổi, thì 2 giáo sư Giang Tú Sương và Phương Hoàng cũng nổi tiếng về môn Toán Lý Hóa tại các trường Tàu Saigon Chợ Lớn.

Thời Nguyễn Khánh các học sinh Saigon thường bẽ khóa, biểu tình chống chánh phủ. Những năm 65,66,67 các cuộc biểu tình rầm rộ hơn. Và lần lần, một số cán bộ sách động người Tàu xuất hiện, lên lời vô các trường Tàu.

Tất nhiên, thái độ của các chủ trường và giáo sư gốc Hoa là phi chánh trị, nhất là thứ chánh trị nội bộ của người bản xứ! Hai giáo sư Giang tú Sương và Phương Hoàng là những người lên tiếng khuyên bảo học sinh chống lại những tay sách động.

Cả hai cùng bị giết ngay tại sân trường, trong giờ học.

Ông Giang Tú Sương bị bắn tại sân trường Đức Minh Saigon. Còn ông Phương Hoàng bị hạ sát tại trường D.T. Cholon. Cả hai cùng bị giết giữa giờ học, đang giảng bài, trong lớp. Hung thủ tới tận cửa lớp mời giáo sư ra nói chuyện, và ra tay ngay trước mắt đám học trò ngơ ngác và kinh hoàng! Giết xong, hung thủ thông thả ra đi.

Trường Tàu nổi tiếng là kỷ luật, trong giờ học luôn luôn cửa đóng then cài.

Vậy mà vụ ám sát vẫn xảy ra, không có thủ phạm!

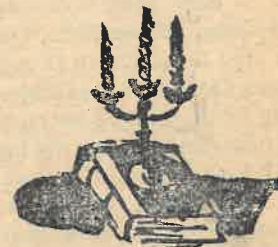
Cùng một chiến tuyến! Chúng tôi xin thắp nén hương lòng để tưởng niệm những chiến sĩ có cùng một lý tưởng Quốc gia chống Cộng, đã hy sinh tánh mạng trong một hoàn cảnh khó hy sinh nhứt!

Ở đâu cũng vậy! bồng thơm bao giờ cũng chống tàn. Biết bao giờ trên đất nước này lại có những người trên. Đồng bào «Chợ Lớn Quốc» phải chịu tủ nhục biết bao giờ khi mà Một Tg-Cư, Diệp Văn Hưng, và H, Ngọc Anh lúc nào cũng vô ngực đại diện cho đồng bào.

(BÀI 4)

Các khuynh hướng chính trị tại Chợ Lớn

● Bài của LIÊU QUỐC và LÃO TÔN

«Dù thích hay không thích, dù đứng ở phía bên này hay phía bên kia chúng ta đều phải nâng ly chúc mừng trước đã. Chúc mừng ngày đầu da vàng đã vùng lên và đã đạt được thế đứng ngang hàng trên phương diện khoa học kỹ thuật với các nước da

trắng» — Đó là lời tuyên bố của một tài phiệt tại Chợ Lớn trong một bữa tiệc tổ chức tại nhà nàng Á Đông hai ngày sau khi có tin cho biết Trung Cộng đã thành công trong việc phóng vệ tinh nhân tạo bay vòng quanh địa cầu vào đầu năm 1970.

Là người Á Châu, da vàng máu đỏ dù bất cứ ở chân trời nào thuộc quốc tịch nào, khách quan mà nhận xét thành công trên của Trung Cộng cũng khiến các dân tộc Á Châu chúng ta bành diện được phần nào trên trường Quốc Tế. Đó cũng là điều dễ hiểu, vì mãi « nhai vắn nhá chữ » nên chúng ta đã lạc hậu mấy thế kỷ trước những tiến bộ của khoa học kỹ thuật Tây phương. Vì lý do đó khiến đa số các nước Á Châu và ngay cả đế quốc Trung Hoa cũng bị các cường quốc Tây phương tung hoành sủ xé chia ra thành từng miếng một. Nhục nhĩ, thua kém, bị bóc lột như vậy đã hơn 200 năm — Hôm nay người Á Châu mới vươn lên được tí tí khiến các cường quốc Tây phương phải xét lại thái độ. Trong tình thần đó chúng ta hãy vui vẻ cạ ly với nhà Tài phiệt này — mà xin đừng đặt vấn đề nhà Tài phiệt này thuộc khuynh hướng chánh trị nào tại Chợ Lớn, cực tả hay cực hữu hoặc trung lập mà chúng ta nên hiểu đó là tâm lý chung của người Á Châu da vàng mũi tẹt, trong đó có người Việt nam chúng ta chứ không liên quan gì đến các khuynh hướng chánh trị tại Chợ Lớn cả — Nếu có thể là vọng động bang quang chứ không phải là vết tổ chủ động được.

Khuynh hướng cực đoan quá khích

Đây là khuynh hướng chánh trị không tưởng của một số thanh niên trí thức Tàu độ vài chục người. Đối với họ, Mao T. Đông, Tướng giới Thạch đều không xứng đáng là người lãnh đạo nước Trung Hoa vĩ đại. Họ ôm mộng lớn như những người Do Thái lưu vong lúc nào cũng muốn trở về cố hương để trở thành một người hùng. Do đó họ tụ họp nhau lại và nuôi ảo vọng biến Chợ Lớn thành một Tân Gia Ba thứ hai để tung hoành, tức là muốn thành lập một nước Trung Hoa trên đất Việt có một chánh phủ riêng đoàn hoàng không lệ thuộc và bị chi phối gì với nước VNCH. Để làm bàn đạp đưa họ trở về lãnh đạo nước Trung Hoa vĩ đại.

Họ lý luận rằng, ngay tại Chợ Lớn thủ phủ của người Tàu trên đất Việt với số dân chưa một triệu người mà họ đã tạo được một căn bản vững vàng về cả ba phương diện kinh tế xã hội và văn hóa.

Về kinh tế thì khối luận bàn còn về xã hội họ đã cả có chục bệnh viện quy mô như các Bệnh viện Triều Châu, Phước Kiến, Quảng Đông, Hải Nam v.v. Bệnh viện Sùng Chính là một bệnh viện lớn nhất quy mô nhất. Các chánh khách VN thường vào đó dưỡng bệnh, kể cả sư cụ Trí Quang. Về văn hóa chỗ nào cũng có Trường học quy mô.

Vì hình ảnh một Tân gia Ba tự trị sung túc đứng ngoài, đứng trên mọi thế lực chánh trị quốc tế hiện nay làm lóa mắt những người Trung Hoa có tinh thần ái quốc cực đoan này nên khiến cho họ có tư tưởng quá khích không tưởng và dĩ nhiên « Ngông cuồng » đối với đại đa số đồng bào Việt Hoa.

Nói thì nói vậy ! nhưng thực sự họ đã tạo được vang trong Chợ Lớn. Họ là những người

hùng Vương Vũ — Khương Đại Vệ của người Tàu trên đất Việt. Mục tiêu tranh đấu thiết thực và hấp dẫn quần chúng họ đưa ra để tranh đấu tiên khởi là: — Một quy chế tự trị riêng biệt cho người Tàu trên đất Việt.

— Một vị Đô trưởng người Tàu cho Chợ Lớn, tuy chỉ là Đô trưởng nhưng thực tế là vị Tổng Thống của một quốc gia Tàu trên đất Việt.

— Một quy chế đặc biệt như yêu sách đòi trở về cương vị người Thiểu số của người Việt gốc Miên. Không biết khuynh hướng chánh trị này có bản tay quốc tế lòng lá nào giật dây không ! hay chỉ do sự dồn nén, bị áp bức, ngồi trên núi tiền mà vẫn bị mang tiếng, thua thiệt, không được tung hoành tại chính trường !

Nhưng bằng cớ hiển nhiên là khuynh hướng này chỉ thu hút được phần tử bất mãn trẻ, không có căn bản đang bị phai nhạt dần dần trong tâm trí người Tàu.

Nhứt là sau cuộc « Cáp duồn » và thăm sát người Việt trên đất Miên, làm xúc động lương tâm nhân loại.

Biến cố này khiến gần nửa triệu người Việt trên đất Miên bị tiêu tan tài sản trị giá hàng tỷ bạc trên mảnh đất quê hương thứ hai của họ.

Thực sự biến cố trên đã xúc động và thay đổi hẳn lập trường của thiểu số tài phiệt Tàu có lập trường ủng hộ những người có khuynh hướng quá khích trên. Khuynh hướng cực đoan quá khích, 1 quốc gia Tàu trên đất Việt, có hiến pháp lập quy đoàn hoàng có hậu ý làm cho cuộc sống của người Tàu trên đất Việt không bị chi phối bởi những Sắc luật Tổng Động Viên được thi hành triệt để vào những năm 1964, 1965. Trong thời kỳ này khuynh hướng chánh trị trên hấp dẫn đông đảo Việt gốc Hoa nhứt. Nhưng cho đến ngày hôm nay kẻ như không còn gì đáng nói nữa.

Khuynh hướng chánh trị Hồ Liên

Có danh từ « Khuynh hướng chánh trị Hồ Liên » từ ngày Đại tướng Hồ Liên được Tổ g thống Tưởng giới Thạch cử làm Đại sứ Trung Hoa Dân Quốc tại VN. Vì Đại sứ xuất thân từ trường Quân sự Hoàng Phố có lập trường quốc gia chống cộng tiến bộ và kinh nghiệm quý giá bằng xương máu và mồ hôi nước mắt của chính bản thân mình. Nên từ ngày Đại tướng được cử Đại sứ tại VN ông đã có lập trường dứt khoát và tích cực đối với những phần tử thiên tả tại Chợ Lớn, nhứt là những tài phiệt sống trên miền đất tự do này mà vẫn vọng tưởng đến Mao Trạch Đông. Không biết đến Tổng thống Tưởng giới Thạch là ai !

Vì hoạt động tích cực loại hẳn những phần tử thiên cộng tự tung, tự tác trong các tổ chức hiệp hội tại Chợ Lớn. Tòa Đại Sứ Trung Hoa Dân Quốc của Đại Tướng đã lãnh đủ 100 kyo TNT, khiến trụ sở ở đường Pasteur tan tành, may mắn Đại Sứ Hồ Liên thoát nạn. Hiện nay Tòa Đại sứ đã được xây cất lại tại đường Hai Bà Trưng, một kiến trúc đồ sộ, tân kỳ, và đặc biệt Trung Hoa. (Hiện nay tại Sài Gòn có 3 Tòa Sứ có kiến trúc đặc thù làm nổi bật những nét

đặc biệt của quốc gia mình trên xứ người. Đó là Tòa Đại Sứ Trung Hoa Dân Quốc, Tòa Đại Sứ Hoa Kỳ và Anh Cát Lợi tại Đại lộ Thống nhứt.)

Sau vụ phá hoại tòa Đại Sứ đến vụ thanh toán hàng loạt các chiến sĩ Quốc Dân Đảng Trung Hoa tại CL. Tòa Đại Sứ đã tăng cường hoạt động nhân số lên đến hàng ngàn người được tuyển chọn kỹ lưỡng toàn là những chuyên viên chống cộng hảo hạng tại Đài Loan.

Do sự hoạt động tích cực danh chính ngôn thuận của Tòa Đại Sứ, các hoạt động thiên tả tại Chợ Lớn đều phải rút vào bí mật hoặc tuyệt tích giang hồ hẩn.

Một cuộc đảo chánh quy mô đã âm thầm diễn ra tại « Chợ lớn Quốc » vào những năm 1966-67-68. Ba năm liền một giai đoạn lịch sử căng thẳng nhứt tại « Chợ lớn Quốc » sau vụ Tòa Sứ bị phá sập, 6 chiến sĩ quốc gia chống Cộng bị ám sát. Cơ quan tình báo đã thăng tay thanh lọc, xử tiêu, hoặc chiêu hồi những phần tử Hoa Cộng tại « Chợ lớn Quốc ».

Do sự hoạt động tích cực này, Bộ Chiêu Hồi VNCH đã đón nhận được khá nhiều các Hồi chánh viên Tàu. Nguyên do vì sự hoạt động thanh trừng tích cực của Đại Sứ Trung Hoa (nên hiểu bí mật) là như vậy. Các tổ chức thiên Cộng bị giải tán, các phần tử thân Cộng bị hỏi thăm sức khỏe, lục hình hoài hoài — chịu không thấu, những phần tử trẻ trong các tổ chức này không có phương tiện đi Hồng Kông, chứ không về Đài loan vì Đài Loan chỉ có nước chết với « côm ». Tàu chánh hiệu. Không biết chạy đi đâu cho thoát nên đành bôn tẩu vượt biên giới sang Cao Miên hoặc băng hơn nữa ra khu nhập vào bộ đội của Mặt Trận giải phóng.

Nhưng chúng ta cũng thừa biết, thực chất của anh Tàu thân Cộng này là bánh bao hú tiu, chứ lý tưởng cóc khô gì — Nếu có chỉ là bị nhiễm độc, bị nhồi sọ, mù quáng vì tuyên truyền bởi sách báo và đài phát thanh v.v. Nên các chủ này ném mũ Cộng Sản com vát mũi mù tại chiến khu vài tháng chịu không nổi ! đành ra hồi chánh quân đội VNCH.

Dư luận quốc tế sôi nổi là có Quân đội Trung Cộng tại chiến trường miền Nam này là như vậy ! Thực sự là có, nhưng đều là Trung Cộng được tuyển tại Chợ Lớn đi tiểu ngạo giang hồ. Hơn nữa là chú Tàu Cộng nhóc con này đã 45 đời chôn rau cắt rốn tại Sài Gòn, Hà Nội Hải Phòng rồi.

Sau biến cố Tết Mậu Thân, vài chục chú Tàu băng xương bằng thịt hồi chánh viên được chánh phủ VNCH cho về sinh hoạt phây phây tại Chợ Lớn với sự trợ lực ngầm của Tòa Đại Sứ, nên hiện nay đa số đồng bào Việt gốc Hoa đã hiểu thế nào là Cộng sản.

Thật đây là một đồn căn não chỉ từ đối với những phần tử Cộng Sản tại « Chợ lớn Quốc ». Trong tình thế hiện tại chúng ta có thể lạc quan tin tưởng rằng — Đồng bào Việt gốc Hoa tại Chợ lớn là chiến hữu chống Cộng của chúng ta chứ không phải là cán bộ Cộng Sản Trung Hoa nằm vùng thì tốt hơn.

Gần mười năm đảm nhiệm chức vụ Đại sứ Trung Hoa trên đất Việt, phải hy sinh hàng chục các cán bộ chống cộng hảo hạng — Đại Tướng Hồ Liên mới làm cho sinh hoạt chánh trị quốc gia tại Chợ Lớn có phần sinh khí. Hiện nay tại Chợ Lớn người Tàu có tinh thần quốc gia dám bày tỏ lập trường một cách công khai không phải lén lút như xưa nữa.

Điều đáng mừng hơn nữa hàng chục nhứt báo Hoa Ngữ đang phát hành tại Chợ Lớn đều do chiến sĩ chống Cộng được tuyển chọn từ Đài Loan sang làm hoặc do giới trí thức công giáo trẻ điều hành. Và nhứt là những vị hiệu trưởng các trường Trung học Tiểu học cũng đa số được tuyển chọn kỹ lưỡng có sự thỏa thuận ngầm của Tòa Đại Sứ mới được làm hiệu trưởng. Nên các tay Cộng Sản cũng rất khó gài người vào hàng ngũ giáo chức Tàu để dễ bề tuyên truyền lợi dụng sách động học sinh.

Nói thì vậy, chúng ta nên hiểu rằng đây chỉ điều đáng mừng chứ chưa hết lo của những người có trách nhiệm.

Ngoài khuynh hướng cực hữu trên, ở Chợ Lớn, sự xâm nhập của các khuynh hướng Mao không phải là không đáng kể, nhất là ở các xí nghiệp đồng nhân công như xưởng dệt, xưởng nhuộm... Các công nhân trẻ là những thành phần hăng say và dễ bắt mẫn nhất. Người Trung Hoa như chúng ta biết là những tay kinh tài giỏi, vì vậy khi đứng ở địa vị chủ nhân ông, họ có đủ cả phương thức xử dụng người công nhân xứng đáng với đồng tiền phải trả. Do đó họ dễ gây nên sự bất mãn ở giới nhân công, sự xung đột giữa chủ và thợ gần như thường xuyên xảy ra và anh chàng Cộng Sản lúc nào cũng sẵn sàng chầu chực để ăn cớ.

Ngoài hai khuynh hướng, khuynh tả khuynh hữu ra, như bất cứ một tập thể quần chúng nào, giới lưng chừng vẫn là giới đại đa số. Phần lớn dân Việt gốc Hoa trong Chợ Lớn không ưa thích chánh trị, nói rõ hơn là không chịu làm chánh trị, họ sống thật an phận, lúc nào cũng lo làm việc hăng hục mong giàu có để cuộc sống rạng rỡ hơn.

Một anh bán sắt vụn ngoài đường khi được hỏi đã trả lời như sau :

« Tôi không cần biết đến những chuyện đó, mà chỉ cần biết phải làm sao bán hàng cho thật nhiều, phải mua cái gì cho có lời to mà thôi, vì chế độ nào cũng vậy, đâu có đem tiền đem bạc gì đến cho gia đình tôi đâu ? »

Sinh hoạt chính trị trong Chợ Lớn hình như bị sinh hoạt về kinh tế lấn áp hơn. Tuy nhiên, không phải vì thế mà kém phần sôi động. Bằng cớ là lâu lâu người ta đọc báo vẫn thấy có những vụ ám sát xảy ra mà thủ phạm lại biến mất, đây là những màn thanh toán chánh trị !

Trước thời ông Diệm, Chợ Lớn có thể coi là không có chút ảnh hưởng nào của Mao. Gia đình nào cũng treo hình Tướng Tổng chế. Việc ông Diệm cấm người Tàu làm 11 nghề mà chánh phủ Đài Bắc không cản ngăn nổi, đã khiến cho nhiều

người Tàu bất mãn. Họ bất mãn với chánh phủ VN mà bất mãn luôn cả với chánh phủ ở Đài Loan.

Chính trong thời kỳ đó mà cán bộ của Mao, đã xâm nhập mạnh, reo rắc ảnh hưởng, nhất là đề cao lòng tự ái dân tộc.

Khi quả bom nguyên tử đầu tiên của Trung Cộng nổ trên Sa Mạc ở Tân Cương làm cả thế giới phải kinh ngạc, tại Chợ lớn có những bữa tiệc mừng được tổ chức dưới hình thức này hay hình thức khác. Một ông lão thuộc loại trưởng tràng trong thương trường, sau khi ngà ngà say đã nói đại:

« Hôm nay tôi mừng hơn khi thấy cha mẹ tôi sống lại, vì từ nay tôi không còn hổ thẹn khi gặp mặt người Tây Phương.»

Một thanh niên khác, ông HKL 38, ở trong ban quản trị TDTBD là một tổ chức chống cộng tích cực nhất, được hỏi ý kiến sau khi hay tin Trung Cộng sắp sửa cho phóng hỏa tiến liên lục địa có tầm phóng xa trên 2.000 hải lý, đã trầm ngâm một lúc, rồi đáp.

— Nếu dẹp bỏ tất cả những bất đồng về chánh kiến về chủ nghĩa thì đây quả là một thành công, vial dự cho người Trung Hoa.

Tình thân hữu giữa Nga xô và Trung Cộng rạn nứt dần từ khi Nga ngả theo chủ nghĩa xét lại, cuộc xung đột bắt đầu bùng nổ lớn khi có sự tranh chấp nhau về biên giới vùng Đông Bắc. Chúng ta ai cũng biết đó là phần đất nguyên của Trung Hoa mà Nga xô đã lợi dụng lúc triều Mãn Thanh suy yếu chiếm giữ.

Người Trung Hoa không phân biệt quốc cộng đều coi đây như một cái nhục và chủ trương phải chiếm lại cho bằng được với bất cứ giá nào.

Dân Chợ lớn cũng vì thế mà ghét Nga Xô, chỉ bày tỏ thái độ mình trên báo chí, trên những tiếng chửi đổng trong tiệm nước, trong nhà hàng.

Việt hóa

Hiện nay tại Chợ Lớn, giới thanh niên trẻ đã không còn thái độ đứng bên lề như lúc trước, nhất là giới tri thức dần dần. Họ nghĩ rằng dù muốn dù không, họ cũng đã sinh ra trên đất Việt, sống trên đất Việt, có trách nhiệm và bổn phận ngang hàng với người Việt thuần túy, thì họ phải đòi hỏi quyền lợi bình đẳng. Do đó ta sẽ và đã không ngạc nhiên lắm khi thấy họ bắt đầu lần vào con đường chính trị. Chỉ còn lớp tuổi già, những người đã là bỏ què hương ra đi một cách nuối tiếc trong thời loạn để sống một cuộc đời tạm bợ trốn lánh chiến tranh, bây giờ họ « già rồi, lòng hoài hương càng dâng cao, họ mơ màng sẽ được trở về quê nhà, nơi đã được sinh ra, đã trưởng thành để yên nghỉ bên bờ ruộng, bên khóm trúc, bên núi đồi xanh tươi thời thơ ấu.

Gặp một ông lão thuộc loại phú ông có ý định về Đại lục, tôi đã thắc mắc:

— Nghe nói bên ấy cuộc sống khắc khổ lắm, tiền bạc có chịu nổi không chứ?

Ông lão cười lắc đầu:

— Họ sống được thì mình cũng sống được, sao mình vậy, và lại... Tôi cũng già rồi, không...

Hoài vọng được trở về Hoa Lục càng trở nên mãnh liệt hơn, sau chuyến đi Bắc Kinh của cố vấn Bạch cùng Kissinger và sự nhận lời viếng thăm Trung Hoa của TT Nixon. Người Chợ lớn đã hò reo sung sướng với cái bắt tay thân thiện của hai anh chàng thù nghịch. Một buổi tiệc mừng lại được mở ra. Một lão già trên tám mươi được dịp gật gù mãi lâu bạc:

— Vậy là tôi có thể chết ở bên Tàu rồi!

Theo một bảng phân tích được đút kết vào năm 1968, thì hiện nay chỉ khoảng có 25.1/ người Tàu trên 60 tuổi sống trên đất Việt là sinh trưởng ở bên Tàu, 50.1/ những người Tàu trên 80 tuổi, còn sống hiện nay trên đất Việt là sinh trưởng bên Tàu mới sang VN lập nghiệp. Số lượng những người này chỉ khoảng trên 500 người. Còn đa số những người Tàu sống trên đất Việt hiện nay đều trưởng thành chôn rau cắt rốn trên đất Việt.

Hơn một triệu người Việt gốc Hoa này chưa biết quê hương họ là gì, nhưng lòng hoài hương thiết tha với mảnh đất của tổ tiên không một sự mạnh gì làm cho quên được...

Với con số 75.1/ người Tàu hiện nay sống trên đất Việt có đến 4,5 đời như vậy. Ông, bà, cha, mẹ, cũng chôn rau cắt rốn trên đất nước này, khiến họ trở nên gần gũi với nước Việt hơn.

Đó là nhận xét của một thanh niên Tàu tâm sự với chúng tôi, và để kết luận, thanh niên này cười nói với chúng tôi rằng « Chúng ta nên hiểu tại Saigon có bao nhiêu khuynh hướng chánh trị thì ở Chợ Lớn có bấy nhiêu, tại Sài Gòn khuynh hướng thăm lặng nhút nhút, thì tại Chợ lớn khuynh hướng làm việc nhiều, nhiều đề có tiền hưởng lạc cũng nhiều như thế.

(Xem tiếp trang 46)

Lời Dâng

André Gide viết về Tagore: «Tôi cảm thấy nhỏ bé trước Tagore như Tagore cảm thấy nhỏ bé trước Thượng Đế.»

Trước Noel SÁNG TẠO sẽ phát hành LỜI DÂNG của R. Tagore, ĐỖ KHÁNH HOAN dịch, in mỹ thuật trên giấy croquis, bìa do họa HOÀ THỊ HỒNG trình bày. Đã đọc TÂM TÌNH HIẾN DÂNG thì không thể không đọc LỜI DÂNG này. Độc giả yêu thơ có thể gửi mua trước (giá 20 đồng) theo địa chỉ:

Ó. ĐOÀN QUỐC SỸ 338/60B Thành Thái, SG. Nhà xuất bản sẽ gửi bảo đảm đến địa chỉ độc giả trong thời gian sớm nhất.

Dòng đời

CHỢ LỚN NHÂN

Chủ đề của Đời số tuần này là Chợ Lớn. Độc Thủ xin lựa một khía cạnh liên quan đến chủ đề là «Chợ Lớn nhân» đề bàn trong mục nhâm nhở này.

Tại sao lại Chợ Lớn nhân?—Đây chỉ là sự bày đặt bất chước ngôn ngữ của môn Nhân chủng học, với các từ ngữ như «Bắc Kinh nhân» v.v. Chợ Lớn nhân là người sinh sống trong miệt Chợ Lớn, nối với Saigon bằng một con lộ mang một tên có nhiều ý nghĩa thời sự: Trần hưng Đạo. Có lẽ cũng vì tên tiền định này, bao nhiêu tiền của có in hình Đức Thánh Trần—đơn vị tiền tệ to nhất nước An Nam hiện nay—đều tuôn chảy theo con đường này đọng vào những chỗ trũng, là hầu bao của các Chợ Lớn nhân.

Thời còn «100 năm nô lệ giặc Tây», theo đúng chủ trương chia để trị, Chợ Lớn là một Tỉnh riêng, biệt lập với Saigon. Nói đúng ra, đây là một «China Town» giữa lòng đất Việt. Các Chợ Lớn nhân, tùm ba, xúm bảy, tụ tập nhau lại khu vực mầu mỡ này nhất định không những rút xương, hút máu người dân An Nam chất phác, mà hút tới tận tủy. Nghe ghê thấy bà, nhưng thực tế rõ ràng là như vậy.

Vào thời thịnh trị của xã hội Chợ Lớn, ngay đầu đường Đồng Khánh là một giải trí trường thiết đồ sộ bày ra đủ cách moi hầu bao của những người ham vui. Giải trí trường này được đặt tên là Đại Thế Giới nghe rất khoa trương chỉ diễn tả 1 ý nghĩa thiết giản dị: «Thế giới» đây là cái chợ. «Đại» diễn nôm đích thị là «lớn» rồi Đại Thế giới chỉ là đường vào Chợ Lớn, nơi các ông trời lớn bé với trăm mưu ngàn kế làm giàu vô tội vạ trên sự khổ cực của đa số thị dân Saigon.

Chính quyền VN đầu tiên tỏ vẻ sốt ruột về sự nhốn nhoe của xã hội CL có lẽ là TT Diệm. Ngay thuở còn giữ chức thủ tướng, cùng với việc thu các giáo phái chia rẽ như Bình Xuyên v.v... về một mối TT Diệm đã đưa ngay ra một «policy» về Chợ Lớn? Một bản danh sách các nghề nghiệp cấm không cho các Chợ Lớn nhân được miễn. Các Chợ Lớn nhân đành chịu lên lời nhập Việt tịch. Từ đó, một danh từ mới toanh ra đời: người Việt gốc Hoa. TT Diệm cũng bắt chước ngay chính sách đồng hóa của các quan thái thú người Tàu thời Bắc thuộc, ra chiếu chỉ thiết lập hệ thống giáo dục VN tại các trường Tàu. Các học sinh Hoa kiều bị bắt buộc phải ăn học tiếng Việt Nam. Các thanh niên Việt gốc Hoa đến tuổi lính cũng phải ăn học tại các Trung tâm Huấn Luyện. Nhưng chính sách vẫn có tính cách vá víu, sự thi hành lại thiếu triệt để, chỉ nặng phần trình diễn, nhất là các Chợ Lớn

nhân tung tiền bạc mua chuộc các viên chức người An Nam cho nên đầu cũng vào đó, xã hội Chợ Lớn vẫn hoàn là Chợ Lớn!

Năm 1954, theo làn sóng di cư vào Nam, rất nhiều người quê quán ngoài Bắc mới chân ướt chân ráo đặt chân lên Saigon đã ngỡ ngàng về hai chữ «Chợ Lớn». Chữ này mà viết không bỏ dấu quốc ngữ theo lối viết của Tây thì tục bỏ mẹ. Tại sao lại Chợ Lớn? Nếu «Chợ» được hiểu theo nghĩa rộng như chữ «Thị trường» thì toàn vùng Chợ Lớn chỉ là một cái chợ khổng lồ: một thị trường cung cấp sản phẩm lớn nhỏ và hốt bạc, từ đơn vị nhỏ nhất là bạc cắc đến từng xấp bạc 500!

Nói đến Chợ Lớn Nhân mà quên không nói tới tinh thần đùm bọc của những Hoa kiều quả thiệt là thiếu sót. Tinh thần đùm bọc này nổi bật đến nỗi Chợ Lớn trở thành một xã hội đóng kín. Người Việt lạc chân vào miệt này có khác chi những du khách ngoại quốc sang Hồng Kông, dốc tiền ra mua hàng xong sẽ lia bỏ ngay nơi chốn này.

Các Chợ Lớn Nhân nam nữ có một sở thích về thẩm mỹ rất nền nếp. Theo bản thống kê hôn nhân thật Chợ Lớn, các nam công dân người Việt gốc Hoa thế nào cũng lấy một nàng Ba Tàu. Cũng vì bản hiến pháp ái tình bất thối bất chuyển này của xã hội Chợ Lớn, các mưu định đồng hóa chỉ là nói giỡn chơi!

Người An Nam phản ứng rất hiền lành về sự ăn trên ngồi chốc của các kiều dân Trung Hoa. Mấy chữ con trời bị bôi bỏ và thay bằng những danh xưng rất bình dân như chú Ba, ba Tàu v.v. Tại sao lại chú và chỉ đứng thứ ba?

Độc Thủ xin nhường câu hỏi này để các nhà tầm nguyên, chỉ xin giải thích 1 cách nhâm nhở: Chú, theo lối nói miền Nam chỉ đứng vào hàng bậc dưới, như chữ chú em. Còn «Ba» vì người miền Nam không kêu những người thuộc ngành trưởng là cả. Cũng vì «Hai» là đứng đầu, cho nên người Tàu chỉ mang con số ba, nghĩa là không đáng kể.

Sự không đáng kể, khinh thường chỉ ở trong ngôn ngữ. Trong thực tế, cộng đồng Ba Tàu miệt Chợ Lớn là một thế lực kinh tế rất đáng kể, mặc tình thao túng thị trường. Xã hội Chợ Lớn có lối tổ chức riêng, có một kỷ cương riêng ngoài hệ thống hành chánh của nhà nước, là các quận 9, 10, 11, báo tử riêng cho các quan đầu quận. Cứ xét riêng về tổ chức các bang Hoa Kiều thì rõ.

Các nhà kinh tế An Nam phân tách những động lực có thể làm phát triển nền kinh tế. Nhân số chủ đề «Chợ Lớn» của báo Đời, Độc Thủ có một ý nghĩ rất đơn giản: Nền kinh tế An Nam chỉ có cơ cất cánh, hưng phát được nếu miệt Chợ Lớn không còn là một thị trường độc quyền nữa!

ĐỘC THỦ

So sánh

Người Việt ghét Tàu, hận người Tàu, có khi khinh người Tàu. Một phần vì lịch sử VN bị Tàu đô hộ quá lâu. Một phần vì bất chước Tây, thấy tụi Âu Mỹ nó khinh khi người da vàng thì mình cũng khinh khi theo nó, mà tiêu biểu cho da vàng là người Tàu.

Ví dụ như khi Tổng Thống ta cho mấy chùa Tàu các tấm hình để treo, người ta đã đặt ra câu đối «Người Cây Có ruộng — Các Chú Có Hình!»

Thực ra, thành tâm so sánh thì người Tàu cái chi cũng hơn người Việt. Hãy lấy vài thí dụ:

—Người Tàu sạch sẽ hơn người Việt. So sánh đường phố trong Chợ Lớn, sạch gấp 10 đường phố Sài Gòn, suy ra rằng Đại tá Đỗ Kiến Nhiễm không sạch bằng ông Phó Đô Trưởng Lý quý Phát.

— Người Tàu tôn trọng của công hơn người Việt. Hãy coi mấy vườn bông trong Chợ Lớn bao giờ cũng sạch sẽ tươi tốt hoa lá xum xuê, còn vườn bông ở Sài Gòn thì tiêu điều, héo úa như những cái mã Đạm Tiên.

— Người Tàu không tham những bằng người Việt. Bằng có là ta chỉ nghe nói người Việt ăn hối lộ của Tàu chứ không thấy ai nói người Tàu ăn hối lộ của người Việt.

— Người Tàu làm việc nhiều hơn người Việt. Từ người nghèo rớt cho đến người giàu có, người Tàu nào cũng làm việc từ sáng tới tối, rất cần mẫn. Không có cảnh tà tà, khờ khờ như các công sở Việt Nam. So sánh một người bán hàng trong Chợ Lớn bao giờ cũng niềm nở, chịu khách; còn người bán hàng ở Sài Gòn thì vừa nói vừa ngáp, vừa nghe khách trả giá vừa bủi môi, phất ngán!

— Người Tàu cũng hưởng thụ nhiều hơn người Việt. Các quán ăn Chợ Lớn ban đêm đông đúc hơn Sài Gòn. Nhà tắm hơi trong Chợ Lớn nhiều hơn. Hợp đêm, vũ trường các thứ cũng đông hơn.

— Học sinh Tàu kỷ luật hơn học sinh Việt, nếu kỷ luật là sức mạnh của một tập thể, thì thiếu niên, thanh niên Tàu được giáo dục kỷ luật quen, khi lớn lên gia nhập vào tập thể người Việt gốc Hoa, chắc chắn tập thể đó phải mạnh.

— Có một điểm rất đáng so sánh

ÔNG ĐẠO CẤY

nữa là không có người Việt, nào tranh được chức dân biểu ở khu vực người Tàu (các ông Trương vi Trí, Võ văn Phát, Diệp văn Hưng, Huỳnh ngọc Anh đều là Việt gốc Hoa cả.) Ngược lại, Sài Gòn lại có một dân biểu Việt gốc Hoa là ông Lý quý Chung, người Việt cô đơn. Có người tiên đoán rằng 3,4 nhiệm kỳ nữa, Tổng Thống nước Việt Nam Cộng Hòa sẽ là người Việt gốc Hoa. Đừng lo, trong xứ nước ta không thiếu chi các bậc anh hùng Việt gốc Hoa, như ông Lý Bôn, Lê quang Định, cụ Phan thanh Giản. Có người còn kể cả tên... Ông Đạo Cấy, vì thấy ông Đạo ca tụng người Tàu quá, chắc có máu chệt trong người.

— Cuối cùng, anh em làm báo thì phục nhất một điểm là báo Tàu không bao giờ bị tịch thu, còn báo Việt thì bị tịch thu đều đều. Rõ ràng người Việt làm báo dở hơn người Tàu. Những thứ chủ báo như Tú Kếu chủ báo Tin Vít, Trần dạ Từ chủ Báo Đưa là nên đi tập nói tiếng Tàu rồi mới khá được. Không nói được tiếng Tàu thì các ông Thông Tin không hiểu mình, không hiểu thì làm sao thông cảm được?

Tóm lại cái chi của ta cũng thua của Tàu. Bữa trước một nhà báo nhận xét rằng Tổng Thống ta kiểm được rất nhiều phiếu Chợ Lớn và kết luận rằng: «Vậy ông Nguyễn văn Thiệu cũng uy tín ngang với ông Tưởng giới Thạch!» Trong ý so sánh có vẻ coi thường. Thật oan cho ông cụ Tưởng!

Bệnh vực Tưởng Trung Chính

Bây giờ thế giới cứ chú ý tới họ Mao, cả chú Sam cũng về vấn đề Mao.

Ông Đạo luôn luôn đứng về phía người thất thế, cho nên xin bệnh vực cho Thống Chế Tưởng Giới Thạch một cái.

Ông Tưởng thua ông Mao vì Mao có tổ chức chặt chẽ của đảng Cộng Sản, có chủ nghĩa Mác Lê để động viên tinh thần đảng viên.

Nhưng chính ông Tưởng lại là người được du học ở trường Võ Bị Nga Xô, dưới thời Stalin. Mà ai cũng biết trường võ bị của Nga Xô tất phải nhồi sọ chủ nghĩa Cộng Sản, vậy ông Tưởng lại không trở thành Cộng Sản là tại sao? Theo ý bản đạo thì có lẽ ông Tưởng quá hãnh diện về cái dòng máu da vàng của ông ta. Vì vậy mà ông ta mới không theo chủ nghĩa Cộng Sản bên Nga, mà khăng khăng giữ lấy chủ nghĩa Tam Dân của Tôn trung Sơn.

Nếu họ Tưởng theo Nga, thì chắc rằng chính ông ta mới là trùm Cộng Sản Tàu.

Nhưng mà nếu vậy thì họ Tưởng đã thua đậm!

Bà Pearl Buck ví họ Tưởng ngày nay như một con cạp già bị nhốt trong lồng là hòn đảo Đài Loan. Lời ví von có vẻ hạ giá họ Tưởng nhưng mà cũng không dấu được vẻ kính phục. Mà cả thế giới bây giờ đều biết rằng họ Tưởng đã biến đổi tình Đài Loan thành một mảnh đất thịnh vượng, kinh tế phát triển

hội lành mạnh.

Nếu ưu điểm đó ra, để người ta khỏi có mặc cảm rằng cái chi gọi là «thế giới tự do thì đều hết hết như nhau cả! như là dưới cái dù viện trợ Mỹ!»

Có một điểm để so sánh là với họ Tưởng ở Đài Loan thì chúng ta không biết tên ông Đại sứ Mỹ ở Đài Bắc tên là chi. Còn với Nguyễn văn Thiệu ở Saigon thì cả thế giới đều biết tiếng ông Bunker. Vậy chúng ta nên so sánh 2 ông Tổng Thống với nhau làm chi!

Chim bị thương

Tuần qua báo Sóng Thần bị tịch thu 2 trận, đồng thời với tuần báo Đời bị tịch thu.

Chuyện tịch thu báo Đời thì quen quá rồi, và không khổ tâm vì báo Đời là của báo Đời. Nhưng báo Sóng Thần bị tịch thu thì anh em Tòa soạn khá khổ tâm, vì Sóng Thần có vốn liếng của anh em từ xư giang hồ hợp lại Tịch thu luôn vì hết vốn liếng! Minh làm báo, ngoài sứ mạng tranh đấu theo tôn chỉ anh em đã đề ra, còn có thêm một trách nhiệm với những anh chị em bỏ vốn. Nếu để báo chết, khi chưa làm nên được trò trống gì, thì cũng là phụ lòng của anh chị em đã đóng góp cho tờ báo.

Có người bảo rằng nhà nước biết rõ nhược điểm của anh em tòa soạn Sóng Thần. Cứ điểm huyết trúng kinh mạch là tự đứng tờ báo sẽ bị tề liệt toàn thân!

Sau cái đòn tịch thu, tới đòn «tịch thu hút» sau 2 bữa Sóng Thần bị tịch thu thật, mấy bữa liền chiều nào cũng có tin tịch thu tung tới tòa báo.

Mỗi lần như vậy là cả tòa soạn ban quản lý, phát hành lại lo cuống cả lên, chạy toát mồ hôi! May đang in so sánh so sánh phải ngưng, vì in ra để bị tịch thu làm gì? Nhưng một hồi rồi được biết tin tịch thu là tin lừa, lại cho máy chạy.

Trò chơi đó rất nhức tim! Coi bộ cũng là một đòn cân não!

Xin kể câu chuyện bán chim trong Chiến Quốc Sách.

Có tay cung thủ giỏi, khoe với nhà vua rằng: «Tôi có tài bắn cung, không có tên mà vẫn bắn chết được chim!»

Nhà vua bảo thử coi.

Đột có một đàn chim bay qua, cung thủ trương giẫy cung, nhắm vào đàn chim, phụt một tiếng khang. Không có mũi tên nào cả. Mà có một con chim rớt xuống đất, chết ngổ.

Ai cũng lấy làm kỳ.

Người cung thủ giải thích: «Trong đàn chim bay tới, tôi nghe tiếng một con chim rất ai oán, thiếu não. Tôi biết là con chim này đã bị thương. Chim bị thương rồi, chỉ cần nghe tiếng giẫy cung bật cũng hoảng hốt, loạng quạng ngã xuống đất. Đã bị thương sâu, lại ngã từ cao xuống, thế nào chẳng chết!»

Kể câu chuyện Chiến Quốc Sách này bản đạo không có ý dọa anh em Sóng Thần, nhưng cũng nên coi chừng kẻo «bật giẫy cung!»

Tâm sự

Bữa trước nữ nghệ sĩ Bạch Tuyết tâm sự với mấy anh em tòa soạn Sóng Thần rằng: «Có người nói với Bạch Tuyết coi chừng đừng đề cho nhóm Sóng Thần lợi dụng tên tuổi Bạch Tuyết thuộc giới cải lương, còn nhóm Sóng Thần thuộc giới làm báo, làm sao biết được họ như thế nào mà hợp tác với họ?»

Tất nhiên khi đã giải bày tâm sự như vậy, là Bạch Tuyết đã bỏ ngoài tai những lời dèm pha, vì xấu bụng, hay là vì tốt bụng không đúng cách.

Dù sao, ông Đạo Cấy cũng phải nói thêm vài lời với Bạch Tuyết: Nếu chị muốn biết ai đang bị lợi dụng nhiều nhất ở đây, thì bản Đạo xin nói, đó là anh Chu Tử, là anh Uyên Thao, là Bản Đạo là Mai Phương...

Hãy lấy thí dụ như anh Uyên Thao. Từ mấy tháng trước khi Sóng Thần ra đời, độc giả chưa ai biết đến, ký giả chưa ai làm việc, thì Uyên Thao đã vật lộn 24 giờ trên 24 giờ với tờ báo. Nay tờ báo ra được 20 số rồi, người đọc báo, nếu không phải là anh em nhóm Hà Thúc Nhơn, thì cũng chẳng ai biết công

trình của Uyên Thao. Anh làm việc như một cán bộ, một chiến sĩ. Anh không biết gì đến chuyện hưởng thụ, không hưởng lấy danh, mà cũng không hưởng lấy lợi. Vậy chẳng phải là Uyên Thao đã bị lợi dụng hay sao?

Còn anh Chu Tử nữa. Trong lá thư gửi anh Phạm văn Lương, anh Chu Tử đã mô tả cảnh làm dâu, 1000 bà mẹ chồng, thật là đủ nỗi nhẹn nhọc. Nhưng ông già 50 tuổi đó còn chưa kể tới các bà mẹ chồng thứ 1001 khác, là độc giả. Mỗi một chữ, mỗi một dòng viết ra, là có mấy chục ngàn con mắt độc giả soi mói chăm chú đọc, mà mỗi người hiểu một cách khác nhau; và lại hiểu lầm thì rất khó.

Ví dụ bữa trước anh Chu Tử viết Lá thư ngỏ gửi BS Phạm văn dương.

Mấy bữa sau, bản đạo gặp B.S, Ph. Đình Vi ở ngoài đường. Anh Vi hỏi thăm tờ Sóng Thần rồi nhận xét về lá thư của Chu Tử. Anh nói đã cùng Ng. Th. Vinh đọc bài đó, và cũng thấy rằng «Huyền thoại Chu Tử đã hết.» Khi Chu Tử thổ lộ trong thư rằng anh chỉ mong Sóng Thần vững, để anh rút được các món tiền mượn hộ cho Sóng Thần, rồi rút luôn.

Đó là anh em, những người sẵn có thiện cảm mà còn đọc và nghĩ như vậy. Không biết độc giả có ai hiểu rằng «đổ bao giờ Chu Tử rút được ra đủ là rút tiền hay rút người?» ngược lại chỉ anh em trong Tòa Soạn biết rằng mỗi ngày anh ấy mỗi dần thân vào thêm, vay nợ thêm, và cực nhọc thêm mà không có ăn cái giải gì hết. Ai hiểu rằng câu viết trong lá thư chỉ là một câu nói phần giữa anh, em, bạn bè với nhau Nếu nhặt ra thì vô khối! thí dụ có lần Uyên Thao đã đập bàn giữa buổi họp rằng: «Tôi xin rút lui, xin trả lại cho anh em!» và Chu Tử cũng phải đập bàn, trước sự ngạc nhiên của mọi người, nói phần rằng «Anh Uyên Thao mà rút thì phải giết Uyên Thao!»

Lại có lần bản đạo cũng nổi nóng tới xỉ vả Uyên Thao tận mặt và được Uyên Thao đuổi, «Yêu cầu ông đừng tới tòa báo này nữa!»

(Xem tiếp trang 52)

CUỘC XÂM LĂNG «ĐÀM MÁU» CỦA PHIM TÀU

KIỀU PHONG

Nền đồ họ mới

Nền điện ảnh VN đã phục sinh, phim Việt được sản xuất đều đặn. Nhiều người trông cảnh ấy lấy làm mừng, tưởng họ một mai có thể phim VN sẽ thoát cái cảnh lưu hành trong nội địa, chinh phục thêm vài nước Miền Lớn... hốt bạc các về cho Quốc gia.

Thực ra, số tiền bạc tỷ mà khán giả xi nê đóng góp, phim VN chỉ cấu véo được chút đỉnh, số 94, 3/- không lỗ còn lại thì chui vào túi ông Run Run Shaws và các hãng phim kiếm hiệp Tàu.

Ông Run Run là xấp sòng hãng Shaw, 1 hãng có nhiều phim kiếm hiệp rất ăn khách. Những đại hiệp sĩ như quý vị Tân, cự độc thủ đại hiệp, Lý tôn Hiếu, Đại Lạc đã múa những đường kiếm tuyệt vời, chém rụng không biết bao nhiêu túi tiền của dân Việt.

Phim Tàu, sau một thời gian quanh quẩn trong Chợ Lớn, giờ đã hùng dũng tiến ra Saigon, đánh bại các phim Tây, phim Mỹ. Rex, Eden cổ thủ được ít lâu thì cũng phải dành màn bạc cho các hiệp sĩ Tàu bay lượn và chém nhau phun máu, rụng đầu.

Trên phương diện phim ảnh, lịch sử quả là một sự tai diễn.

quanh đi quẩn lại người Việt thấy mình bị điện ảnh Tàu đô hộ từ hồi nào không hay. Phim cao bởi Mỹ bắt đầu nhạt, gián điệp Tây cũng bớt ăn khách.

Ở đây có một chỗ hơi sai thiên nhiên: cao bởi Mỹ có súng, bắn nhanh như chớp. gián điệp Tây có cả tạc đạn, mìn... nhưng các danh tài này lại đành bỏ của chạy lấy người trước một đám kiếm khách chỉ có tài múa đao và phóng ám khí.

Muốn biết phim kiếm hiệp Tàu ăn khách tới mức nào, ta hãy theo dõi các hoạt động và những câu chuyện tầm phao của ông Tú Kếu.

Tú Kếu có cái mộng lớn là sẽ ứng cử chức đức Dzuva VN và lập lại nền quân chủ, phục hồi tam cung lục viện. Trong khi chờ đợi, ông Tú Kếu giải trí bằng cách đi coi phim kiếm hiệp.

Kỹ thuật phụ đề phim chưa khá lắm. Chữ nghĩa nhập nhằng cứ lẫn vào khoảng sáng của phim. Nếu đó là phim nói tiếng Tây thì Tú Kếu còn có hy vọng nghe lồm bồm và bỏ tức được những chữ khó đọc. Đang này, tài tử Tàu nói bằng tiếng Tàu, hết thuốc. Tú Kếu mat kém, chuyên môn phải ngồi ở

khoảng từ giữa rạp đến sát màn ảnh.

Một bữa đi coi phim với Tú Kếu, thấy nhân vật trong phim nói một câu lý thú (qua đồng phụ đề) KP và cả rạp bật cười. Tú Kếu mặt vẫn nghiêm, túm vai KP vừa lay vừa hỏi - «Cái gì? Nó nói cái gì?»

KP mới khám phá ra cái vụ Tú Kếu chỉ coi hình ảnh, còn phần đối thoại thì khi chẳng, khi chuoé, ông ấy không cần.

Một người thưởng thức phim Tàu theo cái lối gà mờ như vậy mà nay lại thuộc tên tài tử Tàu vanh vách: Vương Vũ, Khương đại Vệ, Dịch Long, Lý Thanh, Cốc Phong, Điền Dã, La Liệt v.v... đều là bạn thân của ông Tú Kếu cả. Tú Kếu thuộc tên tài tử, thuộc tên các phim của mấy rạp trong Chợ Lớn đang chiếu, đồng thời còn biết cả chuyện Vương Vũ đi lập hãng phim riêng.

Tú Kếu đã bị phim Tàu đô hộ nặng nhất. Còn lâu làm phim Việt mới có đủ nội lực thâm hậu để cứu ông ấy ra khỏi cơn mê kiếm hiệp.

Những phim nghèo nàn

Người Tàu có thói quen làm đồ «mạo hóa». Do đó, vì méo mó nghề

nghep, họ làm giả chính cái môn hàng do họ sản xuất.

Nhiều hãng phim Tàu đã làm ăn một cách hết sức bất lương. Cứ làm một phim khá xong thì họ sản xuất vài chục phim thật tồi, nội dung giống nhau, nghèo nàn một cách thâm hại.

Mười phim thì có tới chín phim bắt đầu bằng cảnh một gia đình hay một môn phái bị tàn sát. Nhưng trăm lần như một, bao giờ sát nhân cũng bỏ sót một nhóc tí. Nhóc tí lớn lên học võ và đi trả thù, thêm 1 tí ái tình cho cuộc đời hán ta là xong phim.

Truyện đã giống nhau, nghèo nàn, đến cái cách giới thiệu tài nghệ của nhân vật, các đạo diễn Tàu cũng không chịu sáng tạo.

Đo đó phim nào cũng phải có một cái quán.

Ta và địch đụng độ trong đó và trở lại ném dưa bát vù vù hoặc phóng dao cắt nển ra găm trên lưng, ly kỳ hơn bát xiếc. Những đạo diễn cố gắng hơn, muốn chọc cười thì lại bắt hiệp sĩ ném mấy cái bánh bao, dính cứng vào miệng đối thủ. Con nít coi cũng được năm bảy tiếng hi hi.

Cái quán ở phim này có thể thấy xuất hiện ở phim kia. Cũng như có một con đường dành cho hiệp sĩ hãng Shaw phóng ngựa quen thuộc với khán giả không thua gì nét mặt tài tử. Cũng cái ngã ba ấy, cũng dãy núi ở xa ấy, chỉ có nhân vật là đổi thay.

Ngoài ra, những phim tồi tàn này còn có một cố tật làm dụng. Đây treo và phào bông. Họ bắt các hiệp sĩ của họ phải bay lượn như chim và đánh nhau bằng pháp thuật. Tay chân nhân vật của họ tì ra toàn khối máu và phào bông, trông còn khôi hài hơn cảnh tuồng cải lương đầu chường.

Nhưng những phim làm cầm, và vẫn đó vẫn hốt bạc vì khán giả VN đã có thói quen, cứ thấy phim kiếm hiệp là nhào vô. Ít nhất thì cũng được vài giờ đỡ buồn.

Thưởng thức máu

Cũng có lúc người ta phải nghĩ tới việc cầm con nít xem phim kiếm hiệp.

Đặc tính chung của loại phim này là luôn luôn đầm máu. Đạo diễn phim càng khà thì phim càng có nhiều cái chết rùng rợn.

Đạo diễn Trương Triệt (Chang Cheh) của hãng Shaw là một đạo diễn lừng danh. Ông ta làm dụng máu và thưởng thức cái chết một cách chậm chạp, tàn bạo đến nỗi có người ngờ Trương Triệt hơi sa-đích.

Phim của Trương Triệt thường chấm dứt với một màn bạc đầy máu và những xác người nằm ngổn ngang, không toàn vẹn.

Trong phim Tân Độc Thủ Đại Hiệp, đạo diễn Trương Triệt dựng cảnh một hiệp sĩ bị treo ngang lên rồi bị chém đứt làm 2 khúc. Máu toe trên nền nhà. Hai phần người rớt xuống, trông rất rùng rợn.

Phim «Thập Tam Thái Bảo» còn có cảnh ghê gớm hơn: Lý tôn Hiếu bị tứ mã phanh thây. Trương Triệt đã khai thác cảnh đó tới mức tối đa. Cánh tay, cẳng chân nạn nhân bị kéo lê trên mặt cát vẽ thành những đường máu đỏ thẫm, tỏa ra mọi phía.

Cũng trong những phim của Trương Triệt, cảnh máu phun từ bụng, từ ngực kẻ bị thương hay chết được chiếu thật chậm trên màn ảnh. Người lớn xem cảnh chặt đôi người, xé xác v.v., có thể lấy làm thú vị.

Nhưng con trẻ mà làm quen với một không khí chém giết đầm máu như vậy là điều không nên.

Hiện nay, số khán giả 12, 13 tuổi đi xem phim kiếm hiệp ngày một đông. Chỉ cần xem cách chúng đùa rồn, cử động, người ta có thể hiểu chúng đã được hấp thụ nền văn hóa kiếm hiệp tới mức nào rồi.

Giới làm điện ảnh đang lo sợ rằng; rồi đến điện ảnh VN cũng sẽ được các chú Ba trông nom săn sóc giùm luôn.

Một nhà tỷ phú ở Chợ Lớn đã bỏ một số tiền khổng lồ ra thuê tài tử, đạo diễn VN để quay một loạt phim Việt.

Phim sản xuất trên đất Việt hưởng chế độ thuế má nhẹ hơn phim nhập cảng. Đó là 1 cái lợi.

Phim làm xong nếu có tới thì

VN chịu tai tiếng, các chủ khổ sở phim VN đi ngoại quốc cạnh tranh với phim Tàu chính gốc. Nếu phim mà khà thì ông chủ ở Chợ Lớn lại tha hồ hốt bạc. Một số tài phiệt Tàu sắp tổ hợp làm một hãng phim Chợ Lớn chuyên sản xuất phim kiếm hiệp!

Trong tương lai chúng ta sẽ được thấy những nhân vật lịch sử Việt Nam lần lượt xuất hiện trên màn ảnh. Họ mặc y phục Hồng Kông, đánh kiếm theo lối Tàu, đội cái nón xùm xụp nửa Tàu, nửa Nhật.

Khán giả VN lại đồ xô đi coi đề đồn tiền vô Chợ Lớn cho các chủ có thêm phương tiện đô hộ nước ta trên mọi ngành kinh doanh.

KP

Lễ Nghĩa Liêm Sĩ
CÒN
Việt Nam
CÒN

TE DE

LĂNG
ĐĂNG

Từ chiếc transistor, tôi nghe thấy có xướng ngôn viên đọc lại nhải... có mưa rào lẽ tẻ. Những bản báo cáo thời tiết hoàn toàn không có liên hệ gì tới tôi... như một cuộc bầu cử... như một cuộc xuống đường.

Có mưa rào lẽ tẻ thì chắc phải có những đám mây xám. Nhưng tôi không nhìn thấy những đám mây. Cửa sổ phòng tôi quay ra một cái building tương sơn đen. Building che khuất bầu trời.

Bố, mẹ tôi che khuất tình yêu của tôi. Tôi đã phải xa anh.

Tôi thường đi chơi với anh trong nắng trong mưa. Những bản báo cáo thời tiết vô ích. Có xướng ngôn viên vô ích. Chiếc transistor vô ích. Lúc này thì tất cả lại càng vô ích.

Tôi nhìn thấy màu đen của tường building và tình yêu của tôi. Người con gái đang chơi ô chữ. Nàng đọc ngang: cái quan trọng nhất đời... 4 Ô... Nàng ngược mắt hỏi người tình:

— Cái gì quan trọng nhất đời mà 4 ô hỏi anh... TÌNH sao!

— Không! TIỀN. Em thử ráp với những ô chữ đọc xem sao.

Ừ! đúng thật anh à!

Người thanh niên ngồi lại bên cửa sổ. Một mình. Người tình chàng đã bỏ về.

Bông hồng đơn độc trong chiếc lọ nhỏ. Bông hồng nàng mang lại buổi sáng. Chàng ngồi nhìn bông hồng. Bông hồng không nở. Nó bị giam. Chàng rút

bông hồng ra khỏi lọ. Chàng muốn trả tự do cho nó. Chàng bóc từng cánh hồng thả từ cửa sổ trên gác xuống. Bông hồng chết thật dịu dàng. Chàng nghĩ có lẽ chàng sẽ rời. Rời thì phải đi lính. Đi lính thì có thể chết nhưng ít ra chàng sẽ chết như bông hồng. Chàng sẽ không còn bị những chồng bài học vây hãm giam cầm chàng như lúc này.

Nàng nằm tắm nắng trên sân tennis. Sân xi măng sơn xanh lá cây tạo thành một thảm cỏ cứng. Những sợi cỏ của vầng minh. Mắt nàng không rời bầu trời xanh trong.

Có những con chuồn chuồn thả cánh lăng đăng dong chơi thơ thẩn. Chợt người tình nàng chỉ cho nàng xem cặp chuồn chuồn đang làm tình dính nhau trên không. Hai con chuồn chuồn bay theo điệu nhún cong say đắm. Nàng bảo chàng:

— Đây là lần đầu tiên em thấy chuồn chuồn yêu nhau. Yêu mà bay được như tụi nó thì thích anh nhỉ.

Người tình nàng không trả lời, lấy những chiếc lá me úa đẹp như cốm vàng xếp lên cánh tay có xoa thuốc tắm nắng Coppertone chữ Love. Nàng cong người lên nhìn chữ Love, mỉm cười với người tình rồi kéo chiếc kính op lên mắt, nhắm mi lại.

Có người trên sân tennis, chàng không thể hôn nàng được. Chàng lần thân chơi với cái rốn của nàng. Chàng lại lấy những chiếc lá me rồi để đầy rốn nàng. Chàng bảo:

— Đây là thung lũng lá thu!
Nàng vẫn nhắm mi. Nàng mỉm cười. Từ đó chàng nghe thấy bản Sonatine không âm thanh của Beethoven.

Chàng hỏi người yêu:
— Sau Sonatine, em học bản gì?
— Romance.
— Em thấy Romance thế nào?
— Mỗi bản có một vẻ quyến rũ riêng!
Chàng kéo chiếc kính op lên đỉnh tóc nàng. Nàng hé mi.

Chàng bảo:
— Cũng như đàn bà. Mỗi người có một vẻ quyến rũ riêng nhưng anh chọn một sự quyến rũ thôi. Một Sonatine số 1 của Beethoven là đủ rồi. Em là Sonatine.

Đưa con gái đặt đĩa Love Story vào máy. Những nốt dương rầm ầu yếm đuối nhau. Chàng bảo đưa con gái:
— Chiếc kim phải đặt trên rãnh đĩa mới tạo nên nhạc. Nhạc slow êm ái, nhạc soul uốn éo, nhạc Rock giật nhột..

— Anh sắp nói bậy rồi đấy!
— Anh nói thật! Không có thân xác, không có tình yêu, không có cái kim của người đàn ông, của người tình, đàn bà chỉ là một thứ đĩa Love Story nằm im lìm không rung nhạc. Không có kim làm sao có nhạc?

Một cái đĩa bát chỉ là một tĩnh vật.
Đưa bạn gái lấy Cady chở tôi đến lấy vòng cườm ở đường Bùi Thị Xuân. Nó bảo tôi mặc áo dài trắng. Đi phúng điếu thì phải làm như vậy. Dù rằng mình muốn mặc áo màu và muốn mỉm cười. Tôi sẽ phải mặc áo trắng và nhịn cười.

Nhưng tôi đã không biết cười từ lâu rồi. Tôi chẳng có gì vui. Thế nên điều thứ hai rất dễ thực hiện.

Tôi ngồi sau xe ôm vòng hoa cườm. Hoa tím viền đen. Có những chiếc ruban tím với hai hàng chữ bạc: VÔ CÙNG THƯƠNG TIẾC và LƯU XÁ THANH QUAN.

Tôi cảm thấy như tôi ôm vòng hoa để chính tôi phúng điếu tôi, phúng điếu tuổi trẻ tôi hết. Tôi đã 22 tuổi. Phúng điếu tình yêu của tôi. Chưa có ai yêu tôi cả.

— Anh chỉ là một con FoTo. Một con chó!
— Tại sao anh lại là một con chó?

Có bé chỉ vào mặt sau của lọ Crème tắm nắng Coppertone có vẽ một con chó kéo chiếc si-líp của một cô bé xuống. Mông cô bé trắng hếu. Người cô bé con nàu nắn. Trong vòng tròn có hàng chữ Don't be a pale face.

Chàng mỉm cười vô lên mông người yêu. Chàng đã hiểu! Đúng! Chàng là một con chó. Chàng vẫn thường kéo quần tắm người yêu trong phòng chàng và hôn lên hai hún cuội nhún mướt mát và trắng mịn đó. Hai hún cuội thật dễ thương vì chúng không biết cái bướng như nàng.

Anh miễn yếu.

Chờ thư của anh mãi, hôm nay nhận được Bé mừng ghê và vội trả lời anh ngay đấy. Thôi, Bé không chịu đâu, anh lười viết thư cho bé quá! Gửi thư trước cho anh lâu thật là lâu Bé mới nhận được thư trả lời. Anh bắt Bé chờ, Bé khóc cho mà coi! Và Bé cũng ghét ghét anh nữa. Ghét kinh khủng vậy đó!

Trong lá thư trước Bé có nhận được 2 tấm hình anh gửi cho Bé. Anh mở tiệc sinh nhật có bánh nhiều thế! Lại có bốn cô ngồi chung nữa đấy! Tụi bạn quí của Bé nó tình quá lắm. Nó bắt Bé chỉ có nào là bồ của anh! Bé chịu thôi, cái đó ai mà biết! Tại sao chúng nó lại tò mò quá thế anh nhỉ?

Anh à, đêm nọ Bé nằm mơ thấy xung quanh mình toàn là bánh kẹo đủ màu. Bé sung sướng quá. Bé dự định là sẽ ăn hết hoặc mang về cất đi. Bé vừa nghĩ như vậy thì có hai người đi tới. Trông mặt hai người này quen lắm nhưng Bé không biết là ai, tên gì. Một người hỏi Bé:

— Làm gì mà có bánh kẹo nhiều thế?

— Của người ta cho đấy.

Người đó có vẻ lo sợ, sửng sốt lắm.

— Chết! Bé đừng có ăn! Bé hãy đưa tất cả bánh kẹo cho anh xem. Không khéo người ta bỏ thuốc độc trong ấy. Bé ăn vào chết đấy!

Nghe người mặc áo chemise trắng nói thế Bé đâm ra nghi ngờ và lo sợ. Cuối cùng Bé đưa cho ông ta tất cả bánh kẹo.

Một lúc sau, ông ấy chợt kêu lên:

— Chết! Bé đã ăn cái nào chưa? Kẹo và bánh đều có thuốc độc.

Bé vừa ngạc nhiên vừa mừng rỡ.

— May quá! Chưa! Chưa! Bé chưa ăn cái nào hết.

Người mặc chemise trắng lại nói:

— Thôi để tụi anh vớt đi cho được việc!

Bé gật đầu nhưng khổ sở lắm.

Thấy thế ông ấy dỗ dành Bé:

— Bé có vẻ còn tiếc bánh kẹo này lắm phải không? Nếu thế thì Bé chịu khó ngồi đây chờ tụi anh một chút xíu nhé? Anh sẽ ra ngoài phố mua cho Bé gấp đôi số bánh kẹo này, chịu không nào?

Nghe người ấy nói thế Bé khoái quá. Chịu liền cơ! Thế rồi hai người ấy đi ra phố mua theo hết bánh kẹo đi.

Bé ngồi chờ sốt ruột quá vì lâu rồi mà người mặc chemise trắng vẫn không thấy trở lại. Bé bắt đầu khóc.

Từ xa Bé thấy một người mà thoát tiền tường là con trai. Cũng lười ăn mặc ấy, cũng mái tóc ấy nhưng khi lại gần thì đó là một cô bé vui vẻ và uho nhỏ chỉ bằng Bé thôi. Thấy Bé khóc cô ta hỏi:

— Tại sao mày lại khóc hả?

Bé thuật lại câu chuyện cho cô bé nghe và tả lại hình dáng người đàn ông trẻ ấy.

(XEM TIẾP TRANG 55)

Ba chống của Cạc Si

Chu Tử khi trả lời một vị linh mục nào đó có nêu thứ tự 4 chống của anh :

Thứ nhất : Chống cộng sản (xét trong thực chất những anh Bác Cờ cổ nhân chứng của thời đại kháng chiến đi di cư như Chu Tử nhất định là chống cộng sản zách rồi, chống cộng hơn ông Thiệu là cá chắc)

Thứ hai : chống Mỹ.

Thứ ba : chống ông Thiệu

Thứ tư : chống chính mình

Sau một lúc vạt tay lên trán suy nghĩ Cạc tôi rút ngắn lại chỉ còn 3 chống và hoàn toàn đi ngược chiều với Chu Tử.

Thứ nhất : cảnh giác chống chính mình, nghĩa là chống sự hủ hóa của chính mình. Kể từ năm đi cư 1954 tới nay 17 năm trường có lúc nào mình lơ là tinh thần chống cộng đâu mà xã hội miền Nam vườn ngày một vắn đục, thối nát phân hóa nhường kia. Vì sao? Vì những kẻ nắm được quyền không bao giờ biết chống chính mình, họ luôn luôn để mất họ trong danh lợi vị kỷ đồng thời nghĩ mình là vĩ nhân, là thần tượng giữa điệp khúc hò lơ ngọt như mía lùi của lũ nâng bị chuyên nghề. Một khi chính mình cũng mất mẹ, nó rồi, nói chi đến việc giữ nước chống cộng?

Thứ nhì : chống Mỹ ! Tại sao chống Mỹ trước chống cộng ? Xin quý vị thử lắng nghe Cạc tôi giải thích. Cách đây khoảng ngót 2 năm chi đó sau vụ Mỹ Lai bùng nổ ông quốc vụ khanh Phan Quang Đán có lần sang Phi Luật Tân nói chuyện. Ông nói rất hay. Một anh ký giả Mỹ loại «thối mồm» hích tay bạn ngồi bên cạnh nói mỉa khế : «Nhưng tại sao họ lại đang thất trận kia chứ? — Why are they losing the war?»

Ký giả nổi danh số một người Phi luật Tân là Maximo V. Soliven bên ứng khẩu trả lời tức khắc : «Tại chúng mày ở đó chứ còn gì nữa! — Because you are there!» Xin mở một dấu ngoặc ghi chú thêm : Maximo V-Soliven tốt nghiệp ở đại học đương Harvard, rất có cảm tình với dân tộc Việt Nam, đã bị Diệm Nhu trục xuất khỏi Việt Nam vì đã viết những bài đá kích chế độ độc tài gia đình trị lạc

ÔI, GIÁ NHƯ NHÂN LOẠI

KHÔNG CÓ CÁI DẠ DÀY !

hậu của anh em nhà này, hiện giữ mục xã luận hàng ngày cho tờ Manila Time, đối lập một trăm phần trăm (chứ không phải một phần trăm) với chính quyền của phần chăm Tổng Thống Ferdinand Marcos.

Vậy chúng ta chống Mỹ trước tiên có nghĩa là chống đường lối đều giả, sở Khanh của Mỹ như Lý Đại Nguyên đã phân tích trong Sóng Thần số 17 (12-10-71) «Mỹ chỉ dùng chiến tranh VN như một phương tiện để sống chung với Tàu, để làm cho

Nga hết hy vọng còn là cường quốc Á Châu và tạo ảnh hưởng với Bắc Việt. Thế nên chẳng bao giờ Mỹ cho Nam Việt đạt được thắng lợi quân sự cuối cùng.»

Cạc tôi lược bỏ một thể chống của Chu Tử, chống ông Thiệu. Chống Mỹ là đủ, là bao gồm rồi. Khi nào chống Mỹ mệt, chúng ta xòe tay ra bảo Mỹ : «Stop!» rồi mở radio nghe bài ca «Hoan hô ngày mừng 3 tháng 10 thành công quân dân muôn người như một đi bầu...» Tinh thần lài hươc

hầu của người Việt đã giúp người Việt dùng bài ca hậu tuyến cử đó thành bài ca giải trí cho mình, nào có khác những cao thủ hiệp sĩ trong các phim chương của Hồng Kông giờ tay bắt những phi đao, phi tiễn của đối phương, rồi dùng luôn những phi đao, phi tiễn đó làm khi giới đáp lễ lại đối phương.

Sau cùng thứ ba mời chống cộng ! Bởi vì tinh thần cảnh giác chống cộng của chúng ta ngày nay tự động như kẻ tự động tung hết những hòn than nóng bỏng muốn rơi vào lòng bàn tay mình. Nếu toàn dân Việt không chối nhận cộng sản thì miền Nam đã mất vào tay già Hồ từ sau Mậu Thân rồi còn đâu. Chúng ta chối bỏ cộng sản, ghê tởm cộng sản đến nỗi lẩn kỹ phong trào tranh đấu nào, dù khi thể đang mạnh cách mấy, mà có lộ mùi xú uế của cộng sản ăn có là lập tức «teo» liền. Phong trào tranh đấu nào cũng là một nhà băng đầu tư, năng lực của cả quốc dân dồn vào đấy những cổ phần vô điều kiện nếu là nhà băng phát triển tinh thần chủ động của Dân Tộc, nhưng lập tức các cổ phần được thu hồi lại ngay nếu dân ta nhận thấy có vết tích yếu tính cộng sản lộn sòng. Cả nước Việt Nam giờ đây chỉ có một ông Thiệu «ngây thơ cụ» tưởng chỉ có một mình mình là bầu không chống cộng !

ÔI, làm người Việt Nam chân thực vào giai đoạn lịch sử này thật thiên nan vạn nan. Đúng như ba khẩu hiệu chính của Sóng Thần chỉ vạch một đường tơ kẽ tóc là đi đường :

Chống Mỹ nhưng không làm tay sai cho cộng sản.

— Chống cộng sản nhưng không làm nô lệ cho chính quyền.

— Chống chánh quyền nhưng không làm công cụ cho phe nhóm (xôi thịt) nào.

Làm một người Việt Nam chân chính nói lên tiếng nói trung thực của dân tộc khó như vậy đó. Khó không phải như đi trên dây mà như đi trên lưỡi dao cạo ?

ÔI, giá như nhân loại không có cái dạ dày thì người Việt được làm người Việt dễ biết chừng nào, và thế giới được làm... nhân loại cũng dễ biết chừng nào.

Vì sao vậy ?

Xin thưa chúng ta hãy trở về phương pháp trị liệu bằng tuyệt thực.

Trở lại vấn đề tuyệt thực

Đời số 102 (tức số Trung Thu) có ông bạn Đoàn Q.T. ở Mỹ Au viết thư về tòa soạn hỏi lại Cạc tôi về phương pháp nhịn ăn. Bởi sau khi đọc bài «Đề Nghị Hai Ngài Chánh Phó tuyệt thực (Đời số 98)» ông Đoàn cương quyết muốn gây hẳn một phong trào tuyệt thực để trước là tự lành mạnh hóa cơ thể mình, trong sạch hóa tâm hồn mình, sau là tiết kiệm được một số tiền lớn để tự chủ tự cường, khỏi bị Mỹ bải chệch về viện trợ, coi mỗi bữa ăn là một sự phiền nhiễu, vừa ti tiện về phía người nhận. Như vậy là nhất cử mà tam, tứ tiện cơ chứ.

Vậy xin thưa với ông Đoàn : tuyệt thực là tuyệt thực, đơn giản có thể, chẳng cần phương pháp ngoại phụ nhiều kẻ nào cả. Tạp chí Bách Khoa số 354 ngày 1-10-1971 có bài của bà Võ thị Thanh Ron viết về «Bác sĩ Dewey với phương pháp nhịn ăn». Xin ông tìm đọc toàn bài để thấy rõ được nhiều tỉ dụ với nhiều chi tiết thành công hơn. Đơn giản lắm : khi đau ốm thì nhịn ăn cho cơ thể trong sạch, rồi sức đề kháng tự nhiên của cá nhân sẽ tự chữa lành bệnh cho mình. Bác Sĩ Dewey chỉ dùng phương pháp trị liệu bằng những thứ thuốc công phạt trong trường hợp tối khẩn cấp.

Đấy là lúc có bệnh phải chữa. Còn lúc khoẻ mạnh thì bác sĩ Dewey khuyên đừng ham ăn, tuyệt đối đừng ham ăn ! Ông chủ trương ngày chỉ ăn hai bữa, bỏ hẳn bữa chiều tối, mà ăn những thức giản dị, hết sức tránh những cao lương mỹ vị. Con người giàu sang đã phải xử dụng một số lượng sinh lực và năng lực thần kinh đang kể vào việc phân tán và đào thải những cao lương mỹ vị, nấu nướng cầu kỳ nhưng rất khó tiêu đó. Ông bạn đọc giả Đoàn Q. T. hãy nhìn vào thế giới lũ giàu sang đầu cơ chiến tranh của xứ ta, chúng đều có sung sướng, chúng là nạn nhân của đủ các chứng bệnh nan y tim, gan, thận, phổi, ung thư...

những bệnh mà giới nghèo chúng ta quen gọi là những bệnh của nhà giàu.

Trái lại bất kỳ là lao động trí thức hay lao động chân tay mà theo phương pháp «hai bữa một ngày» của bác sĩ Dewey thì đúng như lời tuyên bố sảng khoái của một bệnh nhân nọ khi đã hoàn toàn bình phục :

« Từ sáng đến trưa là nửa ngày tươi đẹp nhất của tôi đối với công việc nặng nhọc về thể xác và mình miễn nhất của tôi về những suy tư tinh thần. »

Muốn cho con người có thể cung cấp một lượng tối đa năng lực và gia tăng năng suất công việc hàng ngày, bác sĩ Dewey còn khuyên thêm một điều chủ yếu là phải có một giấc ngủ an lành đầy đủ.

Hỡi ông bạn đọc giả ở Mỹ An xa xôi, chính vì biết cái lợi vô song của tuyệt thực nên Cạc tôi trước đây mới khuyên hai ông Chánh Phó hãy tuyệt thực để thanh lọc máu trong cơ thể và đồng thời cũng thanh lọc tâm hồn. Ý hẳn hai ngài nghĩ : ngồi ở hai ghế danh vọng tuyệt đỉnh mà không đớp, lại tuyệt thực, thì ngồi làm chó gì !

Vì hai ngài đã chẳng nghe nên có sự mới xảy ra biến chứng chính trị, rình rập nhau, liên danh này rút lui, liên danh nọ rút lui, rồi độc diễn bầu cử như vậy, rồi xuống đường, rồi đàn áp, rồi đâm lao phải theo lao : kết quả bầu cử 91,5 phần trăm với bài ca hậu tuyến củ heo nhéo của đại phát thanh «Hoan hô ngày bầu cử 3 tháng 10 thành công, quân dân muôn người như một.»

Ngẫm cho cùng, hỡi ông Đoàn Q.T. ở Mỹ An, nếu như trong lục phủ ngũ tạng của con người thay vì cái dạ dày là một cơ quan tiêu hóa khác, chỉ cần ngửi hương thơm của hoa, cỏ, thở hít không khí trong lành của tạo vật mà vẫn làm việc được, thì làm gì có nạn da trắng da màu, nạn chiến tranh để quốc đỏ, để quốc trắng, thì trái đất chúng ta ở đã là Tây phương cực lạc của nhà Phật, đã là vườn địa đàng Eden của kinh Cựu Ước rồi còn đâu !

CẶC SỈ

Đạo quân thứ năm của Tr.C tại Đ.N.A

LÝ ĐẠI NGUYÊN

Công việc sống chung hòa bình giữa Mỹ và Trung Cộng ngày càng tiến triển khả quan. Trung Cộng đang cố dẹp mọi trở ngại nội bộ để đón TT Mỹ Nixon vào Hoa Lục, Mỹ cũng dùng tất cả khả năng để đưa Trung Cộng vào Liên Hiệp Quốc, chỉ có điều Mỹ không thể chấp nhận yêu sách của Trung Cộng là đuổi Trung Hoa Quốc Gia ra khỏi tổ chức quốc tế này.

Thêm vào đó, Mỹ đã ngầm hỗ trợ cho các nước chống Cộng, nhất là các nước trong vùng Đông Nam Á và Thái bình Dương mở rộng bang giao với Trung Cộng. Hiện nay thì hầu như tất cả các quốc gia trên thế giới đều đã hoặc đang đặt liên lạc với Trung Cộng, chỉ trừ một vài nước đang có chiến tranh hoặc đang lâm tình trạng phải chống với âm mưu thôn tính của Cộng Sản.

Như vậy Mỹ đã thực sự mở rộng vòng vây đối với Trung Cộng. Giờ đây chỉ chờ Trung Cộng vào LHQ nữa thì mỗi bang giao bình thường của Trung Cộng đối với thế giới bên ngoài hoàn toàn tốt đẹp, Quyền lợi Quốc Tế của Trung Cộng được nhiều Quốc Gia thừa nhận.

Từ khi Trung Cộng từ bỏ thái độ thù địch với Mỹ, Trung Cộng đã thấy được thật rõ rệt là họ được đón nhận nồng nhiệt ở khắp nơi, trừ ở những nơi Nga đã đặt được ảnh hưởng. Hoặc những nơi đang còn nằm trong vòng tranh chấp Quốc Cộng.

Chính vì thế mà giờ đây, Trung Cộng và Nga đã trở thành cừu địch không đội trời chung. Trong nội bộ mỗi nước Cộng Sản, trong nội bộ mỗi đảng Cộng Sản, sự tranh chấp Nga Tàu mỗi lúc một thêm nghiêm trọng.

Ảnh hưởng sự tranh chấp giữa Nga Tàu không chỉ thu hẹp trong phạm vi các nước Cộng Sản, mà còn lan tràn ra khắp thế giới nữa. Các nước tự do lẫn các nước chống Cộng trước đây, trong tương lai đều đặt liên lạc với cả hai nước Nga Tàu. Đây cũng do chính sách của Mỹ. Mỹ muốn dùng sự xung đột giữa Nga Tàu tại mặt đất để rút ra khỏi vòng chiến tranh, sắm vai trò trọng tài của thế giới, đồng thời sẽ làm ông chủ nợ cho bất cứ thế lực nào muốn phiêu lưu vào chiến tranh. Nhưng dù sao Mỹ cũng không dám để cho cuộc xung đột thế giới đi tới một trận đại chiến khốc liệt, mà chỉ giữ cho cuộc chiến ở mức cục bộ, từng vùng thế giới thôi.

Trong khi Mỹ đứng ngoài những tranh chấp quốc tế, cũng chính là lúc Mỹ tích cực phát triển kỹ nghệ thời bình để làm bá chủ kinh tế thế giới. Chính vì dự tưởng lớn lao trên, nên Mỹ tập trung mọi nỗ lực và việc mau kết thúc chiến tranh Việt Nam để binh đội Mỹ sớm rút ra khỏi cuộc chiến tranh dai dẳng này.

Mỹ rút lực lượng chiến tranh khỏi Việt Nam có nghĩa là Đông Nam Á bị đặt trong hoàn cảnh chờ vớ. Vì dù sao các nước Đông Nam Á cũng chưa đủ vững để ngăn chặn nổi sức tràn lấn của Trung Cộng. Đây là một mối lo không nhỏ đối với Đông Nam Á. Nhất là trước đó, Mỹ đã không có dự liệu nào để cho Đông Nam Á tự sức chống lại với cuộc chiến tranh nhân dân do Trung Cộng theo đuổi. Vì trong suốt thời gian Mỹ dùng sức mạnh quân đội để can thiệp vào chiến tranh VN, Mỹ đã phạm vào những lỗi lầm nghiêm trọng là đi tới đâu phá vỡ tiềm lực dân chúng tới đó.

Tại nay, khi Mỹ rút đi, sức mạnh chiến tranh của Mỹ dùng để ngăn Trung Cộng giảm xuống tạo thành một khoảng trống lớn ở Đông Nam Á. Tuy rằng trong điều kiện sống chung Mỹ Tàu, bắt buộc Tàu phải cam kết với Mỹ là sẽ không dùng chiến tranh để thanh toán các nước lân bang. Nhưng làm sao Mỹ có thể ngăn nổi Trung Cộng áp dụng chiến tranh Nhân Dân tại vùng này.

Đạo quân tiềm phục của Trung Cộng.

Cho rằng, hiện nay dân chúng trong vùng Đông nam Á đã quá rõ âm mưu của Cộng Sản, không gì dễ dẫn thân vào một cuộc chiến tranh Nhân dân do Trung Cộng chủ trương. Hay nói khác đi, khi Mỹ rút hết quan lính khỏi Việt Nam và Đông nam Á, người dân trong vùng này hết còn thấy Mỹ như kẻ dễ ghét, Cộng Sản mất đối tượng tuyên truyền để phát động chiến tranh nhân dân chống ngoại xâm.

Hoặc các nước trong vùng tự cách mạng để làm biến đổi những đối tượng xã hội của cuộc chiến tranh nhân dân, rồi quay lại thấy được kẻ địch nguy hiểm là Trung Cộng, thì Trung Cộng vẫn còn một lợi thế khác, tuy không tạo nổi chiến tranh nhưng vẫn tạo nổi thế lũng đoạn kinh tế của vùng này.

Đó là khối người Hoa kiều quá lớn lao hiện đang sinh sống đang đục tại khắp vùng Á Châu. Lực lượng Hoa kiều nay, từ trước tới nay đều đặt

lời sự bảo trợ của Chính Phủ Quốc Gia Đại Loan, đang một khi Trung Cộng đã có chân trong LHQ, thì khối Hoa kiều này một phần sẽ ngã về tay Trung Cộng.

Hiện nay với chủ trương của Mỹ là quyết giữ Trung Hoa Quốc Gia có mặt song song với Trung Cộng tại LHQ. Nếu Mỹ giữ được thì khối Hoa Kiều là một phần sẽ theo Tưởng một phần theo Mao. Rồi họ đổ Mao hay Tưởng ai là người mạnh mẽ bảo vệ cho Hoa Kiều thì họ sẽ ngã về nhiều hơn.

Trong điều kiện hiện nay, khi mà Tưởng đang bị xuống nước, Mỹ đang có chính sách vuốt ve Trung Cộng. Trung Cộng được vào Liên Hiệp Quốc, rồi được ghế tại Hội Đồng Bảo An. Và các nước trên khắp thế giới đang có phong trào đi với Trung Cộng, thì khối Hoa kiều chỉ chuyên trục lợi, nhất định là sẽ hướng về Mao.

Chính vì muốn có được khối Hoa kiều vĩ đại trên khắp thế giới, mà Mao đã phải chấp nhận đi với Mỹ trong điều kiện thất thế như hiện nay. Mao hy vọng rằng, nhờ luộc mở rộng vòng vây của Mỹ, Trung Cộng sẽ thu phục được toàn thể Hoa kiều trên thế giới.

Hoa Kiều trên thế giới, từ trước tới nay là một khối người chuyên làm giàu, làm giàu với bất cứ giá nào và bằng thủ nào. Họ chịu khó làm từ việc nhỏ nhất nhất cho tới việc vĩ đại nhất. Bởi thế họ giàu, kinh tế của các nước mà họ cư ngụ cũng bị họ chi phối không ít.

Cụ thể là ở VN. Dù rằng người Việt có tinh thần cạnh tranh khá mạnh, nhưng cũng không sao địch nổi với Hoa kiều hầu như làm chủ trong lãnh vực thương mại và kỹ nghệ tại Việt Nam. Hoa Kiều rất có tinh thần bao bọc cho nhau, nên các công ty của họ rất bền và sống phồn thịnh, khi xảy ra tai nạn phá sản.

Trong thời chiến, người Việt bị vướng vào vòng chiến tranh và đấu tranh thì người Tàu chỉ biết có làm ăn phát triển sản nghiệp. Chính vì thế mà khối Hoa kiều tại Cholon nam uy thế kinh tế của Thủ Đô Saigon. Họ dùng tiền bạc để làm tất cả những gì họ muốn, ảnh hưởng của họ thật lớn lao đối với các giới chức kinh tế và hành chánh tại Thủ Đô.

Họ có thể làm cho tình trạng kinh tế Việt Nam bị thay đổi. Ngoài những dịch vụ thương mại thông thường, họ còn làm cơ tiện trữ, gian thương và buôn lậu dù cho Pháp nói hầu như mọi tệ trạng kinh tế đều phát xuất từ phía Chợ Lớn.

Trong hoàn cảnh đó, Trung Cộng không phải là không biết tới. Họ có đủ khả năng thiết lập những đường giây gián điệp và kinh tế cho Bắc kinh, để sử dụng tài nguyên vật lực nhân lực của Hoa kiều vào mục tiêu của họ.

Đã tới lúc người Quốc Gia trong khối Hoa kiều phải thận trọng

Chúng tôi cũng ghi nhận rằng, trong khối người Hoa kiều tại Việt Nam và Đông Nam Á có rất nhiều thành phần chống Cộng tích cực, thế nhưng không ai có thể phủ nhận được rằng: trong đó không có những thành phần ngã về với Mao.

Nhất là trong một hoàn cảnh mới, hiện nay

Trung Hoa Quốc Gia đang bị xuống giá trước Trung Cộng, đương nhiên rất nhiều người Hoa kiều không có lập trường vững chắc sẽ dễ ngã về phe Mao. Dù rằng trong khi đó để trấn an Mỹ, Trung Cộng đã chính thức lên tiếng kêu gọi Hoa kiều trú ngụ ở nước nào thì phải tôn trọng luật lệ của nước đó. Nhưng lời kêu gọi đó không thể là bảo chứng cho việc Trung Cộng ngưng khai thác khối Hoa kiều vào mục tiêu chính trị kinh tế của họ.

Đã tới lúc chính những người Hoa kiều tại VN và Đông Nam Á cần phải hết sức thận trọng, đứng để cho Trung Cộng lợi dụng. Vì dễ hiểu là trong tương lai Mỹ rút hết quân ra khỏi Việt Nam và ĐNÁ tất cả những người dân ở vùng này đều thấy T.C là một mối nguy của mình. Tất nhiên dù trên mặt nổi chính quyền của các nước vùng này có thiết lập bang giao với Trung Cộng, nhưng bên trong chắc sẽ phải phát động chống Trung Cộng, như ở Ai Cập và các nước Trung Đông đang làm.

Khi đó, nếu những Hoa kiều bị phát giác ra là làm công cụ cho Trung Cộng, thì chính họ sẽ gặp nguy hiểm đầu tiên.

Chúng tôi thành thật nói rằng: từ lâu dân chúng Việt Nam và Đông Nam Á có rất nhiều thanh niên không mấy tốt đối với Hoa kiều, đặc biệt vì vấn đề chính trị nữa thì không thể ước lượng được phản ứng của người địa phương sẽ đối với Hoa kiều như thế nào. Có lẽ rồi là nguy hiểm.

Không chối rằng: Hoa kiều tại Việt Nam và Đông Nam Á đa số là cần cù cần kiệm làm ăn, nhưng mặt khác, giới tài phiệt của Hoa kiều đã có những hành vi làm giàu bất chính, chỉ vì quyền lợi của họ mà không bỏ giờ nghĩ tới quyền lợi của nước mà họ cư ngụ. Thế nên họ đã bị liệt kê là thứ gian thương đầu sỏ, luôn luôn làm nguy hiểm cho nền kinh tế vốn đã rối rắm của Việt Nam.

Những người đó, vì lợi mà làm thì cũng vì lợi mà theo Trung Cộng. Tuy rằng họ là giới tư bản không thể sống cùng với Cộng Sản được, nhưng họ đang được ở trường hợp đặc ân, nghĩa là họ được sống ngoài vòng kiểm soát trực tiếp của Trung Cộng sẽ triệt để lợi dụng họ kinh tài để bồi bổ cho Hoa Lục đang yếu kém. Trung Cộng chẳng đại gì biến họ thành người Cộng Sản khi còn lợi dụng họ được về mặt kinh tế.

Trong một viễn tượng không mấy xa, những giới gian thương Hoa kiều ở trong vùng Đông Nam Á sẽ được Trung Cộng vận dụng vào việc làm đạo quân thứ năm về mặt kinh tế, cũng như đặt những đường giây gián điệp, để mang tai nguyên và tin tức về cho Trung Cộng nhằm phá nát tiềm lực của Đông nam Á.

Về vấn đề tồn vong của các nước Đông nam Á đang được đặt ra, Đồng thời số phận của Hoa kiều trong vùng này cũng đang được đề trên bàn cân. Nếu họ khước từ làm công cụ cho Trung Cộng, họ biết đặt quyền lợi của các quốc gia mà họ cư ngụ ngang với quyền lợi và sự sống còn của họ, tại họ sẽ thoát được một kiếp nạn do họ gây ra cho họ.

Những khuôn mặt của thoại kịch ti vi (bài 2)

KỊCH SĨ TỰ VIẾT LẤY KỊCH BẢN :

— La Thoại Tân
— Mỹ Tín
— Lê Tuấn

► PHẠM NGÀ thực hiện

Kịch sĩ, người ở đâu?

Loạt bài « những khuôn mặt thoại kịch » đã gặp một khó khăn đầu tiên trong việc sắp xếp những ban kịch, những diễn viên. Trừ rất ít những kịch sĩ chịu diễn độc quyền cho một ban kịch nhất định, còn lại hầu hết các diễn viên đều có thể xuất hiện trong bất cứ « lồng hiệu » kịch ban nào. Khán giả tivi đã quen thấy những diễn viên quen mặt quen tên xuất hiện trên màn ảnh nhỏ gần đủ 7 đêm trong một tuần lễ trong những Show kịch khác nhau.

Nhiều kịch sĩ còn là « người » của điện ảnh và cải lương nữa. Đối với các vị kịch sĩ « đa hiệu » này, các ông trưởng ban kịch (trên tivi có khoảng trên 10 ban, kịch) đều lo đầu tư trước sự dò hỏi của nhà báo, vì các ông cũng chỉ biết rất ít về chính người diễn viên « cây đình » của ban kịch mình. Gặp trường hợp này, muốn tiếp xúc, nhà báo lại phải làm một cuộc săn đuổi từ tivi, đài phát thanh, qua các phim trường, sân khấu cải lương. Kịch sĩ, người ở đâu?

Vì điều khó khăn trên, loạt bài này chỉ có thể giới thiệu cùng độc giả đời những khuôn mặt tương đối nổi bật nhất trong giới kịch tivi. Hay ít nhất cũng là những khuôn mặt có một nét độc đáo riêng trong nghệ thuật diễn xuất, hay trong sắc thái của những kịch bản do họ soạn ra. Sau đây là ba khuôn mặt vừa là những diễn viên nổi bật của một số ban kịch, vừa là những người góp phần làm giàu

vấn đề kịch bản, vốn dĩ rất nghèo nàn cho thoại kịch : La Thoại Tân, Mỹ Tín, Lê Tuấn.

LA THOẠI TÂN
Tốt nghiệp trường kịch
Hồng Kông

« Tôi là cây đình của những vai hài hước nhẹ trong ban kịch Vũ Đức Duy, tôi cũng rất thích những vai này ». Kịch sĩ La Thoại Tân đã vui vẻ cho biết về vai trò của anh trong ban Vũ Đức Duy như thế trong cuộc tiếp xúc của nhà báo. Tên thật Phạm Văn Tân, 35 tuổi, quê hương ở Quảng Nam, một vợ một con, anh hiện làm việc tại Tổng cục tiếp vận Tổng tham mưu, cấp bậc Hạ sĩ I.

— Anh cho biết quá trình hoạt động trong ngành thoại kịch của anh?

— Tôi tốt nghiệp tại trường Artist School Hồng Kông và đã cộng tác với các ban Sống, Kim Cương, Vũ Đức Duy trên tivi. Xuất hiện lần đầu tiên trên sân khấu rạp Khải Hoàn, trong vở « Bà mẹ quê » ban Vũ Đức Duy. Thật ra thì tôi đã diễn kịch từ hồi còn học ở Hồng Kông từ năm tôi chỉ mới 18-19 tuổi. Tôi hoạt động, làm việc nhiều lắm anh, đến nỗi một nữ ký giả kịch trường đã gọi tôi là chong chóng làm việc mà. Tôi còn chủ trương ban kịch Năng Mới trên đài truyền thanh nữa.

— Anh thấy hiện trạng thoại kịch tivi ra sao?

— Đi xuống nhiều anh ạ. Nguyên nhân phải nói thẳng ra là vì thù

lao rẻ hơn rác. Thoại kịch không ra thoại kịch vì thực sự những người trưởng ban muốn làm kịch cho đúng với nghệ thuật cũng chán nản. Tôi thấy nếu chúng ta có những đài truyền hình thương mại. Với quy chế tự trị như ở ngoại quốc — ở Đài Bắc, tivi phát triển rất mạnh không thua gì điện ảnh — thì do sự cạnh tranh, mỗi ban kịch phải cố gắng làm kịch cho có nghệ thuật hơn.

Viết phim, kịch phản chiến?
— Thị hiếu của khán giả có phải là tiêu chuẩn để thẩm định giá trị nghệ thuật của mỗi ban kịch không?

La Thoại Tân đã trả lời ngay không do dự :

— Nếu làm một cuộc trưng cầu ý kiến khán giả thì một ban kịch tương đối có trình độ nghệ thuật cao như ban Vũ Đức Duy sẽ bị xếp ở hàng chót. Vâng, đúng là trình độ thưởng thức hay dân trí của mình còn kém. Tôi quan niệm nhà nước không thể chi theo thị hiếu của người dân để chỉ cho diễn những loại kịch dễ dãi như hiện tại. Phải quan niệm văn hóa là một phương tiện giáo dục, tuyên truyền tốt nhất. Nếu đài tivi không trả đồng tiền xứng đáng để khuyến khích nghệ thuật thì cũng phải làm công việc nâng cao dân trí lên. Nếu không có được Trần Hưng Đạo thì chúng ta phải cứu vãn tinh thần chứ.

Sau đó, anh cho biết hiện tại anh đang soạn một số chuyện phim, kịch bản và phân cảnh với chủ trương là :

— Nếu chúng ta coi phim Ấn Độ thấy những cảnh thờ bô, lấy phần bỏ trôi lỗ mũi chúng ta có thể kết luận là dân Ấn Độ thấp kém, mê tín dị đoan thì thử hỏi khi người ngoại quốc xem phim VN thấy những cảnh đám đá, cời trống thì họ sẽ đánh giá dân tộc mình như thế nào? Do đó tôi gạt bỏ những đề tài phổ thông của phim, kịch hiện tại để chỉ chọn một đề tài : phơi bày những thống khổ của nước mình đến mức nào. Và khi ngồi viết những điều đó... tôi đã khóc anh à...

Nói đến đây, anh trầm ngâm thật lâu :

— Ngồi đây nói chuyện về những điều tôi viết thôi mà tôi đã hết sức émoivant muốn rơi nước mắt. Tôi rất thông cảm những cảnh thương phế binh tranh đấu, một anh lính đi ăn cướp. Cũng tại vì đói và khổ. Tôi đã chứng kiến rất nhiều cảnh anh ạ. Đứng trước mặt một ông Tổng Thống A. ông Tổng Thống B nào, mấy ông bộ Tổng tin nào tôi cũng sẽ nói những điều này...

— Nếu người ta gọi những sáng tạo của anh là phản chiến?

— Vâng chắc chắn là tôi sẽ bị gọi là phản chiến. Người ta sẽ kiểm duyệt, cấm cản tôi hoàn toàn nhưng tôi vẫn cứ viết và đợi một người nào đó hiểu lĩnh đậm, sẽ cùng tôi thực hiện.

Mở trường dạy kịch và hùng biện

— Anh có dự định gì trong nghề kịch và trong đời sống riêng tư không?

— Tôi dự định lập 1 trường dạy về diễn xuất và hùng biện. Thấy nhiều ông chính khách lên tivi ăn nói ngớ ngẩn quá nên tôi chủ ý tôi với vấn đề hùng biện, ăn nói trước công chúng lắm. Còn như tôi đã nói thoại kịch ngày nay rất xuống dốc, thoại kịch không ra thoại kịch, mà mình đòi họ phải chú ý tới nghệ thuật không được thì mình phải làm. Do đó tôi rất hy vọng ở trường mà tôi đang tiến hành... Tôi nói thật có nhiều khi ra đường tôi cúi mặt không muốn ai nhận ra mình là nghệ sĩ hết... Tôi rất khiêm nhường trong đời sống riêng tư.

Nhìn quanh căn phòng khách

của La Thoại Tân có lối trần thiết thật đẹp mắt với một quầy rượu nho nhỏ và những chùm đèn thật long lanh :

— Lúc rồi rảnh anh thích làm gì?

— Tôi chơi vĩ cầm và hội họa theo trường phái siêu thực. Định sang năm làm triển lãm. Ngày nay tôi xuất hiện trên tivi là để cho khán giả biết là thằng Tân vẫn còn sống và nghệ thuật của nó đã tiến đến mức đó, còn ngoài ra tôi không mong muốn một danh vọng nào.

MỸ TÍN : kịch sĩ lão thành

Cách đây hơn 1 tháng, khán giả tivi có dịp thưởng thức nghệ thuật diễn xuất của 1 diễn viên tóc bạc (hạt sự) trong vở Ông. Chủ trong Show Kịch ban Bạch Tường một tối thứ bảy. Đó là kịch sĩ lão thành Mỹ Tín trong vai một ông chủ 60 tuổi hồi xuân ép buộc cô thư ký (Hồng Hạnh thủ dề) làm vợ mọn cho mình. Ngoài đời, ông đã có 11 con, 8 cháu nội, tên thật Nguyễn Đức Trọng, 59 tuổi. Ông cũng chính là ông chủ của tiệm bán nhạc cụ Mỹ Tín ở đường Ng Huệ Saigon trước kia, nơi đã từng xảy ra một vụ tranh chấp có nổ súng làm xôn xao dư luận dạo nào. Hiện nay «hàng đờn» Mỹ Tín sau khi được bồi thường đã dời sang đường Hai Bà Trưng sau lưng Hạ Viện. Khoảng 1953, 55 ông cũng là Ký giả Kịch trường bút hiệu Tú Kèn, Trục Tín trên mặt báo Tiếng Chuông, Dân Mới và cũng đã dịch cuốn «Nghệ thuật diễn xuất sân khấu và màn ảnh» của André Villers do Phủ đặc trách Văn Hóa xuất bản.

— Xin ông cho biết quá trình hoạt động của ông trong ngành kịch nghệ?

— Tôi diễn kịch từ hồi 17, 18 tuổi trong xi cút. Khoảng 1949, 50 thì tôi sang Pháp học làm đàn violon, có đến dự thỉnh các lớp kịch nghệ. Tôi cũng có đóng vai phụ trong một số phim của Pháp và đi lưu diễn kịch ở nhiều nơi trong nước Pháp. Tôi nhớ mãi những ngày tôi phải chịu làm lao công thật cực nhọc để lọt vào những studio học lóm kịch của người ta. Cảm động nhất là những ngày đi lưu diễn tận miền Bắc nước Pháp với những ông chủ

ánh vừa là diễn viên, vừa làm lao công rất hòa mình với anh em nghệ sĩ. Năm 53 tôi làm một cuốn phim tên là Không Một Mái Nhà với Lý Quốc Mậu, Ý Lan, Anh Tuấn v.v... Và mới chơi kịch tivi khoảng 1 năm nay trong các ban Vũ Đức Duy, Bạch Tường, Tự Do. À, suýt tí nữa thì tôi và ông Chu Tử thực hiện phim «Kim» từ cuốn tiểu thuyết của ông ấy đấy.

Những vở kịch mất tên tác giả

Vì kịch sĩ lão thành cho biết tình trạng thoại kịch ngày nay không thiếu diễn viên và về kịch bản, tưởng như thiếu nhưng thật ra sẽ rất nhiều người viết nếu kịch thăng tiến hơn. Riêng ông, ngoài một thời gian làm giáo sư dạy kịch tại QGÁN, ông đã viết những vở kịch ngắn, đã đến hàng ngàn lần ở khắp nơi nhưng tác giả thì chẳng còn ai biết. Như : Ông thầy đờn, Ai dạy ai khôn. Đì kiện. v.v... Ông cho biết thêm :

— Năm 1961 tôi chủ trương ban kịch Thời Đại với vở đầu tiên là «Chúng nó ba thằng» nay đã tan rã rồi. Tôi chủ trương loại kịch bị nhưng phải là bi hùng. Về vai đặc ý phát thì có lẽ tôi thích nhất vai ông chủ hồi xuân trong vở «Ông chủ» và vai ông Hoàng trong vở Con Toán của ban kịch Tự Do. vai này là vai của một người đàn ông lớn tuổi chuẩn bị cái chết của mình một cách thản lặng trước một mối thù quá khứ. Nói thích thể chữ vai nào cũng làm tôi vất vả cả, vì tuổi già, nhất là khi phải thu hình lại vì trục trặc. Như trong vở Người Từ Từ phải thu lại 2 lần. Lần đầu vì thiếu phôi theo hạn định thời lượng, lần nhì lại trở trêu vì phát súng trong màn chót không nổ ! Giọng nói của tôi đây sang năm chắc chẳng còn hơi.

Kịch hay nhờ ông cameraman

Sau cùng, ông cho biết về sự hơn kém giữa kịch sân khấu và kịch tivi :

— Những người soạn kịch phải viết riêng hai loại kịch dành cho sân khấu và tivi. Kịch diễn sân khấu muốn mang sang tivi thì phải viết lại, ngược lại cũng thế. Ở sự rộng rãi của sân khấu, người soạn kịch và diễn viên phải liệu định những chi tiết đặc biệt mà ở phòng

thu hình tivi phải bỏ qua. Ví dụ trong 1 vở kịch, chỉ có một thuộc độ vào một ly nước — chi tiết quan trọng cho kết cấu vở kịch — khán giả sâu khấu thấy cả trong khi ở tivi, ông cameraman bỏ sót không thu grosplan (thu gần và lớn) thì hỏng cả vở kịch.

Có thể nói 40% sự thành công của kịch tivi là tùy thuộc ở các Kỹ thuật gia thu hình. Tivi nặng ở giá trị hình ảnh với góc cạnh, ánh sáng v.v. trong khi diễn viên và kịch bản chỉ là chất liệu để thực hiện hình ảnh nên có giá trị thứ yếu.

LÊ TUẤN

Đam mê kịch về tội ác

Tên thực cũng là Lê Tuấn, gốc người Hà Nội, đang làm việc tại đài Tự Do (VOF), tình trạng gia đình: 1 vợ 1 con, Hiện là ông trưởng ban kịch trẻ nhất của đài tivi, tr. ng coi ban kịch Tự Do. Dĩ nhiên anh cũng có thể là diễn viên của các ban kịch khác như Vũ đức Duy, Bạch Tường v.v..

— Anh xuất hiện lần đầu tiên với kịch nào và thích nhất vai nào trong những vai đã đóng?

— Tôi xuất hiện trên tivi lần đầu tiên ở vở «Tội ác và hình phạt» của ban V.Đ Duy năm 67. Ở mỗi vai có một nét linh động đặc biệt tôi đều thích cả. Nhưng có lẽ tôi thích nhất vai một thằng du đang trong vở «Tình tôi ý cậu» và một vai ông luật sư trong vở «Kẻ giết người» của ban Gió Nam. Tôi không chọn riêng một loại vai bi hài nào cả, ở mỗi vai mình đều phải thích nghi.

— Nghe anh có viết kịch với bút hiệu là Luân Tế, xin cho biết về vấn đề viết kịch của anh?

— Ban Tự Do diễn vở kịch đầu tiên do tôi viết vào tháng 7-71. Đó là vở «Kịch và đời» dài 82 phút. Tôi thấy hiện nay có hai khuynh hướng kịch chính, thứ nhất là loại Comedie légère của anh Vũ đức Duy, thứ hai là loại kịch xã hội. Loại này chiếm đến 80% khán giả và 80% sinh hoạt thoại kịch. Tôi thì tôi chọn khuynh hướng kịch đúng đắn, thiên về bi kịch. Và trong đó tôi rất say mê viết loại kịch về Crime (tội ác) với những dang co về lương tâm, nội tâm.

Viết kịch cho những người không ưa kịch

— Kịch của anh viết ra có khán giả không?

Lê Tuấn cười và giải thích rõ:

— Các ông kiểm duyệt ở tivi có bảo là họ rất mệt khi xem kịch bản của tôi. Họ còn bảo sợ không có khán giả nhưng như tôi đã nói về khuynh hướng của tôi, tôi tránh những đề tài phổ thông như tình yêu ngang trái đau khổ chẳng hạn. Tôi không đủ tài viết về loại này nên tôi hơi «ma giáo» một tí là tôi chọn loại kịch cá biệt, có bản chất hay như các vấn đề về nội tâm, ý thức. Những vấn đề này nói đến là đã hay rồi nên khi đem diễn cửu vẫn được sự quyến rũ cho tôi. Tôi nhận xét thấy hiện nay có khoảng 10% khán giả chẳng bao giờ để mắt đến các show kịch cả, họ không bằng lòng về trình độ nghệ thuật thoại kịch hiện nay. Tôi có ý tìm cách lôi cuốn 100% số người lạnh lùng với kịch đó. Do đó tôi viết loại kịch có lừa (?) và theo lời những bạn bè giới SV, giáo sư của tôi, tôi thành công được 70%.

— Anh nhắm loại kịch khác thường về nội dung như về phân tâm, triết lý phải không?

Lê Tuấn lắc đầu khẳng định:

— Không phân tâm cũng chẳng triết lý. Triết lý là hão huyền. Như kịch của Jean Paul Sartre đem diễn chẳng ai hiểu cả. Tôi nghiên cứu kịch của ngoại quốc, nhất là Mỹ rồi tôi cũng chẳng hiểu gì cả. Ở VN có một vài vở kịch thuộc loại cao như «Thành Cát Tư Hãn» tôi có đóng trong đó, cũng không xứng đáng để gọi là kịch triết lý được vì ngay như tác giả là ông Vũ khúc Khoan cũng không phải là triết gia.

Đang hàng say, giọng của anh bắt đầu trầm lại:

— Tôi không có tham vọng làm kịch độc đáo về hình thức nhưng tôi chú ý về nội dung (anh cười) có thể là kịch của mình chẳng giống ai cả. Nhưng nghề dạy nghề anh ạ. Từ những kinh nghiệm của 1 diễn viên tôi mang tất cả những chỗ linh động, thành công vào ngôi búi rủa người soạn kịch. Dự tính của tôi hiện tại là viết 1 loạt kịch cho ban Tự Do một tháng rưỡi thu hình một lần.

Diễn kịch theo hướng

— Anh nghĩ gì về hiện tình thoại kịch đối chiếu với điện ảnh, ca lương?

— Ngày xưa xuống dốc, nay thoại kịch bắt đầu lên trở lại nhờ một số người làm kịch đã có thức về nghệ thuật. Cải lương, ciné và thoại kịch có những thành phần khán giả riêng, cũng như kịch là kịch đời là đời. Một vài cái geste trong kịch có thể không hợp với cử chỉ thông thường trong đời sống nhưng trên sân khấu chấp nhận được. Cho ngày nay tôi quá. Tôi có đóng phim «Ngắm Ngủi». Kịch Tivi ngày nay do chính phủ trả tiền nên ít bị thương mại hóa như ciné.

— Anh có kinh nghiệm riêng gì về nghệ thuật diễn xuất không?

— Tôi có hai tiêu chuẩn: xuất hiện càng ít càng tốt và chọn kỹ b bầu vừa ý, tôi rất lười tập kịch. Tôi chỉ suy nghĩ trước về vai của mình rồi khi diễn cái inspiration (hứng) sẽ giúp tôi diễn tình cảm.

— Lúc rồi rảnh anh làm gì? Nghĩ gì khi bị phỏng vấn?

— Đời sống hiện tại của tôi tương đối dễ chịu nhưng dù tôi có những bất mãn, khổ tâm riêng như bất cứ một người nào sống trong tình trạng chiến tranh, việc đó cũng không ảnh hưởng gì đến ngôi bút viết kịch của tôi. Lúc rảnh tôi chỉ đọc sách và viết. Phỏng vấn? Tôi không thích và từ chối những cuộc phỏng vấn vô văn về đời tư và ngược lại, thích những vấn đề chuyên môn về nghệ thuật. Mình có phải là vĩ nhân đâu mà phải lộ đời riêng tư ra cho những người ái mộ bất chước hay thỏa mãn sự tò mò của họ?

ĐÍNH CHÍNH:

— Trong bài trước, thành phần diễn viên thường xuyên của ban kịch Vũ đức Duy có tên nam kịch sĩ Huy Văn (vai đàn em của ông chủ khách sạn trong vở Người Kuach Lạ) thay vì Thái Văn, một nghệ sĩ bên ngành chèo cổ.

— Vở kịch «Jalousie» của Sacha Guitry, một tác giả Pháp thay vì Sacchini, một kịch tác gia Ý.

Người viết chân thành xin quý vị tha lỗi.

TRAO THÂN

chiều phơi nửa mảnh lụa đào
hồng lên nét ngọc xanh vào cõi không
mất môi lời ướm lên nồng
đáng thơ ngây đó cũng chừng này thôi
vén sơ chiều lên ngang đời
trăm con nước ngược rót mời tình nhân
cũng đành không nổi phân vân
miễn sao ngàn ấy trao thân gởi tình
mai xa chân bước dặm nghìn
nỗi mù u mọc trăm tình xanh rêu

TÌNH FM

tặng: K—Mai

lưng trời chim mỏi cánh xa
hồn phơi cát bông lệ hòa khói mây
tuổi trông đêm xuống đỏ dầy
ru anh tình ngỡ đã xây tuyền đài
thành tròn giấc hạc sớm mai
nắng xa chiều nhớ hồn phai trăm tình
giờ em ngỡ đã lặng im
thoảng qua chút mộng dặm nghìn lệ luôn

LÊ VINH NGỌC

vũng tàu

kiếm sĩ vương phục dung

liều nghiêng cánh trúc bông hồng
cánh chim hoàng yến ngựa lồng chân nai
trắng ngà chẻ ngọc trên tay
giọt sương kẻ lá bừng say giọng cười
đường gương xuất thủ tuyệt vời
bằng khuông tường lạc giữa trời Thiêu Lâm.

1969.

TỔ — LƯ

TÌNH GIÁC ĐÔNG MIÊN

Giọt mưa chảy thật mềm mái lá
Giọt nước nào trôi trong mắt ai
Trời tháng tám nặng chùng
Nồng nàn mưa bụi.
Có một kẻ sang sông không trở lại
Có con chim rụng cánh một mình
Hơi ấm không đầy lòng dấm ướt
Tìm lên rừng hát khúc tình ca
Cỏ cây cũng kinh ngạc nhìn ta, lặng từ
Vuốt mặt mũi để thấy mình xa lạ
Ôi bao vòng lần quên gờ không ra.
Cầm bằng như tặng người giọt thanh xuân
Còn cay nồng đời môi hồng thiếp ngủ
Rồi buồn phiền tuổi đời đã xế
Ôi ta ngồi khóc như cụ già
Bạn hữu cười vỡ ruồi
Cầm bằng như ngủ giấc đông miên
Tình dậy đã thấy đời đời khác
Tự thẹn thẹn với giờ lan trên vách
Bao cơn mưa vẫn xanh muốt lá dài
Trời bây giờ chỉ lất lất mưa bụi
Cuộc tình nồng theo mận nước sông xa
Ta mong hoài ngút trời cơn bão lớn
Cho hồn chìm ngày ngày tiếng mưa rơi.
Sống thế nào cũng một lần chết
Xin ru mình vào trận gió giông xưa
Cho dư vọng còn mãi cõi mộng nào...

VƯƠNG PHONG LAN

BẾN CŨ

Thoảng nghe một tiếng tiêu, thiếu
Bao nhiêu giọt nước ứa chiều trong tay
Nhủ lòng hớp chút rượi cay
Lâng lâng lớp sóng tiền ngày hoang sơ
Ngựa xe trong cõi mịt mờ
Bước chân đã mỏi đã ngỡ ngàn lòng
Nhịp buồn tênh chốn bụi hồng
Một cơn phiêu bạt lạnh lùng mắt xanh
Lênh đênh nỗi nhớ rất mãnh
Thuyền hồn gọi bến trời nhanh qua chiều.

VƯƠNG PHONG LAN

CÁNH HOA CHÙM GỐI

Nguyên tác
« THỎ TY HOA »
của QUỲNH ĐẠO

bản Việt văn
LIÊU QUỐC NHỊ

(TIẾP THEO)

Tất cả mọi người về phòng ngay cho tôi ! Ước
My chân đã lành rồi thì mai bắt đầu học lại, nghe
không ?

Trung Đan bị giáo sư chửi một hơi, chàng đứng
chịu trận cúi đầu nhìn xuống. Một lúc sau, ngẩng
đầu lên chàng nói :

— Giáo sư nói thế là sao ?

— Tôi bảo, anh không thể rời khỏi nhà này,
biết không ? Ông quát — Tôi nghĩ là nếu anh muốn
đi thì anh quả là đồ khùng.

Trung Đan ngạc nhiên — Tôi là đồ khùng ? Chỉ
có trời biết trong nhà này ai là đồ điên. Nói xong
chàng quay mình, lui về phòng.

Giáo sư La Nghị như sực nhớ đến tôi, ông quát :

— Ước My, em trông chân em như thế là lành
lặn lắm rồi sao mà nửa đêm long rong trong nhà,
như vậy em có điên không ?

Tôi ngán người ra, bây giờ lại đến tôi bị chửi
nữa, tôi nằm bầm trong miệng quay về phòng. Giáo
sư La Nghị không tha, ông kêu lại :

— Ước My, em lại nằm bầm gì đó ?

Tôi đứng lại nói lớn :

— Tôi nói nếu thân kinh tôi mà có bị mất
thằng bằng thì đó là do sự truyền nhiễm của nhà
họ La này đó.

La Hạo bỗng cười lớn, tiếng cười của hắn
trong đêm tối khiến cho giáo sư tức giận, ông quát :

— Mày đứng đó làm gì ? Có khùng có điên không
mà la như vậy ?

Hạo Hạo càng cười lớn, vừa cười vừa đi về
phòng, giữa tiếng cười hắn nói to :

— Ai cũng là kẻ điên hết, chỉ khác nhau ở cách
điên thôi.

Rồi cửa phòng đóng lại, trước khi đóng hẳn còn
thông thêm một câu :

— Đây đúng là ngôi nhà điên !

12

Đêm ấy, tôi lại mất ngủ.

Đầu óc tôi rối mớ với những sự việc xảy ra lúc
ban ngày. Những khuôn mặt của giáo sư, bà Nghị,
Hạo Hạo, Khởi Khởi, Trung Đan..., cứ lần lượt hiện
hiện không thôi trong óc, đầu một mối vô cùng, vẫn
không thì nào nhắm mắt. Tinh thần bất an, tình cảm
như bị khuấy nhiễu tất cả lời cuốn tôi vào trong
tâm cơn lốc rối rắm, bỗng nhiên tôi cảm thấy như
mình bị rơi vào một gia đình đa sự. Hết chuyện này
đến chuyện khác xảy đến, những sự việc cứ như
những dây gai chẳng dứt lúc nào cũng quấn quanh
tôi.

Lăn lộn mãi trên giường, để vớ về giấc ngủ, tôi
bắt đầu đếm số, bắt đầu từ số một đếm đến số một
ngàn là ba mươi, một ngàn là 31, một ngàn là 32
vẫn chưa ngủ được, tôi lại đếm ngược lại : một
ngàn là ba mươi, một ngàn là hai mươi chín, một

ngàn là hai mươi tám... Khi đếm đến số tám trăm
bảy mươi chín, tôi bắt đầu đếm lộn chín trăm bảy
mười tám rồi bảy trăm tám mươi chín. Miệng vẫn
lẩm nhẩm bảy tám a... Nhưng thần trí tôi đã bắt
đầu mê hoặc, cơn buồn ngủ kéo đến, mí mắt nặng
chối. Không rõ là mình đã đếm bảy trăm tám
mười chín hay chín trăm tám mươi bảy. Thì bỗng
nhiên mở hồ nghe có tiếng mở cửa, hình như có
tiếng người nhẹ nhàng bước vào. Tiềm thức tôi vật
lộn với những cơn số, tiếng chân bước, hơi thở lạ,
bóng người mờ ảo. Rồi một bàn tay đặt nhẹ lên tay
khiến tôi hoảng hốt nhảy dựng lên, miệng vẫn còn
đọc lớn :

— Bảy trăm tám mươi chín !

Sực tỉnh, nhìn ánh sáng mờ mờ trong phòng, nhớ
sợ ra mình đã quên kéo màn ở cửa sổ lại.
Ánh trăng rọi qua khung kính tạo nên thứ ánh sáng
mờ ảo ngập phòng tôi. Trên đầu giường, Bà Nghị như
hồng ma đang đứng sững nơi đấy. Vì đây không là
tên thứ nhất bất gặp, nên từ bản năng phòng bị của
tiềm thức, tôi không còn kinh hãi với sự đột ngột của
bà nữa, chỉ có bà Nghị là vẫn còn hoảng hốt vì tiếng
« Bảy trăm tám mươi chín » của tôi. Bà đứng đấy,
đăm đăm nhìn.

Tôi nhỏ nhẹ hỏi :

— Chào bác ạ ! Bác gặp con có chuyện gì không
mà đến khuya như thế này ?

Bà Nghị không đáp. Tôi vờ tay tìm ngắt điện
của chiếc đèn ở chiếc bàn kê nơi đầu giường, bà
vội khoát tay :

— Đừng mở đèn cháu ! Tôi không muốn ông nhà
tôi biết tôi đang ở đây cũng như không muốn
làm phiền một ai khác.

Tôi lại tắt đèn, tựa lưng vào gối, vờ nhẹ lên mép
giường nói :

— Mời bác ngồi chơi, bác thường đến gặp con,
có lẽ có chuyện gì muốn nói với con chứ ?

Bà Nghị ngồi xuống, nhìn thẳng vào tôi không
nói gì cả. Nhưng trên gương mặt buồn bã với đôi
mắt đẹp ảo não kia tôi biết bà đang muốn nói một
cái gì với tôi. Bà Nghị là người ít khi nào chịu
biểu lộ tình cảm của mình ra ngoài, với nét mặt
hiện tại, (tuy ánh sáng không được tỏ lắm nhưng
tôi vẫn phân biệt sự khác biệt với lúc bình thường)
bà ấy muốn nói gì với tôi đây ? Bỗng nhiên, một
thứ linh cảm lạ lùng phốt qua tim, hay là ngay từ
lúc đầu gặp tôi bà ấy đã muốn thổ lộ một việc gì
mà đều bị người ta cắt đứt cả ? Chuyện gì bí mật
thế ? Bí mật ? Tại sao tôi lại nghĩ đến hai chữ bí
mật ? Có phải chăng vì ngôi nhà này lúc nào cũng
bao trùm một vẻ lạ lùng ? Hay là sự kết hợp của
gia đình này quá đặc biệt ? Dầu sao đi nữa, tôi
đang nôn nóng được nghe lời của bà Nghị. Nhìn
bà mãi không chịu nói, tôi không nhịn được :

— Bác Nghị, bác muốn dạy bảo con điều gì ?

Bà ta lắc đầu, thở dài, rồi với một giọng điệu
đau thương, bà nói :

— Bác không có điều gì dạy bảo cả, chỉ có lời
muốn van xin cháu.

— Van xin ? Tôi ngạc nhiên — Bác muốn van

xin cháu điều gì ? Đâu có việc gì mà bác cần phải
van xin cháu ?

— Có, nhưng cháu có sẵn sàng chấp nhận lời
cầu xin của bác không chứ ?

Tôi nghi ngờ — Thế chuyện gì ?

— Cháu hãy tha cho nó.

Lại cũng câu ấy ! Tôi không hiểu gì cả. Xích lại
gần một chút, tôi nói :

— Bác có thể cho cháu biết rõ một chút không ?
Bác kêu cháu buông tha nhưng mà tha cho ai ? Cháu
chưa hề ghét hay làm hại một ai cả.

Bà Nghị nói thật thản nhiên :

— Có, cháu có thể làm cho nhiều người phải đau
khổ.

— Thật không bác ? Tại sao ? Bác cho con biết
trước xem bác muốn con tha một ai nào ?

— Tha cho Khởi Khởi.

— Khởi Khởi ư ? Tôi càng ngạc nhiên — Tôi
đã làm gì Khởi Khởi đâu ? Mà bác phải lo lắng như
thế ? Bác Nghị, bác đừng hiểu lầm, con lúc nào
cũng muốn được làm bạn của Khởi Khởi, chỉ có
Khởi Khởi từ chối con. Bác Nghị, con xin thề với
bác là con không hề có một ác ý gì với chị ấy cả...

Bà Nghị ngắt ngang — Có !

— Không hề, không hề.

— Cô đã chiếm đoạt Từ Trung Đan của nó !

— Từ Trung Đan ! Tôi kêu lớn lên, đến bây
giờ tôi mới mở hồ tìm được một chút giải đáp, thì
ra tất cả những sự rắc rối này giờ là do Từ Trung
Đan ! chăm chú nhìn bà Nghị, chăm chú nhìn
bóng gầy trong tối, ánh mắt long lanh gương
mặt ngược thẳng. Đúng là gương mặt của
một người mẹ. Thế mà hồi nào tới giờ tôi vẫn
tưởng bà là người không tình cảm. Tôi đã
lầm ! Vì bị đích thực là người mẹ hoàn toàn, một
người mẹ đang yêu. Nhưng mà, những điều bà vừa
trách tôi có lẽ không hợp lý chút nào cả ! Vì vậy, tôi
cong người lại ôm lấy gối, nhìn bà Nghị nhẹ nhàng
đáp :

— Thưa bác, cháu không hề cố ý chiếm đoạt Từ
Trung Đan, mà là cháu yêu anh ấy, bác đừng trách
cháu khi cháu yêu phải không ?

Bà Nghị đăm đăm nhìn tôi, giọng nói của bà có
vẻ như uy hiếp, như bắt buộc :

— Cô đã cố ý chiếm đoạt Từ Trung Đan, tôi biết, vì
ngay từ phút đầu cô đã biết là Khởi Khởi đã yêu
hắn.

Tôi thành thật :

— Có lẽ lúc đầu tôi cũng hiểu được phần nào
Khởi Khởi yêu Từ Trung Đan, nhưng mà tôi không
phải vì thấy Khởi Khởi yêu anh ấy rồi tôi cũng yêu
theo, mà tôi chỉ yêu anh ấy vì anh ấy là Từ Trung
Đan thôi.

Bà Nghị nghi ngờ — Có có một tình yêu hân
không ?

Tôi thành thật không hề thẹn đáp : — Dạ thật !

— Nhưng mà, hẳn nào có phải là người đẹp trai
lắm đâu ?

— Theo bác nghĩ là thế, nhưng sự thật ra đối với tôi cũng như với Khôi Khôi, anh ấy có vẻ thu hút làm sao ấy. Tôi không hiểu tại sao bỗng nhiên mình lại thích biện hộ cho Trung Đan như vậy, có lẽ vì tôi không thích một ai nói xấu chàng, tôi tiếp — Không phải chỉ câu hai chữ đẹp trai không là được, bác xem Hao Hạo có cái má như thế rất dễ thu hút phụ nữ, nhưng tình yêu thành thật thì không phải chỉ cần thứ ấy không là đủ. Tôi ngăn ngữ một chút lại tiếp — thì dù như bác trai ở nhà chẳng hạn, bản tính nóng nảy dễ giận, chắc hẳn ít có người đàn bà nào ưa thích gần gũi thế mà đối với bác thì lại khác, bác có thấy không?

Có lẽ việc quá lẻo mẻo của tôi, khiến bà La Nghị hơi run rẩy? Tôi đã nói câu nào xúc phạm đến bà? Nhìn vẻ mặt bất an và nghi ngờ của bà, tôi thấy bà ta như sợ một cái gì, sợ tôi chăng? hay sợ một cái gì khác? Trong khoảnh khắc, đôi môi bà Nghị khẽ rung, bà nói:

— Ước My, cô hãy buông tha cho hấn nhè

— Buông tha ai?

— Trung Đan.

Bàn nâng khung cửi, tôi hỏi:

— Tại sao?

— Vì Khôi Khôi. Bà Nghị nhỏ nhẹ nói — Nếu cô không đến đây, thì Trung Đan có thể hoặc đã yêu Khôi Khôi rồi. Có đến đây, khiến bao nhiêu tình cảm tích tụ phải vỡ tan. Khôi Khôi vì không biết cách biểu lộ tình cảm nên khi nhìn bề ngoài, có thấy nó rất đứng đắn lạnh lùng, nhưng thật ra nó chỉ là đưa con gái yêu đuối. Ước My, cô với Khôi Khôi hoàn toàn khác biệt, cô cứng cỏi, phóng khoáng vui vẻ tôi biết cô có thể chịu đựng được sự đau khổ con Khôi Khôi thì không bao giờ.

Lần đầu tiên tôi mới nghe được bà Nghị phân tích sự việc một cách rõ ràng như thế, cũng là lần đầu tiên tôi thấy bà đề cập đến vấn đề trêu trọc như vậy. Bà Nghị không phải lúc nào cũng mê loạn, mà vẫn còn tâm trí và tư tưởng sáng suốt. Nhưng mà việc yêu cầu của bà với tôi có đúng hay không?

— Bác Nghị, bác kỹ lắm — Tôi nói.

— Vâng, tôi kỹ thật. Bà Nghị thở dài — Nhưng mà, Ước My, bản tính cô cứng cỏi, việc mất Trung Đan sẽ không làm cô đau đớn cho lắm.

— Tại sao bác biết? Tôi hỏi ngược lại — Bác Nghị, sống trên đời, con người có thể vứt bỏ tất cả nhưng mà với ai tình thì không. Nếu có một ai có thể vì người khác mà hy sinh cả tình yêu của chính mình thì tôi nghĩ người ấy là thần chứ không là người. nữa. Bác Nghị, bác đã đưa tôi lên cao quá, sự thật tôi vẫn là người chứ không phải là thần bao giờ cả.

Bà Nghị lại run rẩy, tôi đã làm bà ấy đau buồn chăng?

— Nhưng mà, Ước My, tình yêu của cô không giống như tình yêu của Khôi Khôi đối với Trung Đan. Bà Nghị nói.

— Tại sao bác biết như thế? Không có một cái gì có thể đo lường được tình yêu. Tôi như khiêu khích — Cả sử như tình yêu của Khôi Khôi đối

với Trung Đan nhiều hơn của tôi đi nữa, thì đó cũng đâu phải là lý do để tôi bỏ rơi Trung Đan được!

— Đúng vậy, nhưng mà nếu không có cô thì Khôi Khôi đã được Trung Đan yêu.

Tôi cũng nghĩ rằng điều ấy là đúng, nhưng mà lời nói của bà Nghị đã đánh thức cho tôi thấy được một sự thật, bỗng nhiên tôi hiểu rõ tại sao bà ấy nghĩ rằng bà ta có quyền, có tư cách bắt tôi phải buông rơi Trung Đan. Vì tôi là đứa bé mồ côi ở nhờ ở đậu nhà họ La này, tôi không có quyền tranh giành tình yêu với cô chủ. Nếu có tranh chấp xảy ra thì tôi phải là kẻ hy sinh cho Khôi Khôi. Khôi Khôi là chủ, còn tôi, tôi chỉ là đứa trẻ mồ côi không nhà, một thân phận hèn mọn. Như bị tổn thương, tôi nói:

— Bác Nghị bác có hối hận vì đã cho tôi ở trong nhà này chăng?

Rồi ngừng đầu lên, một niềm kiêu hãnh đau thương làm tôi ứa giọt — Bác Nghị, tôi chỉ là đứa bé mồ côi được gia đình bác cho an nhỡ ở đậu, nhưng chẳng phải vì bác là người ơn mà tôi phải hoàn toàn tùy thuộc vào sự sắp đặt của bác...

Bà Nghị vội cắt ngang:

— Không, cô đã làm, tôi không hề có ý muốn chen ép cô.

— Nhưng tại sao bác bắt tôi phải bỏ rơi anh Từ Trung Đan? Tôi hơi lơ giọng — Trường hợp bác, bác có thể vì một người đàn bà khác mà chịu xa giáo sư La Nghị chăng?

Bà Nghị nhảy nhồm lên từ giường, mắt mở to ra nhìn tôi. Có lẽ tôi đã làm cho bà ta giận, nhưng tự ái bị tổn thương khiến tôi không để ý đến điều gì nữa, tôi nói:

— Bác có thể yêu cầu một người vứt bỏ tất cả tương lai, ý chí, mộng tưởng khoai lạc cuộc đời... chăng? Trung Đan đối với tôi là tất cả những điều đó. Làm sao tôi có thể chỉ vì ơn nghĩa chén cơm mà vứt đi tất cả? Nếu bác nhận thấy rằng vì đã cho tôi có chỗ nương tựa nên có quyền đòi hỏi như thế thì tôi rất là sung sướng được dọn ra khỏi nhà này nội trong ngày mai. Tôi và Trung Đan sẽ gây dựng cuộc sống bằng đôi bàn tay trắng, không cần nhờ vả một ai, như thế cuộc đời sẽ càng có giá trị hơn...

Bà Nghị hét lên:

— Ước My, tôi không hề có ý như thế, chỉ vì Khôi Khôi thật đáng thương, nó yếu đuối giàu tình cảm, tôi biết thế, em hãy hiểu cho vì tôi là mẹ...

Tôi nói:

— Khôi Khôi phải tập thành cứng rắn một chút, tôi nghĩ rằng chỉ ấy sẽ tập được. Bà cũng đừng bao giờ để chỉ ấy biến thành một loài Thỏ Ty Hoa.

Bà Nghị ngạc nhiên — Thỏ Ty Hoa?

— Vâng, giống như loài cây ở trong rừng cây đó, bà có để ý không? Nó leo trên thân cây tòng, rễ đâm sâu vào thân, cuộc sống hoàn toàn tùy thuộc vào đó. Bác Nghị, khi cây tòng ngã xuống thì Thỏ Ty Hoa cũng chết theo. Tôi không suy xét gì nữa, nói ngay — Bác đã là một loại Thỏ Ty Hoa rồi, không lẽ lại nỡ để Khôi Khôi biến thành cây Thỏ

Ty Hoa thứ hai sao? Đối với cháu thà rằng làm thân Vi Kinh Thảo đứng trong gió lộng, hơn là trở nên một loài Thỏ Ty Hoa yếu ớt.

Bà Nghị trăn người ra đứng đấy, hình như những lời nói của tôi đã làm cho bà bị chấn động rơi vào trạng thái trầm tư. Tôi thấy mình hơi quá đáng, đứng ra không nên dùng những lời như vậy nói với bậc trưởng thượng, sự hối hận làm tôi thấy xấu hổ.

Bỗng nhiên, bà Nghị quay sang nhìn tôi, đôi mắt bà long lanh động lệ. Tôi hoảng hốt không biết phải làm thế nào. Bà Nghị nói:

— Đúng vậy, nên làm loài Vi Kinh Thảo hơn là làm loài Thỏ Ty Hoa. Nhưng mà Ước My, vậy chứ Thỏ Ty Hoa có phải cũng là một trong những loài thực vật không?

— Vâng ạ.

— Cũng là một sinh vật trong thế giới tự nhiên này?

— Vâng.

— Thế thì thân xác và cuộc sống của nó cũng là do thượng đế ban cho chứ?

— Vâng.

— Vậy thì Thỏ Ty Hoa không thể không là Thỏ Ty Hoa được, phải không? Tôi muốn nói nếu tạo hóa đã chỉ định rằng nó phải là loài Thỏ Ty Hoa, phải sống bám vào thân thực vật khác thì nó không thể nào cãi lại với tạo hóa rằng tôi không muốn làm loài Thỏ Ty Hoa, hãy để tôi làm loài cỏ dại. Phải không? Thỏ Ty Hoa thì lúc nào cũng là Thỏ Ty Hoa, có làm sao có thể van xin cho nó trở nên một loài khác? Và sự hiện diện của nó đâu phải là một lỗi lầm nào đâu phải không có?

Nghe cũng có phần nào có lý, đầu óc tôi như bị quay cuồng với những chữ Thỏ ty Hoa. Bà Nghị buồn bã buông tiếng thở dài, nhẹ nhàng bảo:

— Đó cũng là những điều đau thương của chính tôi, tôi không thể nào không làm loài Thỏ Ty Hoa được.

Nói xong, bà ta chậm rãi bước về phía cửa phòng. Ánh sáng ban mai đã bắt đầu xuất hiện. Khung kính lớn mở trắng đục như khuôn mặt của bà Nghị với đôi mắt đen đầy nước mắt. Tôi như bị quật ngã trước sự bi thương đó, thảng thốt kêu:

— Bác Nghị!

Bà Nghị đứng lại, mặt đối diện với tôi, khi tôi chưa nói lời nào thì bà đã buồn bã nói:

— Thôi được rồi Ước My, tôi xin rút lại lời nói tôi, nay của tôi, em có lý, tôi không có quyền yêu cầu em xa rời Trung Đan được. Tôi đã tưởng rằng em có thể hoặc là không yêu hấn, nhưng bây giờ tôi biết đã lầm. Bà thở dài — Ở đời có nhiều việc không thể ngờ được, em đã đến đây ngay lúc mà tình cảm giữa Trung Đan và Khôi Khôi bước vào giai đoạn huyền diệu nhất, rồi nhẹ nhàng cướp lấy Trung Đan... Bà Nghị ngừng đầu lên nhìn ra ngoài khung kính màu trắng đục, chậm rãi như tự nói với chính mình: Ai đã an bài tất cả mọi việc ở thế gian này? Cuộc sống tự nhiên có những luật lệ riêng của nó để phân xét tất cả những tội lỗi, ân oán một cách công bình chăng?

Tôi không hiểu bà ấy muốn nói gì chỉ biết lặng lẽ ngắm nhìn. Đôi mắt bà vẫn thần thờ nhìn ra khung cửa như một tín đồ ngoan đạo đang đứng trước đài tín ngưỡng sùng bái, những lời nói như than van kia có một mãnh lực bóp nát tim người. Tôi như bị mê hoặc trong tư thế đó, chúng tôi lặng lẽ đứng nhìn nhau.

Một lúc, bỗng cánh cửa từ từ mở, tôi thấy Trung Đan tay cầm nắm cửa đẩy nhẹ bước vào, chàng lặng lẽ đứng đấy, nhìn thoáng qua, tôi hiểu rằng này giờ chàng đã đứng bên ngoài khá lâu. Trang phục đêm vẫn mặc với chiếc áo hồ cò, đứng bất động với đôi mắt say đắm chăm chú nhìn tôi. Suốt một đêm dài không ngủ, lại bị dẫn vật trong câu chuyện đêm hôm, tôi như mơ mơ màng màng, ánh mắt của chàng làm tôi như mê hoặc. Trong tư thế đó, chúng tôi nhìn nhau không nói gì hết, mãi đến lúc tiếng thở dài của bà Nghị đánh thức chúng tôi, Bà Nghị bước về phía cửa, nói với Trung Đan đang đứng chắn ngang nơi ấy:

— Cậu làm ơn cho tôi bước qua.

Trung Đan đứng nép sang bên, chàng cúi đầu thật thấp chào bà Nghị, thành khẩn nói:

— Cảm ơn bác thật nhiều, bác giúp cho con thấu hiểu.

Bà Nghị liếc nhìn chàng rồi không nói một tiếng bước ra. Trung Đan đến gần tôi, đứng ở cạnh giường vẫn đôi mắt say đắm ngắm nhìn, sau đó chàng ngồi xuống, chia tay ra nắm lấy đôi tay tôi, tôi nghĩ là chàng sẽ ôm lấy mình và đặt cho một nụ hôn thật dài. Nhưng không, chàng vẫn bất động, bất động ngắm nhìn như thấu suốt cả ruột gan. Một lúc, Trung Đan đưa tay lên ôm lấy mặt tôi, rồi lại bất động. Tôi ngừng đầu lên nhìn đôi mắt long lanh trên gương mặt như trắng bạch, chàng nhẹ nhàng bảo:

— Ước My, anh không ngờ rằng anh đã chiếm được một địa vị như thế trong tim em, anh thật là ngu xuẩn và vô tình phải không em? Tôi anh thật đáng đánh đòn.

Tôi không nói gì cả, chỉ yên lặng ngồi đấy. Trung Đan xích lại gần, chàng ôm tôi vào lòng, nhẹ nhàng cựa chiếc cằm lên tóc, kề cận tôi chàng tự thú:

— Ước My, anh thú thật, trước khi em đến đây anh đã đeo đuổi theo Khôi Khôi, đó là lỗi lầm của anh, cũng có thể là lỗi lầm của bao chàng con trai khác. Khôi Khôi quá đẹp, đẹp đến rung động lòng người, nhưng mà, chẳng bao lâu anh bỗng nhận ra sự lầm lẫn của chính mình. Không phải thất vọng vì sự lạnh lùng của nàng mà là vì sự khác biệt về cá tính và phong cách. Em có hiểu cho anh không hở Ước My? Anh đã xa Khôi Khôi không phải vì sự hiện diện của em, mà là vì sự giác ngộ. Đối với em, Ước My, anh không muốn tán tỉnh là em đẹp hay tài giỏi, nhưng em quả thật là một đứa con gái lý tưởng, là một đối tượng hoàn toàn của chính anh. Trung Đan hít một hơi dài, rồi lại nói: — Ước My, em hãy để cho bao nhiêu sự đau khổ và ngộ nhận trôi qua, từ đây, giữa hai đứa mình sẽ không còn sự quấy nhiễu; tranh chấp, hờn ghen và giận lấy. Tất cả những gì không hay không đẹp đã xảy ra, đều là do chính

chúng ta tạo nên chữ tự nhiên làm sao có ? Về sau chúng ta sẽ sáng suốt hơn không còn làm khổ nhau nữa em nhé !

Trung Đan nâng cằm tôi lên, môi chàng trôi từ vành tai đến môi tôi rồi dừng ở đấy, không nói gì hết.

Trời đã sáng, một buổi tối không ngủ lại trôi qua.

xxX

Tôi lại trở lại tung tăng trong vườn hoa, đếm lấy những cánh hoa cúc vàng nở, nhặt những chiếc lá vàng rơi đầy đất, hứng lấy những cơn gió đầy thu, tôi vui sướng như loài hoa Phong Linh Thảo (Tôi cũng không biết Phong Linh Thảo là loài cây gì, chỉ thấy thỉnh thoảng cái tên như vậy mà thôi), Từ hoa viên bước qua khu vườn cây, xuyên qua giàn hoa đầy giầy leo, tôi đứng lại trước cây tòng đang chằng chịt dây Thố Ty Hoa. Một phút ngạc nhiên với Khởi Khởi đang ngồi đây, hai tay ôm lấy gối lạng lẽ nhìn, tôi tung tăng chạy đến.

Cô à mặc chiếc áo màu xanh nhạt với chiếc váy màu sẫm hơn, tóc buông xõa dưới vai đang phiêu diêu trong gió, giống như cánh hoa màu xanh thật dễ thương — loài Đùng Quên Tôi.

Tôi vui vẻ cười :

— Ô, chị cũng ra đây làm gì thế ?

Ả lạnh lùng :

— Không có làm gì cả, chỉ ngồi chơi thôi.

Tôi ngồi xuống trên bãi cỏ bên cạnh, duỗi dài đôi chân ra háo kỳ nhìn, tưởng cô à thật đẹp, thật sang còn chân tay tôi thì không giống ai cả. Tôi bắt chước gác chân lên thấy khó chịu lại bỏ xuống. Chồng tay xuống đất, tôi ngã dài người ra, nhìn Khởi Khởi cười nói :

— Chị ngồi sao trông tự nhiên quá, em tập mãi không được.

— Ai biết đâu !

Giọng cộc lốc với gương mặt không cười của ả làm tôi cut hửng. Điện này muốn thân thiện với ả thật vô ích. Buông lỏng tay tôi nằm dài trên cỏ. Ngắt lấy cọng cỏ, cắn thật tét đi hai chiếc lá già ở hai bên, nhai lấy phần non bên trong, mùi cỏ đại hòa lẫn nước ngọt của cỏ trôi dần vào dạ dày tạo một cảm giác sáng khoái. Khởi Khởi vẫn ngồi im, ả chăm chú nhìn tôi. Để tránh khỏi phải nghe những lời cộc lốc, tôi không nói một điều gì nữa mà chỉ nằm ngấm lấy bầu trời xanh trên trời với những đám mây trắng thanh thoi.

— Họ thích cô ở những điểm này đấy à ? Khởi Khởi đột nhiên lên tiếng.

Tôi không hiểu ả muốn nói gì, hỏi :

— Cái gì ?

— Tôi nói Hạo Hạo và Trung Đan.

— Hạo Hạo và Trung Đan làm sao ?

Khởi Khởi đưa tay chỉ tôi, đôi chân mày chau lại :

— Thì họ thích cô như vậy đó.

Tôi ngồi dậy, lắc đầu bảo :

— Tôi cũng không biết họ thích tôi chỗ nào. Nhưng mà nằm như vậy, tôi thấy cũng không có gì quấy lắm. Rồi ngắt lấy 1 cọng cỏ non trao cho Khởi Khởi, tôi nói : — Chị thích thử không ? Nhai nhai trong miệng vui lắm.

Cô à lánh người qua một bên như bị tôi đưa chú sâu đến nhát, vừa lắc đầu, ả vừa hét :

— Trời ơi ! Cô là người từ đâu đến vậy ?

— Từ Cao Hùng.

— Cao Hùng ? chỗ đó đâu phải là nơi mọi rợ đâu ?

— Đúng vậy, ở đây thành phố rất đẹp, có những thương xá lớn nhất tỉnh, có bến chài và eo biển cùng với bao nhiêu người thân.

Tôi bỗng nhiên thấy nhớ tới bà hiệu trưởng họ Lâm và bao nhiêu đồng nghiệp của mẹ, đến những đám học trò ngày thơ ấu mà tôi hình như đã quên lãng không viết thư thăm hỏi.

— Bộ ở đó tất cả những đứa con gái đi ăn cỏ cả sao ? Khởi Khởi hỏi.

Tôi ngẩng người ra 1 lúc rồi cười to lên. Chuyện thật khó tin, cô à tưởng tượng việc ăn cỏ như một phong tục địa phương ? Tôi ngạc nhiên không hiểu sao đầu óc Khởi Khởi lại có thể đơn giản như vậy. Liệng cọng cỏ ra xa, tôi cười nói :

— Ăn chơi cho vui vậy mà. Vậy chờ lúc nhỏ chị chưa hề ăn mầm cỏ non, ăn nhị hoa hồng hay cỏ me chua chua sao ?

Khởi Khởi thật thà :

— Mấy cái đó ăn được ư ?

Tôi nói :

— Vâng ! Ăn cho vui miệng. Còn nhớ lúc nhỏ tôi thường leo lên núi tìm mầm cỏ non, nhị hoa, cỏ lá me... Đôi lúc tôi cũng hái những tay nấm hoang đem về cho mẹ nấu canh, thật là vui thích. Lúc nhỏ chị chưa hề chơi như thế à ?

Khởi Khởi đứng lên, phúi đi những chiếc lá bám trên áo, ả lạnh lùng bảo :

— Tôi thấy cũng không có gì là vui lắm.

Rồi như sửa soạn muốn bước đi, nhưng tôi thấy ả không nhúc nhích. ả đứng đó nhìn tôi chăm chú một lúc gục gặc đầu rồi lạnh lùng nói :

— Thì ra thế, bỗng nhiên có một đứa con gái không quen biết thích ăn cỏ non từ đâu chạy đến làm náo loạn cả một nếp sống bình yên của một gia đình. Chị không thấy sự kiện như vậy là lạ lùng lắm sao ?

Tôi dăm dăm nhìn ả, không hiểu ả nói thế với một dụng ý gì ? Khởi Khởi lại cười, nụ cười thật nhạt nhẽo và có vẻ khinh dị, ả tiếp :

— Chị không lạ lùng, nhưng tôi thì tôi thấy thật lạ. Tại sao mẹ chị lại đem con đi gửi cho người bạn già lâu năm không liên lạc ? Tại sao cha tôi lại nhận chị vào nhà ? Mất Ưc Mỹ ! Chị có đơn giản như cái tên đó không ? Chị là ai ? Mẹ chị, cha chị lại là ai ? Chị đến đây với mục đích gì ?

(CÒN NỮA)

ĐỜI MUÔN MẶT • ĐỜI MUÔN MẶT

BẦU CỬ

Chuyện người đi quan sát

Theo kết quả cuộc bầu cử ngày 3-10-71 do Trung tâm thông tin tuyên cử công bố thì một số lớn các đô thị tỉnh trên toàn quốc đến đạt tới tỷ lệ từ 90 phần trăm đến 99 phần trăm cử tri đi bầu, và số phiếu tin nhiệm liên danh Dân Chủ tệ nhất cũng phải từ 80 phần trăm trở lên. Trước những con số vượt khởi dự tưởng của mọi người, các phóng viên có mặt tại Trung tâm thông tin tuyên cử đêm hôm đó đã phải phá lên cười, nhất là khi thấy các chuyên viên của Trung tâm lúng túng với những con số khi cộng lại đã vượt quá số 100 phần trăm cử tri.

Trong khi đó, trên các cơ quan truyền thông, chính phủ vẫn thần nhiên trang trọng chứng minh tính chất dân chủ ngay tinh của cuộc bầu cử qua chuyển đi quan sát của phái đoàn báo chí quốc tế quốc nội với hơn 300 trăm ký giả Việt Nam và 98 ký giả ngoại quốc chia nhau đi từ địa đầu vùng 1 đến chót mũi vùng 4. Họ đã thấy gì ở các địa phương đã qua để khi về lại nghe kết quả công bố phải phá lên cười sặc sụa.

Ăn nhiều hơn quan sát

Ngay từ đầu, chuyển đi đã được sửa soạn trái ngược với các cuộc quan sát khác. Mọi khi, chúng tôi thường được dự liệu cho khởi hành ít ra trước ngày N+H, X gì đó một ngày để kịp theo dõi những diễn biến ngay từ giờ phút đầu. Nhưng lần này, tập trung ở Trung tâm thông tin tuyên cử đúng 8 giờ sáng ngày 3-10, chúng tôi vẫn còn dư thì giờ để có thể nhắm nháp ly cà phê buổi sáng, ăn một chút lót bụng và hút vài điếu thuốc trước khi khởi hành. Văn thông dong thư thả, phái đoàn quan sát cuộc bầu cử ở vùng 2 của chúng tôi được lên phi cơ trước nhất lúc 9 giờ 30

và đến Nha Trang, đồng hồ đã chỉ gần 11 giờ. Lo lắng, sốt ruột, chúng tôi sợ không bắt kịp những biến chuyển sôi động trong ngày bầu cử lòng chỉ mong sớm được thực sự làm công việc quan sát. Nhưng, người nhà nước vẫn thần nhiên tho g thả kéo dài thì giờ quý báu tổ chức những nghi lễ đón tiếp, thuyết trình v.v...

Sau khi phân nhóm chia nhau đi Pleiku, Dalat, Ban mê thuật v.v chúng tôi thể phào nhẹ nhõm bước lên trực thăng, trực chỉ xứ lạnh mù sương. Nhưng nào đã hết, phi cơ đáp xuống bờ Hồ Xuân Hương đúng 12 giờ trưa, 1 vị trung tá, đại diện chính quyền địa, phương tươi cười ra đón chúng tôi, đưa thẳng về nhà hàng Thượng Hải dùng bữa trưa. Mặc dù rất nóng ruột, chúng tôi đành phải ngồi chịu trận. Bữa cơm thật đơn giản nhưng cũng đã nuốt mất của chúng tôi gần 2 giờ đồng hồ. Một anh bạn cười lớn : «Thôi, giờ này còn làm ăn gì nữa hết giờ bầu cử đến nơi rồi, thà đi chơi cho khỏe...»

Quả thật, chúng tôi đã phí thì giờ, rồi bỏ Saigon với bầu không khí căng thẳng vắng lặng để lên tới đây, mất trọn buổi sáng với những nghi lễ. Qua những địa điểm đầu phiếu chính trong thị xã dưới sự hướng dẫn của ông Trưởng ty thông tin Đà Lạt Tuyên Đức. Chúng tôi luôn luôn được các nhân viên phòng phiếu thông báo tỉ số cử tri đi bầu đã lên tới từ 60o/o đến 70o/o tổng số cử tri trong vùng, mặc dù lúc đó, mới hơn 1 giờ, phòng phiếu đã vắng hoe không còn người nào làm bổn phận công dân, trái hẳn với cuộc bầu cử Hạ Viện vừa qua, đến 16 giờ chiều phòng phiếu đóng cửa đến nơi, nhiều cử tri vẫn còn chen chúc nhau quyết thực hiện quyền lợi của mình mà vẫn chỉ có trên 60 o/o tổng số cử tri được thỏa mãn.

Sau gần 2 giờ đồng hồ quan sát khung cảnh vắng vẻ của các phòng phiếu, chúng tôi trở lại bãi đáp

trực thăng để về Nha Trang theo dõi cuộc kiểm phiếu.

Ông trưởng ty thông tin thị xã và vị trung tá ra tiễn chúng tôi, gật gù thỏa mãn : «Quả thật cuộc bầu cử diễn ra vô cùng tốt đẹp, toàn thể cử tri hầu như đã đi bầu gần hết ngay từ sáng sớm... Chúng tôi đã cười với nhau từ lúc đó.

Nhận phòng tắm rửa đã

Trở lại Nha Trang, rất may thì giờ còn khá rộng, đủ để chúng tôi tự tổ chức ngay một cuộc quan sát các phòng phiếu trong thị xã. Cuộc kiểm phiếu đang diễn ra, vị trưởng phòng phiếu đặt tại phòng thông tin công trường Hà Thúc Nhơn đang đọc to những lá phiếu lấy ở thùng ra. Số phiếu hợp lệ được ghi ngay vào biên bản, phiếu bất hợp lệ cũng được ghi nhận trên một tờ giấy. Tuy đã có 2 người phụ trách việc này, chúng tôi vẫn nhận thấy có đôi chút lộn xộn. Thỉnh thoảng, người phụ trách ghi phiếu hợp lệ lại quá mau mắn ghi luôn vài phiếu bất hợp lệ vào biên bản, báo hại, anh em chúng tôi phải nhắc khéo mới có sự sửa lại.

Đi một vòng chúng tôi trở lại nơi hẹn, các phái đoàn khác đã kéo về đầy đủ. Mọi người, nhất là các ông phóng viên ngoại quốc, cố gắng kéo dài ông trưởng ban tổ chức cấp phương tiện đi thăm cuộc kiểm phiếu. Nhưng người nhà nước thần nhiên trả lời : «Cử yền tri, lên khách sạn nhận phòng tắm rửa cho khỏe, sau đó đi ăn tối với chúng tôi, rồi sẽ có xe đưa đi các nơi...» Thôi thì đành vậy, trời sụp tối rồi, dạo đầu ra xe cộ đi vòng vòng, ngoại trừ xe nhà nước. Một anh bạn người Mỹ nheo mắt nói nhỏ : «Bọn mình bị đưa vào mê hồn trận rồi...» Vừa thôi, ông bạn, mình phải cảm ơn nhà nước mới phải, sẵn số bạn mình chu đáo quá còn trách móc gì nữa !

Có một điểm đặc biệt, vô cùng đặc biệt, đến bây giờ chúng tôi vẫn còn thắc mắc là không hiểu vô tình hay cố ý, những bữa ăn ở Đà Lạt cũng như ở Nha Trang dù đã được sửa soạn trước khi phái đoàn quan sát tới và thực đơn rất giản dị chỉ gồm 2 hoặc 3 món. Nhưng những bữa ăn đó thường nuốt mất rất nhiều thì giờ quý báu của chúng tôi. Quý vị có thể tưởng tượng cái cảnh mọi người ăn xong 1 món phải đợi đúng nửa giờ mới dọn tiếp món sau. Một số quan sát viên quá nóng ruột đã lĩnh ra ngoài đình đánh lừa mấy ông tài xế nhờ chờ đi quan sát việc kiểm phiếu. Nhưng vì được dặn dò kỹ lưỡng trước, anh em tài xế cương quyết lắc đầu.

Sau khi bữa cơm đã tạm làm đầy đủ «bồn phận» của nó, đồng hồ tay chỉ đúng 22 giờ. «Người» trưởng ban vui vẻ xoa tay tuyên bố: «Bây giờ quý vị có thể dùng tạm phương tiện sẵn có của chúng tôi để đi quan sát trong chu vi thị xã... Nhưng đã quá trễ, một số lớn quan sát viên chán nản bỏ về, riêng chúng tôi, vẫn hy vọng còn kịp theo dõi những giây phút chót trong ngày, đã bám theo một chiếc Jeep đi thăm quận Khánh Xương phòng phiếu chính (tòa thị chính và tòa tỉnh)... Tuy nhiên sự cố gắng, kiên nhẫn của chúng tôi đã được đền lại bằng nỗi thất vọng lớn lao. Đi tới đâu, chúng tôi cũng gặp khung cảnh buồn tẻ, cửa đóng im ỉm, các nhân viên phụ trách còn lại thừa thốt dăm ba người, cho chúng tôi biết: «thùng phiếu mang về tỉnh rồi...» Quan ta lại về tỉnh: — «Thùng phiếu chưa đem về đây ông à!» chúng tôi chỉ có nước nhìn nhau cười dài.

Trở về Saigon, tìm gặp các anh em đi quan sát ở vùng khác, họ nhìn tôi cười lắc đầu: «cũng như tình trạng của các ông, bọn tôi đi đến các chỗ khác: Quảng trị, Quảng Ngãi... cũng cùng chịu chung số phận...». Hiểu rằng tình trạng «câu giờ» là tình trạng chung, hiểu rằng trọng trách «quan sát» được nhà nước cất dùm ngay khi bước lên phi cơ. Chúng tôi đã quên hết nỗi thất vọng lớn lao về chuyến đi để cùng nhau cười vang với những con số thật cao đánh dấu sự thành công của ngày lịch sử 3-10-71.

THỜI SỰ

CĂN CỨ CỦA CÁC PHE TRANH ĐẤU SAIGON

Không phải đợi đến có cuộc họp diễn 3-10, mới phát sinh ra các cuộc tranh đấu xuống đường, mà ngược lại từ hơn 1 năm nay tại thủ đô Saigon, các phong trào phản chiến, và sinh viên học sinh tranh đấu vẫn thường xuyên hoạt động chống đối nhà nước - chống chính phủ Hoa Kỳ chống chiến tranh v.v và v.v.

Các cuộc xuống đường không phải tự dưng mà thành, tự dưng mà có, lẽ dĩ nhiên các phe tranh đấu phải có hậu cứ để bàn thảo kế hoạch, chuẩn bị nhân lực cho chiến trường — tuần này, báo «Đời» xin mời quý vị đi thăm một vòng các căn cứ của các phe tranh đấu chống nhà nước tại Saigon.

Căn cứ Hồng Bàng

Nghe bốn chữ «Căn Cứ Hồng Bàng» mọi người chắc sẽ giật thót người lên, tên gì đầu mà giống như căn cứ quân sự không bằng! Xin thưa ngay, chúng tôi muốn nói đến trụ sở tổng hội sinh viên số 207 đường Hồng Bàng Chợ Lớn.

Căn cứ này nằm sát nách ngay tòa hành chánh quận V, nên cũng đã gây cho quý vị quận trưởng Cảnh Sát tại đây nhiều lần ăn mất ngon ngủ không yên giấc.

Trước ngày phe SV Lý Bưu Lâm đắc cử tân ban chấp hành tổng hội SV Saigon trong một cuộc bầu bán náo loạn có ghế bay bàn nháy, thì trụ sở Tổng hội Sinh Viên 207 Hồng Bàng chính là «căn cứ tiền phương» của phe SV tranh đấu. Xét về mặt địa thế căn cứ này có lợi mà cũng có hại có hại ở điểm hướng đông giáp tòa hành chánh Quận V và Trụ sở mặt trận cứu nguy dân tộc. Hướng Tây giáp Hội quán phụ tử sĩ thân chính quyền, hướng nam lại vướng 1 bờ tường cao, rồi có bất trắc gì thì khó chạy khó rút. Bề điểm lợi là hướng Bắc có đại học xá Minh Mạng một «hậu phương lớn» sẵn sàng hỗ trợ lực lượng, tiếp ứng lẫn nhau khi có «biến» có dùi cui đột kích...

Ngày trước khi chưa về tay «Lý Bưu Lâm» trụ sở THSV Saigon xôn xao vì đông đảo thanh niên học sinh thường xuyên có mặt tại đây, ca hát tập thể, hội thảo chống nhà nước đều đều.

Các lãnh tụ SV vẫn ngày ngày phối hợp với tổng đoàn học sinh mở họp báo phát bản tin tranh đấu cho báo chí hàng ngày.

Các cuộc xuống đường đột ngột hạ nghị viện đều được phe SV tranh đấu thảo luận tại «căn cứ Hồng Bàng» Cảnh Sát đầu biết vẫn không làm gì được vì đây là khu tự trị đại học!

«Căn cứ Hồng Bàng» như một chiếc gai nhọn nằm ngay nách Cảnh Sát quận V. Thế rồi phe SV Lý Bưu Lâm ôn hòa đắc cử lên nắm «chính quyền» phe tranh đấu bèn bỏ «căn cứ Hồng Bàng» rút lui về «hậu phương lớn» tức Đại học Xá Minh Mạng để tiếp tục.

Căn cứ Minh Mạng

Nằm ngay trên đường Minh Mạng, nên đại học xá của Nam SV Saigon cũng mang tên là Đại Học Xá Minh Mạng.

Con số SV được chính thức tru ngụ tại đây ước khoảng 500 người, phần đông xa nhà, quê quán ở tận miền Trung xa xôi.

Trên thực tế, đa số các SV ở đây đều là những người ôn hòa, không ham thích gì chuyện lên đường xuống đường. Họ chỉ mong yên ổn học và nếu có thể, kiếm thêm được «một bóng hồng» để sưởi ấm những ngày xa quê thể thôi, nhóm SV này không hưởng ứng mà cũng không phản đối nhóm SV tranh đấu, khoảng 50 người, việc ai nấy làm.

Tuy nhiên nhóm SV tranh đấu lại dựa vào con số đông của Đại Học Xá mà hành động, đã đưa đến việc các SV ôn hòa bị dùi cui đánh đập oan uổng trong những ngày vừa qua, như tin các báo đã loan.

Vì cũng ở trong Đại học xá nên nhóm tranh đấu dễ tập trung lực lượng, dễ bàn thảo kế hoạch xuống đường lên đường. Kể từ hôm cầu cử Hồng Bàng thất thủ, các học sinh của Tổng đoàn học sinh, các SV tranh đấu liền rút về đây, và họ đã lấy văn phòng phong trào tự trị đại

học làm nơi sinh hoạt—phát bản tin chống nhà nước.

Từ căn cứ Minh Mạng này, nhóm tranh đấu tiếp tục mở thêm một vài tiền đồn đó là văn phòng ban đại diện Đại học Văn Khoa đường Cường Để; văn phòng ban đại diện sư phạm đường Cộng Hòa (không được SV Sư phạm thừa nhận) và văn phòng ban đại diện Đại học Vạn Hạnh tại đường Trương Minh Giảng. Nhưng rồi, dẫu dúi cùi mỗi ngày một lớn mạnh, đã xuất kỳ bất ý bao vây căn cứ Minh Mạng vào một đêm không trăng sao và căn cứ này thất thủ ngay sau đó.

Nhóm tranh đấu kẻ bị bắt, người chạy trốn, phân tán khắp nơi.

Căn cứ Ngọc Phương

Nói đến chuyện xuống đường, chuyện tranh đấu mà không nhắc đến Bà Năm Thành thì thật thiếu sót. Bà Năm Thành, nguyên chủ tịch phong trào phụ nữ đòi quyền sống, ngoài trụ sở tại nhà riêng đường Cao bá Quát Saigon, còn có một «căn cứ» hoạt động chính đó là tỉnh xá Ngọc Phương, đường Lê Quang Định Gia Định.

Căn cứ trưởng là ni sư Huỳnh Liên và một số các vị ni sư áo vàng thướt tha oanh liệt, mỗi lần Bà Ng. Bà Thành xuất quân là phải có nữ tướng Trần Thị Lan bên hữu, cụ Bà Diệu Nhân bên trái, trung phong có bà Võ Văn Sang, cuối cùng hậu vệ là ni sư Huỳnh Liên...

Từ ngày Bà Ng. Bà Thành và cô Trần Thị Lan vắn du tuyệt tích giang hồ căn cứ Ngọc Phương được trả cho ni sư trụ trì chìm vào quên lãng.

Căn cứ Nguyễn Thông

Theo diễn tiến thời cuộc, gần đây dân chúng lại thấy được hình ảnh những phe binh chống nạng xuống đường. Căn cứ của các vị này đặt tại đường Nguyễn Thông, tức trụ sở Tổng hội phe binh VN.

Chỉ huy trưởng căn cứ này có phe binh Nguyễn Định và Đinh Trung Thu mà báo chí hay nhắc đến trong những ngày vừa qua.

Dĩ nhiên, các kế hoạch xuống đường đều có được bàn thảo tại đây mà các vị bạn dân đầu biết cũng dễ, vì gần đụng với phe binh.

Ngoài căn cứ chính Nguyễn Thông, Tổng hội phe binh VN còn

có một tiền đồn đó là khu phố binh Pétrus Ký Saigon... Bảy Hiền Hàng Xanh v.v...

Căn cứ Dinh Quốc Khách

Từ ngày ông số I và ông số II của nước VNCH chính thức tỏ thái độ hồng ưa nhau, thì dinh Quốc Khách bỗng dưng trở thành một căn cứ tranh đấu chống nhà nước.

Căn cứ này thật sự có võ trang có lính gác hăm dọa, và đã là một nơi ẩn trú an toàn nhất của các phe nhóm chống đối nhà nước hiện đang lưu vong tại đây!

Mọi người chờ xem sự bền vững của căn cứ này vì sau cuộc bầu cử, 3-10, nghị sĩ Trần Văn Hương đã chiếm mất chỗ của Phó Tổng Th. Nguyễn Cao Kỳ—Chắc hẳn «căn cứ Quốc Khách» cũng không tồn tại được bao lâu!

Căn cứ Ấn Quang

Sae hết, chúng ta phải kể đến chùa Ấn Quang đường S: V. Hạnh được gọi là một «căn cứ đối lập» nhà nước, có giá trị và uy thế nhất hiện nay tại Saigon.

Rút kinh nghiệm từ những lần tranh đấu trước, các vị lãnh đạo Ấn Quang hiện đang thận trọng cân nhắc, tính toán từng bước tiến thoái của lực lượng mình.

Chùa Ấn Quang không cạnh, không gác, bạn dân ra vào tự do, với điều kiện để lại dùi cui bên ngoài. Chỉ huy trưởng căn cứ có TT Thiện Hoa, và kế đó là Thượng Tọa Tổng thư ký Huyền Quang, sau lưng có Thượng tọa Trí Quang.

Căn cứ Ấn Quang có thật nhiều «tiền đồn» khắp 11 quận đô thành và Gia Định, thật nhiều đại đức trẻ

hăng say, căn cứ Ấn Quang còn có nhiều đại sư lưu động gọi tên là «Sứ giả Như Lai». Ngoài ra căn cứ Ấn Quang còn có căn cứ tiền phương đặt ở Hạ viện và Thượng viện....

Những ngày gần đây, một số SV HS tranh đấu đã về «lưu vong» tại Ấn Quang, khiến căn cứ này đã trở nên nhộn nhịp không ít.

Cuộc tranh đấu của các đoàn thể chính trị, tôn giáo hiện tại vì như các cơn sóng của đại dương. Khi nhẹ nhàng khi xao động, có khi lại mãnh liệt và dữ dội tùy theo các diễn tiến của thời cuộc quốc tế, quốc nội. Chúng ta hãy chờ xem còn có thêm «căn cứ tranh đấu» nào sẽ xuất hiện nữa không.

VĂN NGUYỄN

THUỐC SÂU RĂNG VIỆT NAM

NAM KỶ

(Của giòng họ Nguyễn Quang gia truyền ở Bắc Việt)

Có bán nhiều nơi tại Hải Ngoại của người giòng họ. Cũng được kể nghiệp phát triển tại các quốc gia cư trú Quốc ngoại.

— Dược liệu Xứ Sở (VN). Đồ đào khí lực «nguyên khí tạo hóa vũ trụ», khí thiêng Sông Núi (VN). Dược liệu sơn hà bảo vệ tiềm lực, gốc tính, Quê Hương Dân Tộc. Linh diệu phi thường.

— «Bí Pháp» gia truyền đặc biệt của giòng họ Nguyễn Quang ở BV.

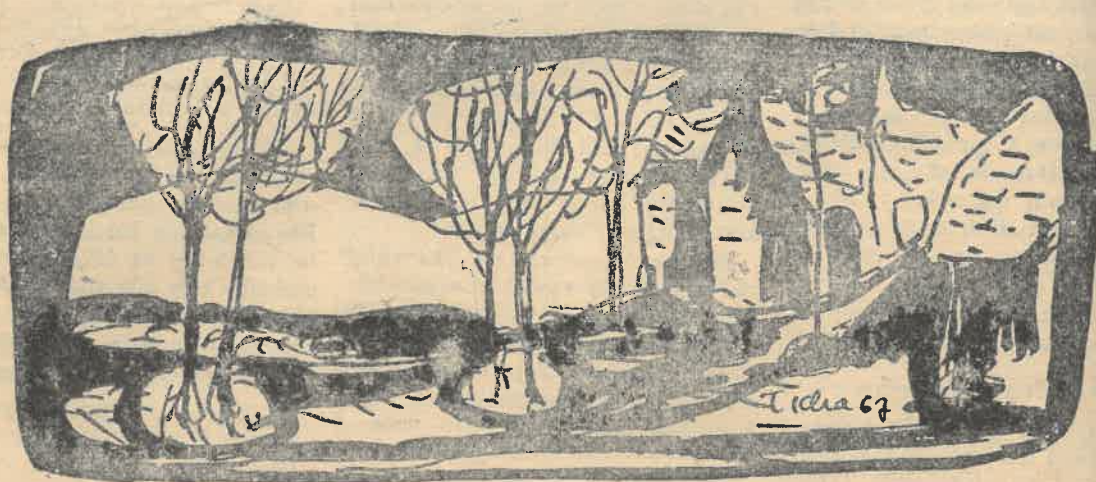
— Dụng diệu khoa học, ẤM DƯƠNG LÝ, đông phương linh động giữa: Vũ Trụ — Nhân Sinh (của Y giới VN phục vụ Nhân Sinh) (Vũ Trụ, Nhân Sinh, Gia Đình, Tổ Quốc, Nhân Loại)

Nổi danh tại Nội Quốc năm 1965 (KS 1.387)

Tiêu trừ tận gốc mọi căn bệnh đau răng. Bồi sinh lực răng. Già chưa rụng răng. (Coi toa rõ)

THUỐC HAY GIÁ RẺ: Phụng sự Quê Hương (VN), Phục hưng kinh tế Xứ sở — Phục vụ đồng bào Quốc Nội.

PHÁT HÀNH TẠI NỘI QUỐC: NAM KỶ 1083A Đại lộ Hậu Giang và 270 Rạch Cát. Quẹo (qua) Hậu Giang Rạch Cát, Ngã Năm, Mũi Tàu Phú Lâm Cholon. Thuốc Cao 50\$ Nước 35\$ sắp lên...

BẾN MƯA NGÀU

● truyện dài CUNG TÍCH BIÊN

284

CHƯƠNG BA.

Hai Kỳ đánh xe một vòng quanh các hàng quán. Bọn người tứ phương đã về hết. Lòng chợ vắng. Hai Kỳ là một con Hùm Xám. Là cái bóng đen mang tai họa đến. Là mối đe dọa mọi người.

Bảy Diễm dựng xe, bước vào nhà Bốn Thu, ở đây nhiều nhân vật quan trọng của Phong Trào Cách mạng quốc gia đang có mặt. Bảy Diễm chia ra một mẫu giấy, nói với một người có phận :

- « Ký vào đây mà nhận mền với sữa ».
- « Được bao nhiêu ? thưa ông chủ tịch ? »
- « Hôm trước anh xin bao nhiêu ? »
- « Dạ ba mươi hai chiếc mền, 64 lon sữa »
- « Vậy đúng rồi, ký vào đây ».

Người chức phận cầm bút ký. Mắt anh không hoa lên chút nào, nhưng rõ ràng trước mắt anh phải ký nhận 40 chiếc mền và 80 lon sữa. Anh nhắc lại :

- « Thưa ông chủ tịch, đâu có nhiều thế này ».
- Bảy Diễm mỉm cười :

285

« Là cán bộ, người của phong trào, sao anh ngại thơ Phép vua mà. Không có bản ký nhận nào đúng thực tế cả, ngay ký nhận tiền. Phải biết điều đó. Nếu anh có lệnh ra tỉnh nhận khoảng tiền hai triệu đồng thì anh nên mang theo cái « tư tưởng » để nhận một triệu sáu trăm đồng thôi. Có gì mà ngại ».

Người chức phận tính nhẩm trong đầu : « trong 32 chiếc mền đó ông xã một chiếc, ông ủy viên một, ông ủy viên thông tin một, ông an ninh một. Dù sao « mình » cũng phải một chiếc nữa chứ. Cả xã này sẽ chỉ chia 28 cái kia thôi. Anh tự an ủi :

« Còn lâu mới tới mùa lạnh mà ».

Bấy giờ Bốn Thu đã mang một đĩa thịt bò xào lên. Một cơn gió thổi qua bãi chợ, làm tung những cánh lá vàng. Lá đầu buồn bằng người.

« Còn lâu mới tới mùa lạnh ». Người chức phận nghĩ với tự thâm tâm mình, khi chính thức cầm gác của ông đã thấm đầy cái lạnh rét những mùa đông năm qua. Nhưng làm sao hơn, khi có tới bốn nghìn dân chỉ chia nhau 28 chiếc mền. « Và lại không phải

286

ra cũng cần mền », anh tự an ủi một lần nữa hãy còn nhiều nhà khá giả không cần sự giúp đỡ của chính phủ.

Người chức phận vốn có một trái tim và cái... lương tâm như phần lớn người Việt Nam khác ; đã trải qua một phần lịch sử đầy bóng tối, tủi nhục và đau thương ; bị đẩy đưa trong một thứ địa ngục trần gian ; ở đó người hiền lành người, tha nhân là tại trọng. anh em là nỗi hoài nghi vô biên, tháng ngày trôi qua là một cái bờ đắp vô tận những bàng hoàng về số mệnh. Lương tâm anh bị đánh thêm kích thích vì quanh đây bệnh tật, đói khát, sự đốt nát, lòng ích kỷ, sự mù quáng, cái mạnh tâm chia rẽ ; nơi chung, giữa hồ đời một bãi sinh vật khốn khổ chẳng thể nào vùng thoát được những tơ vương đánh cam lòng mà sống : bên này mộng.

Anh vẫn có vợ con, anh em thân thuộc vẫn chung nhu cầu sống như kẻ khác, cái lạnh căm mùa đông, cơn nóng bức mùa hè, con bé thơ anh cần sữa uống, đứa lớn cần sách vở tới trường. bố mẹ già cần tấm áo dày mùa lạnh : tối lửa tắt đèn phải cần ánh nến, mùa giông bão phải cần những cây đòn sục gỗ chống chọi gian nhà : anh từng xách một cây đòn bão băng qua cánh đồng và ba cây số đêm khuya để gọi một người đỡ đỡ cho vợ : đã lắm khi trở lại nhà vào cuối tháng hai để lo vụ mùa tháng ba ; năm hạn hán anh thường đứng ngoài ruộng đồng tới canh 2, chờ tháo trở nước từ đồng cao dư thừa ; rồi cơn bão tới như một nỗi tràn ngập phá vỡ tất cả những huyền thoại còn lại trong trí tưởng — cơn bão xóa tan tất cả, đan lưới vào sự bình thân gieo hoang mang tận cùng lên tấm thảm vốn đã bạc màu vì khốn khổ : những chiều — vẫn những chiều với cái ráng vàng đầu núi, lửa chấp chúng nơi đồi tranh, và con sông nước bạc chìm trong huyền ảo — anh đứng chờ đứa con đánh trâu về, hay chờ vợ tan buổi chợ chiều, anh vẫn nghe (như mọi người) tiếng kêu bày chim đêm hơn hớn, vẫn ngửi được cái mùi thơm của bông để hoang hôn, chứng kiến cái hoa hướng dương cúi đầu, rồi sau đó là tro bay đầy bãi, đêm tới với tràn ngập hương sắc quê hương. Người chức phận cũng như mọi người, lắng nghe được tiếng thổ của đất, như một quê hương, thông cảm được sự than thở của đồng bọn ! hiểu cái vị trí anh như thế — song bây giờ tình thế khác hơn ! anh phải tham dự vào trò chơi thời đại, giữa hồ đời anh tập tành làm tên biển lận : dành cho mình những ưu tiên của chế độ, thủ những mối lợi vì có được chút địa vị của giường mây.

Rất nhiều khi anh tự hỏi lương tâm : có nên nhận khoản tiền này không ? có thể đồng lõa mang món đầu ăn kia về cho vợ ? có nên thuận lòng để bắt bớ một vài thương gia rồi đặt giá cả ? còn phía này nữa : lợi dụng ngay cả tình thương sẵn có của người bà con anh em. Tự hỏi, nhưng người

287

chức phận không có câu trả lời, anh là cái tên trên cây cung đương ra.

Anh không làm là anh bị đào thải.

Khi bị đào thải ra giường mây, trở về với vị trí của một người dân lành, liệu những người tới sau có dễ yên cho anh không ?

Người chức phận lắm khi cũng tránh trở một vài việc làm mà anh cho rằng trái lương tâm. Ví dụ tháng trước ông Quận mời anh ra, trình bày cho anh một vấn đề : « thả tù ».

Đám tù nhân được thả ra vào lúc năm giờ chiều nhưng họ không được tự do về nhà : khoảng bốn mươi người. Ông Quận định thủ tiêu họ, vì họ không có tiền.., bảo chứng. Họ chỉ là một đám thôn dân cô thế nghèo nàn ; bệnh tật nữa là khác. Ông Quận nói :

« Tôi làm lễ phóng thích họ, nhưng anh phải hiểu rằng họ không về nhà. Họ cố tình bỏ đi... anh có nhiệm vụ giảng giải cho dân chúng biết rằng bọn người đó ngoan cố quá đáng. vì thế mà chúng ta phải thủ tiêu họ ».

Người chức phận co ro hỏi lại ông Quận :

« Thưa quận trưởng, nếu muốn thủ tiêu bọn họ thì làm lễ phóng thích làm gì ? »

Ông Quận kinh ngạc câu hỏi đó. Ông nhìn toàn bộ thẳng người anh chức phận với một vẻ hoài nghi, rồi trả lời :

« Hiệp định đình chiến không cho quyền trả thù cự cán bộ. Nhưng mà để họ sống thì cũng kẹt lắm. Tôi không nói nhiều. Anh phải hiểu ».

Người chức phận bàng hoàng suốt một tuần ; rồi mãi tới lúc này mấy mươi năm xương tàn kia rải rác đầu trên bãi cát hoang vu, phía trái con đường cái quan, ven biển bãi cát Văn Ly. Người chức phận, mùa đông sau, mỗi lần gió mưa về ông hãy còn nghe tiếng thét kêu tuyệt vọng. tiếng rên xiết của đám người bị dẫn đi trong đêm tối nghen ngào. Ông thấy thân nhân của bọn người xấu số tới ngồi lang thang trước cổng quận : « họ luôn nghĩ rằng anh em họ còn bị tổng lao lần thứ hai, sau khi phóng thích họ ».

Đám thân nhân thực tình kia đâm ra oán trách người anh em ; « tại sao được phóng thích mà không chịu về nhà, bỏ lên núi làm chi để phải bị bắt trở lại... » Họ nào ngờ đâu.

« Thôi mời quý vị nhận đi chớ », Bốn Thu đánh thức mọi người.

Người chức phận cho cây bút chì nguyên tử vào cái nắp nhỏ, lơ đãng nhìn ra ngoài bóng chiều : màu trời lạng thạnh. Bảy Diễm ngồi xéo một bên ghế mở thuốc ra hút. Bảy Diễm cố ý chờ một người nào đó, chủ chốt buổi nhậu, phải chính thức mời hẳn. Hẳn sẽ tổ cho mọi người biết rằng hẳn có

quyền ra lệnh (hay tìm có đẹp «bữa» nhậu này như ehời, nếu có ai lơ đãng quên lưu ý đặc biệt tới uy quyền của hắn.

Giáo Tông biết điều đó. Giáo Tông thừa hiểu vai trò của Bảy Diễm trong phong trào (người đầu tiên gia nhập phong trào có sự chứng kiến của ông Quận) Bảy Diễm là chủ tịch xã, em ruột Bảy Diễm làm công an, Trong hai xã kế cận đây có ai qua mặt được Bảy Diễm và Cả Nhấp. Bảy Diễm muốn là trời mần. Cũng như Cả Nhấp muốn sai khiến ai 1 điều chỉ thì hẳn chẳng bao giờ lợi dụng danh nghĩa Tổ Quốc hay chế độ gì cả, cũng chẳng nhân danh ông tiên hiền hay ông tăng tổ gì, hẳn chỉ nhân danh từ thân của chính kẻ đó để ra lệnh cho kẻ đó: «mày đi không tao thù tiên mày? mày đồng ý không, không thì tao bỏ tù mày? mày giết con mày» Vàng, đại cuộc là vậy. Chung cuộc cũng chênh chếch thế.

Giáo Tông nở nụ cười:

«Kính mời ông chủ tịch, Phải có trên có dưới, anh em. Xin mời ông chủ tịch làm... chủ tọa buổi này»

Bảy Diễm nhếch mép:

«Bây giờ người thượng lưu không uống rượu để đãi. Họ uống rượu Mỹ hoặc la de.

Giáo Tông liếc nhìn người chức phận, ngầm bảo «hắn muốn uống rượu là phải có rượu.»

Bốn Thu chen vào:

«Có Mai Quế Lộ. Mai Quế Lộ cũng ngang rượu Mỹ.

Bảy Diễm ném một cái nhìn khinh bỉ về phía Bốn Thu:

«Chú biết Mỹ là cái gì không mà chú so sánh với Mai Quế Lộ.»

Biết rõ cách vỗ mồi của Bảy Diễm, và ai cũng có thể là con mồi của hắn, nên Bốn Thu lặng lẽ bỏ ra sau chái hè: đàn hoa lý nở những hoa nhỏ trên bờ giếng, màu trắng.

Người giúp việc hỏi nhỏ Bốn Thu:

«Cái gì ở nhà trên?»

«Bữa nhậu đang vui, có ông đó vào là khó thở. Ông nội đưa nào dám say sưa». Bốn Thu trả lời thật nhỏ, đi luôn ra ngồi trên thành giếng tại lảng nghe tiếng máy xay lúa rì rào bên vườn Bó Tỉ. Trong thâm tâm, Bốn Thu muốn quên lãng một hình ảnh Bốn Thu vốn yêu đời, ước mơ tới đời sống bình an thơ mộng hơn.

(CÒN NỮA)

Độc giả báo ĐỔI muốn có thêm
1 tờ báo đấu tranh kịch liệt,
chửi xả láng, mỗi tuần hãy mua:

Tin Vít

- Tuần báo đối lập không biết «rét»!
- Tờ báo bị nhiều oan trái nhất lịch sử nhưng vẫn quyết liệt vùng lên.
- Tờ báo bị phủ đầu Ròng nghi ngờ của Phó râu Kẽm nên bị tịch thu đều đều.
- Mỗi tuần bạn hãy hỏi «kín» sạp báo, tìm mua cho làng được. Độc Tin Vít khoái thiên thu, cười chảy nước mắt, xót đau vạn đại.
- Chủ nhiệm, chủ bút TÚ KẾU

CÚM NÓNG LẠNH. CẢM SÓT. ĐAU NHỨC

ANTIGRIPPAUX

XIN NHỚ NHÃN HIỆU

BỮA BỐ ĐẦU NGƯỜI

CÓ BÁN VIÊN LẺ KHÁM MỌI NƠI

COTRACYN

VIÊN NGỌT DỄ UỐNG

SU CỘNG HIỆU MẠNH LIỆT CỦA

2 TRUSINH
(TETRACYCLINE + CHLORAMPHENICOL)

3 KHÁNG SINH
(SULFAMIDES)

SINH TỐ B12

Trị bệnh:

- BAN NÓNG, BAN CỦA
- THƯỜNG-HÀN
- CẢM HO, SÚNG PHỔI
- NHIỄM VI-TRÙNG:
- GHỀ LỖ LOÉT, VẾT ĐAU
- SÚNG MỦ LÂM ĐỘC

VIÊN NGỌT DỄ UỐNG

• CÓ GÓI THUỐC BỐT RIÊNG CHO TRẺ EM

• ĐỂ TRONG GIẤY THIẾP, CỐ HÍNH TRÁI TĨM

COTRACYN HADZER

COTRACYN HADZER

COTRACYN HADZER

COTRACYN HADZER

MUA ĐỂ DANG TẠI CÁC NHÀ THUỐC TÂY

N.N. 56 - 64 N-BYT-QCDP

MỘT VÒNG THẾ GIỚI

VĂN HỌC

Trí thức dân thân

Một nửa thế kỷ nay, nhà văn André Malraux là người tiêu biểu cho thái độ dân thân của giới trí thức và nhà văn nước Pháp, những năm 1920, Malraux đã tham dự vào các phong trào cách mạng ở Trung Hoa, và kết quả là cuốn Thân Phận Con Người (La Condition humaine) mang về cho Malraux giải thưởng Goncourt.

Năm 1936 Malraux lại xung phong chiến đấu cho phe Dân Chủ ở Tây Ban Nha chống lại bọn quân phiệt và bảo hoàng, cùng các nhà văn lớn như Hemingway, thi sĩ André Breton. Malraux đã thành lập một phi đội oanh tạc, chiến đấu cho nền Cộng Hòa của Tây Ban Nha. Cuộc chiến thất bại Malraux đã viết cuốn Hy Vọng.

Thời kỳ nước Pháp bị Đức chiếm đóng Malraux dấn thân vào cuộc kháng chiến. Năm 1945 Malraux gặp De Gaulle và trở nên cộng sự viên thân thiết của ông. Từ năm này. Vì vậy tới 1958, De Gaulle trở lại chính quyền, André Malraux trở thành Tổng Trưởng bộ Văn Hóa, và các công trình của ông đối với Văn hóa Pháp còn được ghi nhận,

Là một nhà văn nổi danh khắp thế giới, một chiến sĩ luôn luôn đứng về phía những người áp bức. năm nay André Malraux đã 70 tuổi và tháng trước ông vừa làm lễ kỷ niệm sinh nhật thứ 70 của ông.

Vừa kỷ niệm sinh nhật xong, Malraux lại tuyên bố «Tinh nguyện gia nhập quân đội giải phóng xứ Bengal, đặt dưới sự chỉ huy của người Bengali».

Gần một năm nay, xứ Bengal, tức là miền Đông Hồi đã nổi lên đòi lập quốc gia tự trị Bangla Desh. Cuộc chiến đấu của họ bị cả 2 thế giới Tư Bản và Cộng sản bỏ rơi và bị quân Tây Hồi tàn sát dã man. Trên 300 ngàn người chết. Bảy triệu người bỏ xứ sang Ấn Độ tỵ nạn. Cả thế giới chia xẻ nỗi đau đớn của người Bengali. Các nhà trí thức quốc tế lên án chính phủ Tây Hồi. Nhưng André Malraux nói: «Những người trí thức có quyền bênh vực cho người Bengali bằng lời nói, phải là những người sẵn sàng chiến đấu cho người Bengali.»

Và Malraux sẵn sàng chiến đấu. Phóng viên báo chí tới tìm ông nơi nhà riêng, thấy Malraux đang cầm cúi trên một tấm bản đồ xứ Bangla Desh trông như một vị tham mưu trưởng đang nghiên cứu kế hoạch hành quân. Ông đang chỉ trên tấm bản đồ, dự trữ nơi nào có thể đổ bộ quân nhảy dù, nơi nào có thể dự trữ và chuyển vận đồ tiếp liệu.

«Tôi là một người lính nhảy dù. Malraux đã nói — nhảy dù là binh

chúng tru tử nhất trong quân đội Pháp, cũng như Thủy quân Lục Chiến của Mỹ.

«Chúng ta không thể vào các chiến khu của Bauyla Desh bằng đường bộ được. Vậy đưa những người tinh nguyện vô cách nào? Chỉ có một cách là nhảy dù. Chuyến đó tôi làm được, tôi là lính nhảy dù».

Nhiều người cười, cho rằng ông già 70 tuổi này trái chứng! nhưng đa số người Pháp tin tưởng rằng Malraux đã nói là sẽ làm. Trong mấy năm qua, Malraux đã mất đi 2 người bạn thân, cũng là hai nỗi đam mê của ông: Charles De Gaulle và văn sĩ Louise de Vilmorin. Cuộc chiến đấu cho Bangla Desh sẽ mang lại sinh lực và lý sống cho nhà hiệp sĩ phiêu lưu (chevalier errant) của thế kỷ 20 này.

CÁCH MẠNG

Bà Mẹ của Penicillin ngồi tù

Cả thế giới ngày nay mang ơn cả bác sĩ Fleming, cha đẻ ra thuốc trụ sinh, Penicillin. Nhưng ít ai biết tới bà mẹ của món thuốc này, bà Amalia Fleming, 62 tuổi, vừa bị chính phủ Hy Lạp lên án 16 tháng tù.

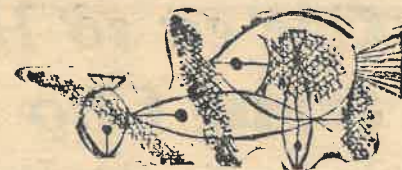
Bà Amalia lấy chồng người Anh nhưng gốc Hy Lạp do đó bà giữ quốc tịch, Anh và Hy Lạp.

Trước kia, trong thời đại chiến thứ 2, bà là một kháng chiến quân Hy Lạp; ngoài ra bà còn là một nhà vi trùng học nổi tiếng. Bà bị kết án quân sự kết án tử vì đã âm mưu giải thoát Alexandros Panagoulis, một phạm nhân bị lên án tù năm 1968 về tội mưu toan ám sát thủ tướng Hy Lạp George Papandopoulos. Cùng bị kết án tử còn có một luật sư bạn của Panagoulis, một nhân viên gác tù và hai người Mỹ; hai người Mỹ này bị kết án treo và đã tức tốc trở về Mỹ.

Theo cáo trạng, âm mưu giải thoát Panagoulis đã được hình thành từ hồi đầu năm nay khi ông này kết bạn được với một nhân viên gác tù. Nhân viên này liên lạc với vị luật sư bạn của phạm nhân và vị luật sư này móc nối với bà Fleming. Kế hoạch giải thoát khi mang ra thực hiện đã bị hỏng 2 lần. Đến lần thứ ba thì khi chiếc xe Volkswagen do bà Fleming mượn đậu lại bên ngoài nhà tù hồi 3 giờ sáng, Cảnh sát ập lại và bắt hết. Những người trên xe gồm 2 người Mỹ và ông luật sư như đã nói ở trên. Còn bà Fleming thì bị bắt tại nhà hồi 5 giờ 40 sau khi đã chia tay với những người nói trên trước giờ hành động và lái xe

về nhà quê như để chứng tỏ không có tham dự kế hoạch.

Trước tòa bà Fleming xác nhận vai trò của bà trong kế hoạch đã cho biết như sau «Tôi không thể chịu

được khi biết rằng Panagoulis bị tra tấn dã man ở trong tù. Theo bà thì Panagoulis là một «tyrannok tonos» (1 danh từ thời Hy Lạp dùng

để chỉ người nào có công giết nạn một vị vua độc tài chuyên chế) và do đó «lương tâm của Hy Lạp» phải được cứu thoát.

Để tránh rất rối cho chế độ nếu tiếp tục giam bà Fleming, có thể nhà cầm quyền ở Athens sẽ trục xuất bà ra khỏi xứ bằng cách chở bà qua Luân Đôn và sau đó ra sắc lệnh trục xuất quốc tịch Hy Lạp của bà. Tuy nhiên chắc chắn bà Fleming sẽ không nhượng bộ nhà cầm quyền như lời bà cho biết sau khi bị kêu án: «Tôi sẽ chống lại việc trục xuất. Nếu tôi đồng ý rời khỏi xứ, tôi sẽ mất quốc tịch Hy Lạp. Tôi là người Hy Lạp, và tôi nhất định ở lại.»

HEPACHAUT

NƯỚC CỐT ARTICHAUT

NƯỚC CỐT GAN BƠ TƯƠI

SINH TỐ B12

SINH TỐ B1

SINH TỐ B2

SINH TỐ B6

SINH TỐ PP

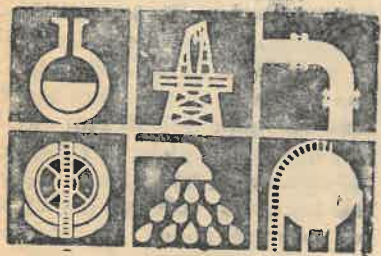
SINH TỐ D2

VUI VÈ
TUỔI TRẺ
DA DẸ
MỊN MÀNG

YẾU GAN
GẦY ỒM, MẤT NGỦ
MỤN Ở MẶT
NGỪA MỀ ĐAY
THIẾU MÁU
LAO LỰC
TẢO BÓN
DƯỠNG THAI
MỖI MỆT

Viên Bảo Chế HADZER

CHOLON MUÔN MẶT - CHOLON MUÔN MẶT - CHOLON

(BÀI 5)

Các cơ sở Hoa Kiều trong Chợ Lớn

Trường học, chùa Tàu, bệnh viện

● Bài của NHI NGÀ

Trường học

Ở Chợ lớn với số dân hơn triệu người Việt gốc Hoa, họ đã có trên 45 trường sở từ trung học trở xuống đến tiểu học. Trong đó có 15 trường là của bang hội và phần còn lại là của tư nhân khai thác.

«Thấy những trường ốc trong Chợ lớn mà phát thêm!» Một anh bạn giáo sư tư thục từ Saigon vào khu Chợ lớn đã phát biểu cảm tưởng như trên. Hầu như bất luận một trường Huê Kiều nào, lớn hoặc nhỏ đều có cách tổ chức gần giống nhau. Phía trước là một sân vận động to với một sân basket lớn. Phòng học được chia làm nhiều khu vực. Khu lớp học, khu văn phòng và một phòng lớn trang hoàng có vẻ nổi bật như đó là «Lễ Đường» một phòng dùng làm nơi tụ họp học sinh lại để nghe quý vị hiệu trưởng hay «huấn giáo chủ nhiệm» (tương đương với «Giám thị» của ta) ban huấn từ mỗi đầu tuần, khoảng 8 giờ sáng thứ hai, học sinh sau khi vào lớp xong là phải sắp hàng kéo nhau sang Lễ đường để nghe lời khuyên bảo và kiểm thảo công việc tuần qua. Nhờ thế, tinh thần kỷ luật của học sinh được ban giáo huấn kiểm soát chặt chẽ.

Từ Saigon theo hướng Chợ lớn đi vào khu chợ Nghêu Nguyễn Tri Phương chúng ta sẽ thấy ngay một trường trung học lớn tên là Minh Viễn của hội Tự Do Thái Bình Dương do Chia Hóa quản trị. Đây là một trường sinh sau để muộn nhưng tinh thần kỷ luật rất cao. Với sĩ số học sinh trên năm ngàn, ngày học hai buổi, người ta vẫn không hề nhìn thấy cảnh học sinh trốn học hay hippie tụ họp trước cổng trường, là cả trong quán như các học sinh ở tư thục Việt. Sau khi phong trào để tóc dài trở thành một cái mode, trường đã chỉ thị cho tất cả các học sinh từ bậc sơ trung (tương đương Trung học đệ I cấp ta) trở xuống đều phải cắt tóc cao ba phần, còn những học sinh Cao trung (Ban tú tài) thì có quyền để dài hơn tí, nhưng không được phủ tai. Lệnh này được các học sinh thực triệt để thi hành, cậu nào không nghe thì sẽ không được vào lớp hay sẽ bị phê điểm xấu vào thành tích biểu ngay. Việc phê điểm này rất quan trọng. Vì các trường học Tàu bất luận là tư thục hay công lập (do bang hội thành

lập) đều liên kết nhau thật chặt chẽ. Một học sinh bị đuổi khỏi trường, muốn sang một trường khác học, đều phải xuất trình thành tích biểu niên học vừa qua. Nếu hạnh kiểm xấu là sẽ bị khước từ ngay, do đó chỉ còn cách chuyển sang một trường Tây hay Việt học mà không còn được tiếp tục học Hoa Ngữ nữa. Vì vậy học sinh trường Tàu rất sợ bị phê điểm xấu.

Nói thế không có nghĩa là các học sinh Huê Kiều đều ngoan, vẫn có những phần tử xấu, nhưng chúng ít khi dám ba gai quá đáng trong lớp học và chỉ hippie ngoài đường thôi.

Học sinh Chợ lớn trung bình mỗi tuần học trên 42, tiếng, ngày hai buổi, học cả tri dục lẫn thể dục. Bắt đầu từ năm 1960 sau khi bộ Giáo dục hạ lệnh các trường Hoa Kiều mỗi tuần phải dạy một số giờ Việt ngữ bắt buộc, thì giờ Hoa Ngữ và các môn học thứ yếu khác (như thủ công, hội họa...) đều bị giảm xuống, tuy nhiên giờ thể dục vẫn không thay đổi. Điều này chứng tỏ vai trò thể dục được các trường Huê Kiều xem trọng đến bậc nào.

Với số giờ học ngày trên 6 tiếng, học sinh Chợ lớn thường phải trả một học phí rất cao. Trung bình bậc tiểu học mỗi học kỳ (khoảng 4 tháng) phải đóng trên 5 ngàn. Ban sơ trung trên một vạn và Cao trung khoảng 15 xấp. Nhưng không phải tất cả học sinh đều phải đóng học phí cả, trung bình trong 10 em là có 3 em được miễn phí đó là những đứa con nhà nghề nhưng sùng học. Lễ hồng tài chánh do các em này tạo ra, sẽ được các tổ chức tương trợ hay bang hội trợ cấp cho trường. Đó cũng là một hình thức «an ninh xã hội» rất hay.

Lương bổng giáo chức dạy trường Tàu rất dễ chịu, không đến nỗi chết đói như lương hưởng của quý vị dạy ở tư thục Saigon. Quy chế lương bổng Chợ lớn là lương hàng năm, nghĩa là dù có mấy ông giáo có ăn không ngồi rồi trong mấy tháng hè, thì cũng được hưởng đủ cả 12 tháng lương cộng thêm một tháng tiền thưởng như thường lệ. Trường sở lại không có nạn cá mập ăn tiền đầu nên cũng đỡ cho giới này nhiều lắm. Một anh bạn dạy trường Tri Dũng trong Chợ lớn đã cho biết như trên.

Với các trường của bang hội, việc quản trị trường sở sẽ do một ban đồng sự điều hành, ban đồng sự này do đại hội đồng bang hội bầu lên, nhằm mục đích để cử hiệu trưởng hành chánh (ở các trường Tàu ngoài hiệu trưởng đứng tên sẽ có thêm 1 hiệu trưởng hành chánh, HT đứng tên chỉ có trách vụ ký giấy tờ rồi lãnh lương chứ không có thực quyền) để chỉ huy công việc trường sở, và kiểm soát ngân sách chi thu của trường.

Trong mùa bầu cử T.T vừa qua, giới chức hành quyền đã tỏ ra o bế dân Chợ Lớn một cách tích cực. T.T Nguyễn Văn Thiệu và phu nhân cùng các giới chức cao cấp khác đã ra vào nhộn nhịp nơi đây và ngày 29-9-71 vừa qua Đại tá Đỗ Kiến Nhiễm đã gọi vào Chợ Lớn một văn kiện cho phép các trường học của bang hội được tự trị về mặt hành chánh và tài chính, khiến các bang hội ở đây mừng như bắt được vàng và họ đã chỉ thị cho các kiều bào phải tích cực tham dự bầu cử. Từ đây các cơ sở này sẽ được dịp phát triển theo ý nguyện của họ.

Sau đây là một số các trường học Huê Kiều có tiếng trong Chợ Lớn: trường Tuệ Thành (của bang Quảng Đông) ở góc Nguyễn Trãi Triệu Quang Phục với số học sinh trên 5 000. Trường Phước Đức (của bang hội Phước Kiến) nơi 6 ông tá bị tử nạn trong trận Mậu thân, nằm trên đường Khổng Tử Hiệu trưởng trường Phước Đức là ông Tăng Kim Đông, đã làm Tổng Trưởng giáo dục trong chánh phủ Nguyễn Văn Lộc. Trường Minh Viễn ở Ngã Sáu Chợ lớn, Trường Sùng chính (của bang nước Hẹ). Trường Nghĩa An,...

Kèm theo các trường học, các hội thể dục của người Tàu như Lê Chí, Tinh Võ thuộc loại lớn nhất. Ngoài ra mỗi trường học có một hội thể dục riêng.

Chùa chiền

Người Trung Hoa như bao dân tộc ở vùng Á Đông khác, đại đa số tin ngưỡng đạo Phật, chỉ khác một điều là ngoài việc thờ phượng Phật Thích Ca Mâu Ni và chư vị Bồ Tát ra, họ còn thờ đức bà (tức là Phật bà Quan Âm) hay đức Thánh Mẫu (những nơi thờ phượng này gọi là Miếu Bà) và đức ông (tức là ông Quan văn Trường, một võ tướng đầy nghĩa khi thời Tam quốc).

Tại Chợ lớn, nơi đồng bào Việt gốc Hoa cư ngụ đông đảo như vùng quận V quận VI. Người ta sẽ thấy ngay những miếu thờ to lớn lúc nào cũng khói hương nghi ngút, đấy chính là chùa Bà và chùa Ông.

Những ngôi chùa nổi tiếng nhất phải kể đến chùa Bà Thiên Hậu tại Đường Đồng Khánh, chùa Bà tại đường Nguyễn Trãi và ở đường Triệu Quang Phục nơi ngang với rạp chiếu bóng Hoàng Cung có mon bột chiền trướng nổi tiếng.

Những ngày lễ và ngày rằm, nhất là trong dịp trung nguyên xá tội hay trung cừ, người Chợ Lớn tập nập khói hương, cầu khẩn cho công việc suông sẽ không gặp trở ngại. Theo lời những người Trung Hoa trong Chợ Lớn thì Đức Bà rất linh thiêng, việc cầu khẩn tùy theo lòng thành của mình mà ứng quả

sẽ đến nhanh hay chậm. Những giai thoại về đức Bà được mọi người nhắc nhở đến để răn dạy những kẻ tham lam định vào chùa miếu cướp phá đồ đạc rất nhiều. Như chúng ta biết, ở những nơi này, nhờ lòng thành của tín đồ nên vật dụng trang trí trong chùa rất đáng giá. Giai thoại kể rằng có 1 lần, một tên ăn trộm bất lương lén vào chùa thờ, lúc ông Từ ngữ say đã cướp lấy những đồ trang sức trên tượng đức Thánh Mẫu, nhưng khi hắn ta bước xuống bệ định trốn ra ngoài, thì cửa ngõ rành rành trước mắt vẫn không thấy đường bước ra, kết quả là hắn đi lòng vòng quanh quần mã trong chùa, đợi đến khi lão Từ thức dậy bắt đầu trình cho nhà chức trách. Một huyền thoại khác cũng được truyền tụng là 1 thương gia sau nhiều năm buôn bán thất bại đã vào chùa Bà vay tiền. Ở đây chúng tôi xin mở dấu ngoặc nhỏ để giải thích thêm là ở các chùa trong Chợ lớn, đều có tục lệ cho vay tiền để lấy hên. Nếu bạn là một người đang gặp vận xui làm ăn thất bại, bạn đều có thể đến đây vay tiền Bà để lấy đức. Sau một thời gian làm ăn khá giả, bạn phải nhớ đến số tiền thiếu kia và đem trả bù với tiền lời đã định.

Khi anh chàng đã vay được tiền, về nhà làm ăn khá giả rồi lại giả vờ lơ đi số tiền đã vay được của Bà, kết quả là trong gia đình anh ta, hết người này bệnh, thì đến người kia chết và bao nhiêu tài sản cũng từ đó tiêu mòn.

Không biết những giai thoại này có thật hay không, nhưng người Chợ lớn rất tin tưởng. Vì vậy qù cho thế nào đi nữa, khi đã hứa đến lễ đức Bà hay vay tiền xong là cứ y hèn đến trả ngay. Thậm chí còn có người đến xin cả số đuổi hay thể trước bàn thờ cho một việc cần minh oan.

Sự sùng kính đức Thánh Mẫu của dân Chợ lớn rất cao, cứ nhìn vào số vàng mã và nhang đèn mỗi năm họ phải tốn kém thì biết. Có lẽ vì hiểu được tâm lý này, nên bà Nguyễn Văn Thiệu trong những lần viếng thăm Chợ lớn, tuy là người Công giáo bà vẫn vào những nơi này niệm hương.

Tương tự như trường học, các chùa miếu ở Chợ lớn cũng thuộc vào tài sản của bang hội, và công việc điều hành những nơi này cũng do một ủy ban quản trị do bang hội đề cử ra để điều hành.

Nhà thương

Bây giờ vào năm nhà thương Tây thì quả là một ý định lỗi thời, sao không vào rằm nhà thương trong Chợ Lớn? Đây là lời phê bình của một anh bạn khi hay tin người thân của mình bị bệnh cứng gan vừa được đưa vào bệnh viện Grall.

Các bệnh viện Chợ Lớn ngày nay, điển hình là bệnh viện Sùng Chính (của bang hội nước Hẹ) bệnh viện Quảng Đông, Hải Nam, Tiểu Châu đều được coi là những bệnh viện tối tân tại Saigon. Họ có đầy đủ cả tiện nghi cần thiết mà một bệnh viện phải có, từ một phòng thí nghiệm Y Khoa đến phòng Hồi sinh, phòng cấp cứu và... một nhà tổng táng đầy đủ. Ở đây với tài sản dồi dào của bang

hội do đồng bào Việt gốc Hoa đóng góp họ đã sắm đủ cả những máy móc tối tân cần cho phòng mổ lẫn phòng cấp cứu. Một anh bạn học Y khoa một hôm được dịp vào thăm thân nhân nằm ở bệnh viện Chung Cheng (Trung Chánh) Chợ Lớn đã thổ dài khi so sánh với bệnh viện nhà nước. Nhìn vào danh sách bác sĩ điều trị và bác sĩ trực là người ta thấy an tâm vì họ đã mời toàn những vị bác sĩ chuyên môn nổi tiếng hay các giáo sư của Trung Tâm giáo dục Y khoa, nghĩa là những ông thầy của mấy ngài cầm ống chích tương lai vào chữa trị cho bệnh nhân. Với thù lao rất cao ở Chợ Lớn, người ta lo rằng mai một bao nhiêu bác sĩ giỏi của VN sẽ bị Chợ Lớn mua hết.

Phòng ốc khang trang tùy theo túi tiền, quý vị có thể nằm ở phòng miễn phí (nếu là người Tàu) hay phòng hạng nhất có gần mấy điều hòa không khí, có tivi, tủ lạnh... Đó là chưa kể mỗi buổi chiều quý vị còn có thể rời phòng xuống ngồi dưới công viên thưởng cơn gió mát hay ngắm đàn cá lội tung tăng trong hồ với núi giả sơn trông như thật. Nhìn vô bệnh viện Tàu là thấy

sạch sẽ, mát mẻ, ngó lại bệnh viện của người mình thật nhục nhã! nhưng trước khi vào BV Tàu quý vị nhớ xét kỹ túi tiền xem mình đủ khả năng chưa. Vì phòng của Bệnh viện Tàu mắc không kém bệnh viện Tây đâu quý vị ạ!

Chợ lớn hiện nay có 5 bệnh viện lớn của bang hội và một của chung. Các bệnh viện của bang hội gồm: Sùng Chính (Họ) Tiểu Châu, Quảng Đông, Hải Nam và Phước Thiện (của bang Phước Kiến) còn bệnh viện chung cho năm bang là Chung Cheng (Trung Chánh) Phi (đón hàng ngày bệnh nhân đại thọ cho bệnh viện thường không thăm vào đầu cả, vì vậy cần phải có tiền bên ngoài tài trợ).

Mỗi bệnh viện phát hành sổ lục quyền từng tháng, ghi danh sách các nhà hảo tâm tài trợ từ 100 đồng tới 500 ngàn đồng! Sổ lục quyền in ra, phân phát khắp nơi để nêu cao tên tuổi các bảo trợ viên.

Trung bình các thương gia trong Chợ lớn có tiếng tăm, đều phải chịu một số tiền nào đóng góp hàng tháng cho bệnh viện.

bằng tên nổi Pavillon Hui Bon Hoa ở đường Lê Lợi do Chú Hỏa xây tặng vào những năm trước cuộc đại chiến thứ II, khu dinh thự đồ sộ nằm giữa 4 con đường Hồ Văn Ngà, Calmette Nguyễn Công Trứ và Yersin mà hiện vẫn do con cháu của Chú Hỏa cư ngụ.

Đến nay gia tài của Chú Hỏa để lại vẫn còn nguyên vẹn vì Chú Hỏa chủ trương không chia phần mạnh nôm. Mỗi khi người trong họ muốn cần dùng một số tiền to tát thì người đó phải xin chữ ký của trưởng tộc, khi ấy ngân hàng mới phát tiền. Nhờ đó sự nghiệp của công ty Hui Bon Hoa ngày một đồ sộ thêm.

Về thứ tự vai vế trong họ thì con cháu của Hui Bon Hoa được sắp theo số thứ tự. Ai có số thứ tự nhỏ thì vai vế lớn hơn người có số thứ tự to.

Quách Đàm

Hiện nay di tích của Quách Đàm còn lại là Chợ Bình Tây (Chợ lớn mới), trong đó nơi cửa chính có đặt một tượng bằng đồng của Quách Đàm. Tượng này, do Đàm xuất tiền đúc nắn, được dựng lên để nhắc lại công cất chợ Bình Tây của ông ta. Nguyên vùng đất Bình Tây là đất ruộng. Đàm mua xong mới hy sinh một số vốn to tát để đúc một chợ xi măng vĩ đại và nhiều căn phố lầu chung quanh với mục đích biến nơi này thành chốn thị tứ, Lễ dĩ nhiên. Đàm sẽ thu được nhiều huê lợi nhờ những căn phố lầu cho mướn được xây cất chung quanh chợ.

Về sau, Đàm đứng ra bảo lãnh những con nợ của Đông Dương Ngân Hàng để ăn huê hồng. Rủi gặp cuộc khủng hoảng kinh tế. Các con nợ không trả tiền vay nổi, ngân hàng phải phát mãi tài sản của Quách Đàm. Từ đó sự nghiệp của Q.Đàm sụp đổ.

Theo nhiều người thì Quách Đàm bị tiêu tan sự nghiệp vì con kinh ở trước nhà buôn Thông Hạp (nhà buôn của Q.Đàm) bị lấp.

(Hiện nay con kinh bị lấp đó được gọi là đại lộ Khổng Tử; ngày xưa nhà của Đàm nằm trên con đường bờ kinh, được gọi là Quai de Gaudot). Con kinh này theo phong thủy là đầu rồng, khúc đuôi nằm ngoài biển cả. Lấp kinh tức là lấp mạch rồng và khi mạch rồng khô cạn thì cơ nghiệp họ Quách cũng sụp đổ.

Khi Q.Đàm chết đám ma được tổ chức thật vĩ đại. Những người đi đường nếu sấp vô nổi gót theo đám ma vài bước là được mời uống nước giải lao và tặng một cây quạt với năm đồng tiền ơn: Năm đồng thời đó bằng mấy ngàn thời nay?

Sách Saigon năm xưa của Vương hồng Sên kể lại chuyện Quách Đàm xây chợ Bình Tây như sau:

«Lúc đó chánh tham biện Chợ Lớn thấy khu chợ cũ (khu nhà bưu điện hiện nay) nhỏ hẹp, không đủ chỗ, và cũng muốn mở mang châu thành bên mới kiếm đất ở xa toan cất một cái chợ mới rộng hơn. Ông biết có một điền chủ VN. quốc tịch Pháp có đất rộng lớn, mới mời đến hỏi mua. Ông điền chủ VN này ham lợi, ra giá thật mắc, quá sức tưởng tượng.

Ông Quách Đàm biết tin, liền cho người tới thương lượng tặng không miếng đất rộng hơn không lấy tiền. chỉ đòi được phép cất phố và sập chung quanh chợ để sau này cho mướn. Ông Chánh lễ tất nhiên chịu liền!

Xem vậy biết Quách Đàm, là người nhìn xa trông rộng!

Ngoài Quách Đàm, Chú Hỏa, trong Chợ lớn thời xưa còn mấy nhân vật nổi tiếng như Chú Hỷ, chủ hãng Tàu vận tải sông rạch. Có câu: «Đi tàu chú Hỷ, ở đất chú Hỏa», nhà Nhị Thiên Đường ở đường Tổng Đốc Phương nay vẫn còn, nhà Di Sanh Long bán thuốc bắc, ông Vi Kinh Trang một thầy bói khét tiếng.

Nhân vật nay

Thời của Chú Hỏa, Quách Đàm đã xa xưa rồi.

Ngày nay những nhân vật Chợ lớn không còn là các huyền thoại nữa! Các bạn có thể gặp họ ngay trên đường phố Saigon!

Trước hết, xin giới thiệu 2 nhà tu khả kính:

Pháp Sư Siêu Trần

Tại Chợ Lớn có hàng chục ngôi Chùa đồ sộ uy nghi nhưng khi chúng ta vào thăm viếng đồ nhìn thấy một vị Sư Tàu hoặc Ni Cổ Tàu nào cả. Pháp Sư Siêu Trần là một chức chưởng cao nhất, có uy tín tại Chợ Lớn. Pháp Sư nên hiểu đây là một cao tăng như hàng Hòa Thượng Trưởng lão trong Giáo Hội Phật giáo, chứ không phải Pháp Sư là thầy Pháp thầy bùa thầy Phù thủy. Trong giáo hội Phật Giáo VN hiện nay, Pháp Sư Siêu Trần đóng một vai trò quan trọng. Cách đây, hai tuần pháp sư đã cùng Thượng Tọa Tâm Châu lên đường sang Tân gia Ba tham dự Hội nghị Phật giáo liên hữu thế giới!

Ngoài 60 tuổi, phong độ tiên phong đạo cốt, Pháp Sư Siêu Trần cũng như các vị lão tăng khác, lúc ở trong nhà lúc nào cũng thùng thình một bộ quần áo ba bà màu vàng nhạt. Đặc biệt lúc đi ra đường Pháp Sư khoác thêm một áo dài thang tạt không chiết đáy, xếp ly, chân dầy cỏi và cuốn xà cạp, tay sách ô, đi theo sau hầu có vài chú tiểu vạy y phục cũng như Pháp sư.

Mặc dầu là vị lãnh đạo tinh thần của hơn một triệu tín đồ thuần nhất. Nhưng Pháp sư lại không trụ trì một ngôi chùa nào. Nơi Pháp sư cư ngụ gọi là am tức là một căn nhà nhỏ đủ tiện nghi ở vùng Bình Đông.

Trong năm 1969- và 1970 Pháp sư là người xuất ngoại đi tham dự các hội nghị Phật Giáo nhiều nhất.

Hiện nay tại Chợ lớn có khoảng 30 các am, các cốc là nơi tu học của các vị sư Tàu, ni cô Tàu trên đất Việt, Đa số những am, cốc này quy tụ ở vùng Bến Bình Đông và vùng Phú Lâm. Phải chính là người Tàu mới nhận ra được những am thất này vì nó cũng như hàng trăm căn nhà tầm thường.

Các vị sư Tàu, ni cô Tàu chỉ xuất hiện ở chùa trong những buổi lễ lớn được cung thỉnh ra để

Nhân vật chí

Từ Chú Hỏa, Quách Đàm tới Cha Hóa, Pháp sư Siêu Trần và ... Diệp Văn Hưng

● tài liệu của VI HƯƠNG CHỦ và LIÊU QUỐC

Trong số những bí ẩn Chợ Lớn mà người... Sài Gòn tò mò muốn biết có các nhân vật xưa và nay.

— Ai giàu nhất Chợ Lớn?

— Ai có thể lực nhất?

— Người Việt nào đã lọt vô Chợ Lớn, giả làm Tàu và đưa quả bóng «Đại Học Chợ lớn ra câu phiếu?

— Nhân vật Chợ Lớn nào có 3 vợ đều làm đại biểu dân cử?

Xin mời quý vị đọc tài liệu của nhóm phái viên Đời dưới đây:

Nhân vật xưa

Trong số những người Trung Hoa sang lập nghiệp ở Việt Nam, nhiều người đã tạo được sản nghiệp to lớn, danh vọng cao. Hiện nay số người

miền Nam vẫn còn biết hoặc nghe đến những tên như Chú Hỏa, Quách Đàm, Chú Hỷ. v.v.

Chú Hỏa

Không ai biết tên bằng Hán Tự của nhân vật này là gì vì chú Hỏa sớm nhập Pháp tịch và ký âm theo Pháp ngữ là Hui Bon Hoa. Nhiều người già cả kể rằng khi qua VN, chú Hỏa chỉ có 1 đôn gánh và hai cần xé. Rồi trong một dịp may nào đó, Chú Hỏa mua được một cặp da cũ của một nhà giàu nghèo mà không ai ngờ trong cặp da đó lại còn sót nhiều vàng bạc. Ăn nên làm ra và trở nên giàu có, Chú Hỏa xây cất nhà cửa, phố lầu, mua đất đai. Đến hình là cả vùng nằm trên con đường Lý Thái Tổ (đường Hui Bon Hoa xưa) thuộc quyền sở hữu của Chú Hỏa. Ngoài ra di tích của Chú Hỏa còn rất nhiều ở Saigon, chẳng hạn bệnh viện Đô Thành với

chứng minh hay thuyết pháp rồi lại về am thất tu học vì đa số các chùa Tàu trên đất Việt đều gọi là chùa Ông chùa Bà này rằm mồng một bá tánh đến cúng lễ mang đủ các phẩm vật như heo quay gà luộc — Mà Sư Tàu cũng tu hành theo lối như sư Việt tức là ăn chay.

Hiện nay, tại Phật Học Viện Quảng Đức cũng có hơn một chục các tăng sinh Tàu được pháp Sư Siêu Trần gọi tu học ở đây.

Những vị sư Tàu tốt nghiệp Phật Học Viện này có lẽ là những vị sư Tàu đầu tiên tại Chợ lớn biết tụng kinh Phật giáo theo Việt ngữ, đây là một cải cách trong đại trong tổ chức Phật Giáo tại Chợ lớn.

Linh Mục Nguyễn lạc Hóa

Cầm đầu nhóm đồng bào Việt gốc Hoa di cư từ Bắc vào Nam 1954 Uy tín linh mục rất to, nhất là trong giới giáo dân chống Cộng. Thời Ngô đ Diệm ông là liên lạc viên giữa phủ với dân Chợ lớn. Giữ chức vụ chỉ Huy Trưởng của biệt khu Hải Yến ở phần cuối mỏm đất Việt Nam, một biệt khu gần như tự trị, do giáo dân Huê Kiêu di cư trú ngụ và phòng thủ. Linh mục còn là chủ tịch của Hiệp Hội Tự Do Thái bình Dương, một tổ chức chống Cộng, sáng lập viên Tự do Thôn và giám đốc Trường trung học Minh Viễn, một trường trung học lớn với 5000 học sinh tại Ngã sáu Chợ lớn.

Trương quốc Cường

Ở Chợ Lớn nhân vật đầu tiên người ta nghĩ đến trong lãnh vực xã hội, chắc chắn không ai khác hơn là ông Trương quốc Cường.

Trương quốc Cường hành nghề trật tử (sửa chữa chân tay bị gãy bị lòi) tuy không phải là nhà tài phiệt nhưng là nhà từ thiện có tiếng: Theo lời đồn đãi của người ở vùng này thì thuở xưa lấy vợ một thời gian dài ông vẫn không có con, đi xem quẻ, thầy bói bảo phải làm việc thiện thật nhiều mới có cháu bồng từ đó ông đã tham gia những công tác xã hội xây trường, quyên tiền cất nhà thương, cứu tế hỏa hoạn v.v... Kết quả là hai cậu con trai song sanh ra đời và từ đó ông càng lam phuộc thiện hơn nữa.

Hiện nay Trương quốc Cường là cố vấn của hội đồng quản trị bệnh viện Sùng Chính (Bệnh viện của bang nước Hẹ) Đồng sự Trưởng của trường Trung tiểu học Á Đông và là khởi xướng viên của phong trào khuyến trường và kiến thiết Đường Lão Viện, Kỳ Nhi Viện.

Lý lương Thần

Một nhân vật nặng ký của «Chợ Lớn Quốc» Ngoài 50 tuổi, giám đốc mười mấy công ty xuất nhập cảng tại V.N và có nhiều cổ phần rải rác Đông Nam Á, từ Đài Loan Hồng Kông đến Tân Gia Ba. Lý lương Thần có thể coi như giàu nhất ở Chợ Lớn sau khi Chủ Hỏa mất, có lẽ vì vậy mà ông là người chống Cộng nặng nhất vùng này.

Năm 1962, nhân dịp kỷ niệm ngày sinh nhật thứ 99 của thân mẫu, ông đã bỏ ra gần hai mươi triệu để làm lễ chúc thọ tặng không cho các bệnh viện ở Chợ Lớn năm triệu. Trong

buổi lễ này có sự hiện diện của bí thư Tổng thống Trương Giới Thạch và ông Ngô Đình Nhu với tư cách đại diện cho Tổng thống Ngô Đình Diệm. Bao nhiêu đó đủ chứng tỏ tư thế của Lý Lương Thần mạnh cỡ nào Thuở đó tinh thần thiện của Trung Hoa Quốc Gia và Việt Nam Cộng Hòa không được thân thiện lắm vì lý do bất buộc Huê Kiêu sinh sống tại Việt Nam phải nhập Việt tịch bằng không sẽ bị cấm hành 11 nghề. Nhờ cuộc gặp gỡ này hai chánh phủ Đài Loan và Việt Nam đã hợp tác chặt chẽ hơn.

Hiện giờ Lý Lương Thần là cố vấn tối cao của hội thể dục Lệ Chi, một hội thể dục của người Chợ lớn giàu và đủ cả phương tiện hoạt động.

Ngày hội tương Tế họ Lý được thành lập, Lý Lương Thần đã gây quỹ cho hội bằng cách tặng cho 4 triệu và hứa hẹn nếu hội có thiếu hụt sẽ tặng thêm.

Không những Lý Lương Thần chỉ hoạt động xã hội trong Chợ lớn mà những dịch vụ xã hội khác ngoài Saigon người ta vẫn thấy sự tham dự của ông. Ngày bệnh viện Vi Dân do bà Nguyễn v Thiệu đồ đầu thành lập, ông cũng chính là người đầu tiên dăm cho một số bạc lớn 5 triệu để trang bị cho cơ sở này.

Chỉ còn vài ngày là đến ngày kỷ niệm sinh nhật thứ 110 của thân mẫu Lý Lương Thần chúng ta chờ xem ông vua không ngai này sẽ làm những gì để báo hiếu mẹ già.

Trần Thành

Một nhân vật lớn nhiều tiền lắm bạc cỡ Lý Lương Thần, nhưng ít được giới lao động biết tiếng vì ít chịu chi. Là giám đốc hãng bột ngọt Th. Hương và tổng giám đốc của hãng dầu Du Phát, là những cơ sở làm ăn hợp pháp.

Theo lời bàn tán của mọi người thì các cơ sở trên chỉ là những tấm bình phong che đậy bề ngoài để biến ông trở thành nhà kỹ nghệ gia chân chính đảng hoàng, chứ nó chưa hẳn là yếu tố để đưa ông lên vị trí một tỷ phú tên tuổi. Người ta cho rằng yếu tố chính để đưa Trần Thành lên địa vị ngày nay là do chút Cafein, một chất bột trắng có tác dụng an thần lấy ra từ hạt Café. Người ta đã sử dụng nó như một dược phẩm làm dịu những cơn đau. Đây là một dược phẩm hạn chế và có ích lợi quân sự nên không được sử dụng bừa bãi. Vậy mà ông Trần Thành vẫn có!

Đó chỉ là dư luận và sự thật như thế nào chỉ có trời biết.

Hiện nay vì có góp vốn trong Ngân Hàng Mê Kông, một ngân hàng do Cựu bộ trưởng VN Trương Thái Tôn làm tổng giám đốc và Trần Thành đã được đề cử giữ chức giám đốc đặc trách Hoa vụ.

Lý Thu

Nhân vật khá ái nhất ở «Chợ Lớn Quốc» năm nay trên 60 tuổi nhưng dáng dấp còn trẻ lắm, nhia khoảng 40 thôi.

(XEM TIẾP TRANG 56)

SINH HOẠT NHÓM HẢ THỨC NHON

Thư
hàng
tuần

Những
bàn
tay
nằm
lại

Sau bao ngày thai nghén với những khó khăn, nguy hiểm. Trong những sự nỗ lực không ngừng của anh chị em nhóm viên, thân hữu và nhất là sự hưởng ứng nồng nhiệt của độc giả. Sóng Thần đã chào đời, và lớn lên một cách mau chóng, trước con mắt kinh ngạc của bao người. Với thành quả đó chúng ta không lấy thể mà tự mãn. Sự thành công đó chỉ nên coi là một động lực, thúc đẩy sự tiến lên, để thực hiện trọn vẹn ý nguyện của công cuộc vận động cách mạng dân tộc xã hội, hầu tạo dựng một xã hội không còn những bất công áp bức.

Những khó khăn của buổi ban đầu chúng ta đã vượt. Nhưng mọi người chúng ta phải kiên liệu, các khó khăn sẽ gặp, cũng như các bất trắc sẽ đổ tới, làm ngăn bước tiến trên cuộc hành trình vạn dặm của chúng ta. Trong một ý thức sáng suốt về vai trò vận động cách mạng của mình. Chúng ta phải thận trọng và đề cao cảnh giác, bước đi những bước không vội vàng, để tránh một sự vấp ngã, có thể làm sụp đổ cả một công trình, đã được xây dựng bằng bao mồ hôi, máu và nước mắt của anh chị em thân hữu chúng ta.

Sóng Thần đã mở mắt chào đời, và đã nói lên tiếng nói bi hùng của dân tộc đau khổ này. Có những anh em nóng lòng muốn tranh đấu quyết liệt ngay từ những giờ phút đầu của buổi lên đường và cho rằng Sóng Thần chưa đáp ứng được khát vọng của mọi người, muốn

Sóng thần phải lớn lên trước tuổi, với những ý hướng nhiệt thành đó, mọi người chúng ta không ai phủ nhận. Nhưng một thực tế đã bắt buộc chúng ta phải e dè, thận trọng một sự hăng say quá độ có thể đưa tới một sự tan vỡ tất cả.

Tin vào một khả năng và ý chí sắt đá kiên trì, chúng ta đã lên đường và sẽ thực hiện được những mong mỏi của toàn dân. Công cuộc cách mạng xã hội không thể một sớm một chiều có thể làm được. Mà nó đòi hỏi cả một thời gian tranh đấu không ngừng, từ ý chí cho tới hành động của mọi người chúng ta.

Cây cách mạng đã trỗi lên, một sự lớn mạnh tùy thuộc vào những giọt máu cùng thân xác của chúng ta làm nước tưới và phân bón. Hoa sẽ nở, quả sẽ kết, những ước vọng của toàn dân về một cuộc cách mạng sẽ toại nguyện. Nhưng trước sự mong mỏi cấp bách của toàn dân, là phá bỏ những bất công đang xây thành kết lũy, của xã hội tồi tệ hôm nay. Mọi người chúng ta phải ý thức rõ ràng về trách nhiệm nặng nề đó.

Một cái chết của Hà Thúc Nhơn đã là ngọn đuốc soi đường, một kinh nghiệm quý giá. Chúng ta đã bước đi những bước đầu của con đường cách mạng xã hội và sẽ còn bước mãi không ngừng. Ngày mà những bước chân chúng ta dừng lại, đó là ngày vinh quang của toàn dân, xã hội không còn cảnh xót xa thống khổ.

Những niềm tin chúng ta đã đặt nơi nhau, những bàn tay đã nắm lại, với cùng 1 lý tưởng xây lại một xã hội tươi đẹp trong tương lai. Sự thành công của cuộc cách mạng xã hội tất sẽ đến, ngày mong đợi ấy của toàn dân sẽ không còn bao xa.

Thân ái chào quyết tiến.

VŨ NGỌC LONG

10-10-71

Nhắn tin

● Anh TRẦN THÀNH PHÁT (Vha Trang): ý kiến của anh, Trung ương không thể nào chấp thuận được — anh thông cảm.

● Anh ĐẶNG PHÚ. T. (Đà Lạt) chi phiếu anh gửi lần trước đã thất lạc các số báo Đ. cũ nay đã hết.

● Anh NGUYỄN NGỌC VINH (KBC. 4743) — hợp đồng đã gửi tới anh.

— Anh Lê văn Ba dự được Trung ương chính thức chỉ định làm đại diện Sóng Thần Qui Nhơn từ ngày 10-10-71. Vậy anh có thể liên lạc trực tiếp với anh. Ba.

Anh em trung ương rất vui mừng trước các ý kiến xây dựng của anh (Điện thoại Sóng Thần. 93727)

● Anh THÂN VĂN PHÚT (Huế) Bản hợp đồng đã gửi tới anh.

— Anh em trung ương rất cảm kích trước các ý kiến xây dựng của anh. Thân.

● Anh HÀ THUY SƯƠNG (Tuy Hòa): Anh có thể liên lạc với anh Ân. để biết rõ những sinh hoạt của Sóng Thần (Bạn quá không thể viết thư riêng tới anh).

● Anh NGUYỄN HUY HOÀNG (Bình Tuy): Đã nhận được thư anh (sẽ có thư riêng gửi tới anh)

THÔNG BÁO SỐ 3

Theo tinh thần của buổi thảo luận hàng tuần của Ban điều hành trung ương cơ sở xuất bản Nhân Chủ và nhật báo Sóng Thần. T. B. Liên lạc quốc nội đã quyết định thay thế các chức vụ văn phòng trưởng của các Văn phòng đại diện Sóng Thần sau đây:

● Anh Lê Văn Ba giữ chức vụ Đại diện Sóng Thần Qui Nhơn thay thế anh Nguyễn mông Giắc.

● Anh Trần huyền Ân giữ chức vụ đại diện Sóng Thần Tuy Hòa thay thế anh Lê quang Vinh.

Saigon 10-10-71

T.B.L.L.Q.N

Nhật Báo Sóng Thần

DANH SÁCH CHI EM GÓP VỐN

- VĨNH HÂN (Đà Nẵng)
- NGÔ THỊ NUÔI (Saigòn)
- ĐẶNG PHÚ THIẾT (Đà Lạt)
- TÓN THẤT KHIÊM

sinh tử phù

(TIẾP THEO TRANG 19)

Những phút phần nộ thành thật đó, nó chứng tỏ con người anh em có nhược điểm nhưng cũng chứng tỏ được chất lửa trong anh em còn bừng nó chứng tỏ rằng anh em làm tờ báo này không ai vì mình, không ai nghĩ đến danh đến lợi của mình cả. Ai cũng bị lợi dụng hết. Những bạn bè ở xa không thấy thì chưa chắc đã hiểu được cho nỗi lòng đó nữa là người ngoài.

Mà ai là kẻ lợi dụng?

Không có ai hết, Tình nguyện bị lợi dụng cả!

Như anh Lê cung Bắc viết trên Sóng Thần «lạm báo với tinh thần vận động cách mạng thì cũng là những chiến sĩ cách mạng»!

Vậy Bạch Tuyết chớ lo bị lợi dụng tên tuổi! Mỗi cuộc đấu tranh là một lựa chọn!

HỢP THƯ HỌC BỔNG

● Em Huỳnh thị Mật (Sàdéc). Đã nhận được thư em, UBHB đã gửi chứng chỉ bản chánh cho em. Em chờ nhận.

● Em Trần Dân: (Qui Nhơn) Đã gửi bưu phiếu cho em về Học Bổng tháng 7, 8, 9 về địa chỉ bà Lê thị Rạng ở Phong Tấn, Phước Lộc Tuy Phước, Bình Định. Nếu đến nay em chưa nhận được hãy viết thư về cho UBHB biết.

Chúng tôi sẽ liên lạc với Ban điện đề hỏi về sự chậm trễ này.

— Em Nguyễn đình Hòa (Huế) Đã chuyển thư em tới ông TT Hoàng. Muốn liên lạc trực tiếp với ông theo địa chỉ: Ông Thanh T. Hoàng văn phòng nghiệp đoàn ký giả VN S.S.

— Trần Anh (Huế) Hiện nay UBHB đã tạm ngưng việc thầu nhận đơn xin học bổng cho tới khi giải quyết xong số đơn còn đọng lại trong những kỳ trước.

— Ông Bùi Phước Biểu (Quảng Nam) Học bổng tháng 7, 8 và 9 của em Bùi tấn Anh đã được gửi về địa chỉ Ấp Chánh Hương, Hòa Khánh, Hòa Vang, Qui Nhơn. Nếu ông chưa nhận được hãy liên lạc với UB để chúng tôi rõ.

— Các em đã nộp đơn xin HB trong đợt I và II.

Cho tới nay, số HB do UB vận động được cho đợt II quá ít vì thế UB quyết định tạm dời lại ngày công bố danh sách các em được học bổng cho tới một ngày thuận tiện hơn.

Văn phòng đại diện

Sóng Thần địa phương

- 1) Nguyễn Kinh Châu, 112 Trần hưng Đạo
- 2) Phạm Văn Lương, 212 Trưng nữ Vương
- 3) Phan Nhự Thức, 237 Võ Tánh
- 4) Lê văn Ba, 42 Võ Tánh
- 5) Nguyễn Ngọc Tám, 115 Lô 3 Khánh Hòa
- 6) Nguyễn Huy Hoàng, 126 Độc Lập
- 7) Đào Tấn Khải, 63 Thống Nhất
- 8) Nguyễn Ngọc Hương, 88 Trần hưng Đạo
- 9) Nguyễn Văn Trung, 39c Hàm Nghi
- 10) Trần Văn Cả, 63 Quang Trung
- 11) Nguyễn Văn Anh, 99 Duy Tân
- 12) Nguyễn Văn Hoi, 29/1 Thùy Vân
- 13) Vũ Hoàng, 1 Nguyễn đình Chiểu
- 14) Nguyễn Quý, 89 Trần hưng Đạo
- 15) Nguyễn Khắc Sỹ, 113/5 Châu văn Tiếp
- 16) Trần Cao Vinh, 1 Nguyễn Huệ
- 17) Trần Đình Thọ, 86 Nguyễn An Ninh
- 18) Phan văn Sỹ, 150 Thành Thái
- 19) Trần Huyền Ân, 284 Trần Hưng Đạo

Đại diện Sóng Thần quốc ngoại

- Nguyễn thị Bích Thu, Nguyễn văn Đức
- Lê đình Thái, Lê tài Điền, Đỗ hữu Thành
- Đỗ hữu Chí
- Trần văn Bích
- Lê văn Phong
- Nguyễn thúy Diễm

HUẾ
ĐÀ NẴNG
QUẢNG NGÃI
QUI NHƠN
BA XUYỀN
NHA TRANG
PHAN RANG
PHAN THIẾT
ĐÀ LẠT
BAN MÊ THUỘT
CAM RANH
VŨNG TÀU
PLEIKU
QUẢNG TRỊ
BÌNH DƯƠNG
PHƯỚC LONG
CẦN THƠ
PHƯỚC TUY
TUY HÒA

TÂY ĐỨC
PHÁP
THỤY SĨ
HOA KỲ
NHẬT
GIA NÃ ĐẠI

Hàng tuần đọc ĐỜI
Hàng ngày
Bạn nhất định phải đọc

NHẬT BÁO

SÓNG THẦN

Cơ quan vận động cách mạng dân tộc xã hội
CHU TỬ và nhóm HÀ THỨC NHƠN chủ trương

RA MẮT TỪ NGÀY 25-9-1971
trên

SÓNG THẦN

Độc giả SÓNG không thể không đọc :
AO THẢ VỊT :
- Cay chua, châm biếm, hài hước mà nhân hậu bao dung.

Ngoài ra còn các cây viết hài hước thời sự :
KIỀU PHONG, ÔNG ĐẠO CÂY, ĐỘC THỦ
Nhà thơ trào phúng duy nhất của Việt Nam ngày nay :
TÚ KẾU

Hàng ngày đọc lý luận tranh đấu cách mạng
hàng tuần đọc phân tích thời sự của :
LÝ ĐẠI NGUYÊN

Đặc biệt mỗi ngày bạn sẽ gặp :
Cải Lương Chi Báo BẠCH TUYẾT

Với hàng trăm phóng viên và phái viên toàn quốc, những
trang tài liệu, phóng sự độc đáo và các hình ảnh thời sự sôi bỏng.
Chỉ SÓNG THẦN mới có thể hiển được cho các bạn những
hình ảnh phóng sự rõ ràng và nhanh chóng nhất nhờ in bằng máy
Webb Rotative Offset tối tân nhất VN.

Lãng đãng

(TIẾP THEO TRANG 23)

Sau một hồi suy nghĩ nó vụt kêu lên :

— Thôi chết rồi, may gặp cái ông ăn đồ nhất
Saigon rồi ! Nói cho may ông ấy chẳng là ai xa
lạ đâu. Ông may đang thích đấy ! May biết anh ấy
chứ.

Bé nữa muốn tin nó, nữa lại không, nhưng thấy
hình như nó sắp sửa cười Bé nên Bé đành phải gật
gù :

— Ờ, ờ ! Biết ! Biết ! Biết !

...Sinh nhật của Bé ấy hả ? Bé sinh ngày...tháng.
năm đấy...

Lại gần hết hè, Bé sắp phải đi học rồi còn gì !
Ba tháng hè qua mau ghê anh nhỉ ? Mùa hè ăn rồi
ngủ sướng làm sao ấy !

Đi học Bé không còn được như thế nữa. Cứ
hàng đêm lại phải học bài a như hồi còn mới
tập đánh vần vậy đó !

Anh biết không, một cô bạn thân của Bé lại sắp
lấy chồng nữa rồi ! Buồn ghê anh ạ ! Hồi tháng hai
Bé với nó đi đám cưới con bạn cùng lớp, bây giờ
Bé lại sắp ăn đám cưới của nó. Anh thấy buồn cười
ghê không ? Ba Mẹ cho là nó còn nhỏ, lấy chồng
chưa được, tuổi lại không hợp nhưng mà nó thương
ông ấy, thương khùng khiếp ! Hồi còn đi học, ngày
nào nó cũng nói với bé về chuyện bồ của nó cả. Có
lần nó bịa ra rằng ông ấy là ông anh bà con của
nó nữa đấy. Năm nay nó 18 tuổi thì đâu có nhỏ
phải không anh ? Nó bảo với Bé nó không muốn có

chồng sớm để còn tung tăng với tụi Bé nhưng mà
nó thương người ta quá, đành chịu vậy !

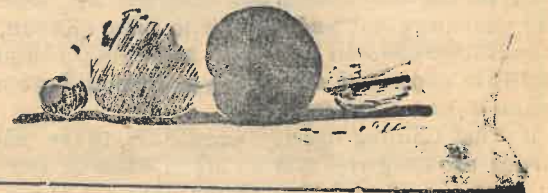
Hôm đi chọn đồ đám cưới với tụi bạn thật là vui,
đưa thì thích cái này, đưa thì đòi phải đổi cái khác
buồn cười ghê anh nhỉ ? Con gái như thế đấy ? Bé
còn nghe tin vài cô bạn khác sắp lấy chồng nữa !
Thời buổi này mà đám cưới liên miên thì sống sao
nổi cơ chứ !

Anh sẽ ghé thăm Bé thật đấy hả ? Nếu thế thì
«Bỏ» lăm ! Anh phải cho Bé biết trước ngày giờ để
Bé ra phi trường đón anh đấy nhé ! Nhớ đấy ! À,
Bé sẽ đãi anh ăn cơm do Bé nấu, nếu anh không chê
Bé chỉ biết nấu cơm bằng nồi điện National !..

Bé thấy người đẹp hay xấu còn tùy con trai nhìn
mình, đúng không anh ?

Con gái ở đây cũng thường thôi anh ạ, chẳng đẹp
lắm đâu. Bé thì Bé thích khuôn mặt con gái vừa đẹp
vừa dễ thương hơn là vẻ đẹp đài các. Anh thì thế
nào nhỉ ? Anh cho Bé biết nhé !

Thôi bây giờ khuya rồi, mà Bé lại buồn ngủ ghê
cơ. Bé chúc anh vui vẻ và có... Nhiều người ái mộ...
mến anh nhiều và Bé cũng không quên hỏi đến
sức khỏe của anh : Có còn bệnh bệnh như mỗi lần
sắp viết thư cho Bé không hả ?

CÁO LỖI.

Vì tác giả bận bất ngờ, chuyện KỂ BÀN MÁU
của NGUYỄN THỤY LONG tạm vắng một kỳ.
Tác giả và tòa soạn xin bạn đọc tha lỗi.

THUỐC ĐIỀU KINH
GYNO PAUSINE
VIỆN BÀO-CHẾ: ODILIA PARIS
(DO HADZER BÀO-CHẾ TẠI V.N.)

Trị bệnh: - THẤY KINH CHẬM.
- KINH NGUYỆT ÍT.
- TUỔI HỒI XUÂN VÀ DÂY THÌ.
- KINH NGUYỆT KHÔNG ĐỀU.
- ĐAU LƯC KINH KỶ.

ĐÁN TẠI CÁC
NHÀ THUỐC TÂY

CHOLON MUON MAT (tiếp trang 50)

Hiện ông là chủ nhiệm tờ nhật báo Hoa Ngừ Quang Hoa. Và là hiệu trưởng của một trường Trung Tiểu Học Chợ Lớn. Trí thức và khôn khéo, hoạt động của Lý Thu không ồm ồm và ồn ào như những tai to mặt lớn khác mà có vẻ âm thầm bí mật. Thuộc thành phần cấp tiến nhưng ông không bao giờ ra mặt hoạt động ở nghị trường như Diệp v Hưng. Trưởng vị Trí mà chỉ đưa các đảng phu nhân của mình vào những nơi này mà thôi.

Dưới sự đạo diễn đầy kinh nghiệm Lý Thu, ông đã khiến cho bà vợ cả của mình đắc cử vào quốc hội Đại Loan, bà vợ thứ hai vào nghị ở Hội Đồng Tư Vấn Hồng Kông (vì tại Hồng Kông không có quốc hội). Còn bà vợ ba tức Nghị viên Tăng Huệ Ký với dấu hiệu chiếc xe đạp đã chạy phom phom vào Hội Đồng Đô Thành.

Bao nhiêu đó cũng đủ chứng tỏ tài nghệ tuyệt vời của Lý Thu, một mình chỉ phối cả ba đại diện dân của ba xứ thì chỉ còn biết chào thua mà thôi.

Thái Chương

Vua áp phe nổi tiếng trong «Chợ lớn Quốc» không thua gì anh em nhà hàng Đồng Khánh. Hiện là giám đốc Hotel kiêm nhà hàng Bát Đạt, một nơi ăn chơi lừng danh nằm ở Đại lộ Đồng Khánh, đã từng được các dân biểu thân hành pháp của nhiệm kỳ 67-71 chọn làm nơi tụ họp giải trí và được mang danh là nhóm Bát Đạt.

Thái Chương người Phước Kiến, là tay cáo già trong các công việc làm ăn mệnh danh là «áp phe» Tuy không còn trẻ lắm, nhưng cũng rất chịu hoạt động từ thiện. Hiện là phó lý sự trưởng của bang Lợi Phước Kiến và là cố vấn tối cao cho hội thể dục Lệ Chi.

Trương vị Trí

Nguyên là sinh viên năm thứ ba Học Viện Quốc Gia Hành Chánh, bỏ học ra tranh cử Hạ Viện nhiệm khóa 67 — 71 tại Chợ Lớn. Đắc cử và trở thành dân biểu trẻ nhất của nhiệm khóa này. Bây giờ lại tái đắc cử nhiệm khóa 71 — 74 trong kỳ bầu cử vừa qua với số phiếu cao nhất tại đơn vị II, một đơn vị đa số đồng bào «Chợ lớn Quốc».

Con út trong một gia đình giàu có, Trí cũng các anh hiện đang quản trị một gia sản trên tỷ bạc trong đó có cả rạp chiếu bóng Palace.

Vì cũng là môn đệ của giáo sư Nguyễn văn Bông chương môn của phong trào quốc gia cấp tiến, nên Trí đã đền ơn che chở phụ mình bằng cách nhận làm mạnh thường quân cho phong trào này.

Trẻ tuổi, nhiệt huyết và dám xông xáo. So với những dân biểu Việt gốc Hoa đồng viện, Trí có vẻ nổi bật nhất nên được đồng bào Chợ Lớn ủng hộ hết mình. Hiện nay, ngoài «nghề» làm dân biểu, Trí còn cùng với dân biểu Võ văn Phát (dân biểu Việt gốc Hoa đắc cử đơn vị III Saigon, chủ rạp hát Lô Ngọc) chủ trương tờ tuần báo Dân Thanh, một tờ báo đối lập đầu tiên ở Chợ Lớn, giới trẻ khoái nên bán rất chạy.

Với các dân biểu vừa đắc cử ở nhiệm kỳ 71-74 trong kỳ bầu cử vừa qua ở đơn vị II Saigon, dân

Chợ lớn quốc cho rằng chỉ có Trương vị Trí và Giáp A Sáng là còn đáng tin cậy, còn Huỳnh Ngọc Anh tuy tên tuổi chưa lem luốc như Diệp Văn Hưng nhưng đã phạm lỗi là hứa cuội quá nhiều về việc lập trường Đại Học Chợ Lớn.

Ở đây chúng tôi xin phép mở một dấu ngoặc nhỏ để nói về hai ông này, đầu họ không phải là nhân vật VIP trong Chợ Lớn nhưng dù sao họ cũng là đại diện trong nhiệm kỳ 71-74 của dân đơn vị hai này.

Huỳnh Ngọc Anh

Bác Sĩ, hai vợ chồng làm dân biểu dài dài từ ngày còn Ngô Tôn Tông đến nay tự nhận là dân Việt gốc Chợ Lớn và được các giới tai to mặt lớn ở đây ủng hộ triệt để, nhưng vẫn có một số đồng bào khu này nghi ngờ đương sự là mạo nhận.

Có người đưa ra giả thuyết rằng ông cố ông sơ đương sự là người Giao chỉ chính cống 100% buôn bán với người Tàu lâu năm và để việc kinh doanh dễ dàng nên đã tự nhận mình là người Việt gốc Hoa cho được việc. Sự mạo nhận này không làm dân Chợ Lớn phiền lòng, nhưng «lời hứa» của Huỳnh ngọc Anh đã làm cho dân vùng này bức bối.

Trước khi tranh cử Hạ Viện kỳ trước, Huỳnh ngọc Anh lúc giữ chức Đồng Lý văn Phòng của bộ quốc gia Giáo Dục, đã hứa với dân Chợ Lớn là khi đắc cử sẽ vận động thành lập ngay một viện đại học cho Chợ Lớn, để các học sinh Huê Kiều sau khi tốt nghiệp Cao Trung xong có thể vào học ngay để lấy bằng Kỹ Sư Bác Sĩ mà không cần phải về Hong Kong hay nơi nào khác học.

Theo chương trình của giới trí thức Chợ Lớn Quốc dự định thì 2 phân khoa y khoa và kỹ thuật (như kỹ thuật Phú Thọ) để đào tạo Bác Sĩ, Kỹ sư sẽ được thiết lập đầu tiên. Thật khác biệt hẳn với các viện đại học Việt Nam mới mở ra các phân khoa đầu tiên là Thần học, Triết học, Văn học, Xã hội học, Ngôn ngữ... Còn các phân khoa Khoa học của khu vực mới mở được.

Người dân ở đây nghĩ rằng việc đó sẽ thực hiện dễ dàng, vì trên là ông Bộ Trưởng Giáo Dục, dưới Đồng Lý Huỳnh Ngọc Anh thì việc xin xỏ kẻ như chắc ăn rồi, thế là một màn ủng hộ tín nhiệm dân biểu anh được đưa ra, nhưng khi ông này đắc

Queen's
Bảo vệ và dinh dưỡng da mặt.
mịn-mang-tươi-mặt

MYRISTOL
PROTEINE X
NIPAGIN M
NIPASOL M

RA NẤU, QU TÍNH ĐIỀU,
DA KHÔNG ĐEN LÀ NHỜ **VITAMINE P**

Việt Nam Thủy Sản Mỹ Phẩm Co. 40 HỒNG LÔ

cử rồi, thì chuyện Đại Học kia cũng trở thành ảo tưởng.

Diệp văn Hưng

Phải nói chính danh là người Việt gốc Hoa Hải phòng, một tay «sao» có tiếng. Một đồng bào «Chợ lớn quốc» khi được hỏi về thành tích đương sự đã không ngần ngại bảo «Ai bỏ phiếu cho nó mà thắng, nó làm dân biểu với ai chờ đâu phải với nó!»

Riêng đối với giới trí thức ở nơi này thì sự đắc cử của Diệp văn Hưng là một sỉ nhục lớn cho đồng bào Việt gốc Hoa tại Cholon.

Ở trên chúng tôi đã giới thiệu đến với quý vị độc giả một vài khuôn mặt lớn thời danh của Chợ lớn quốc, đây chỉ là những gương mặt điển hình, ngoài họ ra ta phải kể đến một số nhân vật tên tuổi khác như quý vị hội trưởng hội tông thân hoặc các bang trưởng. Nhưng vì lý do này hay lý do khác chúng tôi xin miễn giới thiệu.

Cũng có những nhân vật mà đã từ lâu đồng bào chúng ta đã biết đến như một huyền thoại. Một chú Hỏa với trên mấy mươi ngàn nóc gia, cả trăm ngàn mẫu đất cho thuê khắp vùng Saigon Chợ lớn và hàng trăm hàng ngàn cửa nổi của chim trên bán đảo đông dương, hoặc một «Bang Bùn» vua hăng của máy của những năm đầu năm mươi... là cả những câu chuyện có thật và đã đi vào dĩ vãng, nếu có dịp chúng tôi sẽ sưu tầm tài liệu và công hiến đến quý vị độc giả thân mến.

PHONG NGŨA

Ghê chốc, lở loét, gãi tới đâu ản lan tới đó
Không phải thoa phết sơ sài ngoài da mà hết

uống: **Giải phong Sát Độc Hoàn**

ÔNG TIÊN
GẦN 40 NĂM DANH TIẾNG

Hỏi các tiệm thuốc Hoa-Việt (có bán lẻ)

Nhà thuốc ÔNG TIÊN

Phú Lâm — CHOLON — KNBYT số 3 — 9-5-63

TRƯỜNG SƠN 1 hay 1 — TRƯỜNG SƠN 2 hay 2

TRƯỜNG SƠN 3 hay gấp 3 lần!

KHÔNG PHẢI ĐẠI NGÔN!

— Đó là nhận xét chính xác nhất của 100% khách chơi nhạc sành điệu toàn quốc gửi thư về khen tặng, sau khi thưởng thức băng nhạc chính **TRƯỜNG SƠN 3**.

BĂNG NHẠC

TRƯỜNG - SƠN 3

DUY KHÁNH thực hiện
ĐÃ PHÁT HÀNH TOÀN QUỐC

— Xin nhớ kỹ: Băng nhạc chính **TRƯỜNG SƠN 3** có bla offset thật lộng lẫy và có phiếu tham dự đồ vui thật hào hứng với nhiều quà tặng văn nghệ.

TÂM SỰ BẠN ĐỜI

Bạch Tuyết viết báo

Tôi có thể tự được xem như đã là cảm tình viên của Nhóm Hà Thúc Nhơn và cũng là cố động viên vô danh của tờ báo Sóng Thần, mặc dù vậy tôi vẫn không thích mục dành cho Bạch Tuyết. Tôi biết, một người hát cải lương như Bạch Tuyết lại có tài viết báo là một điều chúng ta nên mừng, nhưng mừng là một chuyện mà không thích là một chuyện.

Trong báo Đời số 103, ông Độc Thủ ca tụng Bạch Tuyết tôi thấy buồn cười quá, tôi thấy một cây bút đã hết chuyện để viết, nhưng đó là quyền của ông Độc Thủ. Trở lại sự không thích của tôi, trong Sóng Thần, khi viết xong một câu chuyện gì thì ở dưới mục dành cho Bạch Tuyết, Bạch Tuyết đề là «người cải lương Bạch Tuyết» tôi thấy có vẻ hàm hồ quá và tôi xin đề nghị Bạch Tuyết nên đề là «người hát cải lương Bạch Tuyết» thì hơn, bởi vì B. Tuyết không thể là Pétrus Ký hay Paulus Của. đầu thời đổi thay, đầu trong khía cạnh gì.

T.M.P. (Gia Định)

Gởi ông Chu Tử

Dù rằng trên lĩnh vực ý thức, tôi hoàn toàn đồng quan điểm với ông về những nhu cầu cách mạng xã hội, chống Cộng Sản, nhưng mặt tinh thần — trong cung cách đối xử — tôi vẫn không đồng ý với ông trong một vài trường hợp xử dụng ngôn từ đôi khi quá lỗ, nếu không muốn nói là mang nặng thành kiến khắt khe. Vì thế mà cuộc hành trình tiến đến mục phiêu của ông đã gặp nhiều gian truân, vất vả....

Con người làm sao được toàn thiện toàn mỹ phải không ông Chu Tử? Điều cần nhất là phải thành thật

với chính mình, tri kỷ tri bỉ, biết phục thiện và giữa được tiết tháo. Ông thì hội gần đủ các đức tính đó nhưng vì lắm lúc cao hứng quá hóa «ngông» nên ngó như kiêu ngạo pha chút ít khoe khoang.

Tôi viết đến đây sự nhớ đến một đoạn trong bài thanh minh của Nguyễn Thụy Long v/v tiền bạc phúng điếu anh Mỹ - trong đời số 99. Tôi thì hoàn toàn tin cả 2 ông nhưng nếu tôi là ông tức gì một đôi giòng viết thêm cuối bài thanh minh của ông Long để xác nhận vấn đề, đặng anh Long khỏi áy náy — một điều mà ông ta vô can.

THỌ VŨ (Đà Nẵng)

Những đêm dài VN

Đêm đã đánh mất nét óng ả, lụa là của những mùa trăng thanh thoát câu hát vi von tình tự, nhịp chày giã gạo sau lũy tre xanh, lượn lùa chín vang căng tràn sức sống dân tộc.

Đêm không còn là biểu tượng của sự nghỉ ngơi, yên tĩnh sau một ngày hoạt động rộn ràng, trở về dưới một mái nhà, tìm về một tổ ấm, quây quần, đoàn tụ, chia ngọt sẻ bùi, mẹ thêu thùa vá may. Bà kể chuyện cổ tích cho các cháu bé.

Đêm đã âm vang tiếng đại bác. Đêm xanh xao dưới hầm trú ẩn. Đêm xao xuyến mắt hỏa châu. Đêm rình rập chờ mồi cạnh chiến hào. Đêm săn đuổi trong rừng sâu, bên ruộng lúa tối thẫm sương lai, lầy lụa như thân phận.

Còn một chỗ nào còn sót lại trong góc đêm nhỏ hẹp cho ánh nến hồng ngời sáng, chan hòa hạnh phúc đôi vợ chồng mới cưới mơ ước về một ngôi nhà có cửa sổ, vườn hoa, tiếng trẻ thơ bi bô lời chim buổi sáng.

Còn một chỗ nào còn sót lại trong góc đêm thái hòa để những nông phu VN vấn thuốc nhìn trăng, gào nức nghĩ đến một mùa lúa trĩu nặng hạt vàng.

Còn một chỗ nào nữa không trong chuỗi đêm dài VN hai mươi lăm mùa đông nối tiếp, chông chênh bất hạnh, dằn trải những thương đau ngập ngụa máu xương và niềm tủi nhục của số phận nhược tiểu, thân phận tốt đen của «những quốc gia đang phát triển», chấp chững làm quen với dân chủ trong màn khói

lưu đạn cay, băng ma trắc, xe cày, bằng điệp điệp trùng trùng vòng rào kẽm gai «loài hoa leo của thời đại mới».

Đêm đã đồng hóa với lo sợ, kinh hoàng khi bóng tối chập choạng trở về, dang dôi cánh tay đầy móng nhọn của thần chết, những người dân quê VN ngàn đời khốn khổ vội vã chui xuống gần giường, hoặc chắt ản hơn lửa con cái xuống hầm trú ẩn ri ri nước và đầy những muỗi mòng. Tiếng đại bác đã nghe câu về từ một quận nào đó, tiếng rít, giận giữ của những trái hỏa tiễn vừa lướt đi khỏi giàn phóng đặt tại một xó rừng nào đó, sẵn sàng gieo thảm họa.

Ôi, có đêm ở đâu đen thẫm hơn đêm VN, có đêm nào dài bằng đêm VN.

Phạm Văn Bình

HỘP THƯ TÒA SOẠN

— T.M.P. — Gia Định :

Cảm ơn bạn đã viết thư phê bình chúng tôi. Tuy nhiên xin bạn lưu ý cho là trong những bức thư tôi, nếu có, bạn vui lòng ký rõ tên và cho biết địa chỉ. Chúng tôi rất buồn nếu phải đối thoại với một người không tên, không địa chỉ.

— TRUNG CHÍNH Huế :

Rất tiếc chúng tôi không thể giúp gì ông được trong chuyện đó. Hệ thống phân phối tại địa phương đã như vậy thì nếu ông muốn nhận được sách báo không qua trung gian đại lý ông phải tìm cách mở một đại lý khác vậy. Mong ông thông cảm.

— ĐÀO THỊ LAN VINH LONG :

Về lớp Hàm thụ Báo Chí, bạn có thể biên thư về tòa soạn báo nguyệt san Thời Nay để hỏi rõ chi tiết. Sóng Thần vẫn mong chờ sự hỗ trợ của bạn.

— NGUYỄN VĂN GIÁO — Tuy Hòa :

Đã gửi bưu phiếu cho bạn. Tòa soạn đã nhận được bài Nha Trang Nghĩa Thực (đã đăng trên ST) và một đoạn bút. Cảm ơn nhiều.

— VÕ THỊ THANH ROON — Huế :

Đã nhận được bài về tiền sinh Ohsawa. Có thể cho đăng trên Sóng Thần

*Một cuộc khởi hành
tiến đến một tương lai sáng lạng !*

PROTEIN 1.5%

MINERALS 0.25%

FATS 3.6%

LACTOSE 7.2%

VITAMINS

Trẻ sơ sinh vừa lọt
lồng mẹ là có ngay

Sữa bột

S-26 và SMA

giúp quý bà nuôi
dưỡng con em
một cách nhân hạ
và vững chắc .

Tương lai của con
em được bảo đảm
sáng lạng nhờ

S-26 và SMA

đầy đủ chất béo,
sinh tố và nhứt là
chất *Lactose*
giúp trẻ sơ sinh
thông minh

*Lớn mau, lớn mạnh ,
lớn thông minh với*

S-26 và SMA

